

مطبع في سنة ١٣٠٦ هـ في شهر ربيع الثاني
في دار المطبعات في القاهرة

فہرست ترتیب معانی لغات قسم اول حروف تہجی از زوے
عُرف و استعمال اہل بلدہ فرخندہ بنیاد حیدر آباد وغیرہ

باب اول در مختلف اللفظ و متحد المعنی

فصل الف صفحہ ۱۲

اندھیرا	اُولا	آوار و فرشتہ	اُبر	آسمان	آرام	ایذا	آدمی	اللہ
آب	آب و ترنگی	آوترنیولا	آوترنہ	اوپر	آبادی	اچار	آٹا	اندھیری
آرزو	امیدوار	امید	آسان	آگہی	ایچی	آئین	افسوس	آمدنی
آگھانا	انگڑائی	آنسو	آواز	آزادہ	انڈھا	اونڈھا	اچھا	آگے
اُوتساو	آنا	آنکس	آبیل	اونٹنی	اونٹ	اُجلا	آنای	آن بایی
آب	آیسا	اسوا	آطراف	انکار	استار	احسان	اُوتسانی	اُوتسانی
اینٹ	آتش پرست	انگوٹھی	آئینہ	اسباب	اسطہ اصول چیز	اینگٹھی	آچ	آگ
			آستہ	آخر	آرستہ			

فصل باء سوحدہ صفحہ ۱۹

بھوسی	بیج	بھلجی	باغ	بھراہوا	برسات	بجلی	برج فلک	بہشت
بگناہ بخشنے والا	بخشنے والا	بدلہ	بدکار	بادشاہ	بادشاہ	بنگلہ	بنیاد	بنولا
برائی	بہت	باریکی	بھیجا	بھاؤری	بھاؤر	بھالا	بھانگا	بندگی

بُرا	بُرائی	بخت	بختی	بے ادب	برکت	برگزیدہ	بزرگ	بزرگی
بڑا	بلند	بلندی	بَدبو	بہرا	بات	بیدار	بیداری	بھوک
بھوکا	باپ	بیٹا	بیٹی	بی بی	باندی	بھائی	بہن	باچ
بوڑھا پا	بوڑھا	بوڑھی	بیمار	بیماری	بھورا	بقیہ جان	باگھ	بکری
بکرا	بکرکھانچہ	بیل	بندر	بٹی	بچھو	بھیل	باگ	بھاری
بخیل	بخیلی	بخشنشال	بصورت	بھول	بیقرار	بیقراری	بردشت	بردشت کینو
بھڑوا	برس	بھی	بے مانند	بائن ترین	برھئی	بُت	بُت پرت	بے دین
	برابر	برابری	بی کار	بدکار	بیہودہ	بھید	بڑھنا	

فصل بابے فارسی صفحہ ۲

پیغمبر	پاک	پاکیزگی	پیدا کرنا	پیدا کرنا	پیش	پانی	پل	پتھر
پہاڑ	پیڑ	پتا	پھول	پھنچا	پرنالہ	پانچا	پروس	پردہ
پرہیز	پرہیزگار	پرہیزگاری	پشیمان	پشیمانی	پهلوان	پونچانا	پتھ	پریشان
پلیدی	پاد	پپ	پسنا	پھکار	پیاں	پیاں	پوتا	پھوپھی
پیٹالی	پلا	پشو	پنجہ	پالان	پُرانا	پانا	پانیولا	پلٹنا
پنکھا	پناہ	پیش	پڑ پڑ	پارہ	پھکری	پورا	پرمی کرنا	
		پیشہ	پونجی	پیا				

فصل تہذیبیاتی و تہذیب ہندی صفحہ ۳۴

تعریف	تارا	تالاب	تازگی	تل	تہی کھڑکی	تہ خانہ	تنگی	تکیہ
تخت	تاج	تلوار	تیر	تیردان	تہنا	تھوڑا	تہمت	تھوک
ترچھا	ترس بجو	ٹوپی	تنگدستی	تنگدستی	تین کوس	تخفہ	تانبا	تھیلی
توا	تاگا	تکلا	تمام	ٹیکریٹلا	ٹکڑا	ٹیرھا	ٹھٹھا	ٹوپی

فصل تہذیبیاتی و تہذیب ہندی صفحہ ۳۵

تہذیب	فصل جمعی عربی صفحہ ۳۵							ثواب
جہان	جان	جنگل	جھاڑ	جرط	جوار	جال	جولاہہ	جھاڑو
جھنڈا	جماعت	جیت	جولہزی	جدائی	جلدی	جھوٹ	جھوٹا	جھائی
جورو	جماع	جھولا	جائے	جائے پیشدیں	جای جوع	جوان	جان کنہی	
جھینگر	جون	جونک	جدا	جائز	جانماز	جائے پناہ	جھڑکنا	جوتی

فصل جمعی فارسی صفحہ ۳۸

جگالی	فصل جمعی فارسی صفحہ ۳۸							جورٹا
چاند	چشمہ	چاول	چنا	چلکی	چادر	چڑھنا	چڑھنے والا	چور
چوری	چھپنا	چھپانا	چھپا ہوا	چھلور	چھلوری	چھوٹا	چربی	چھینک
چچا	چارپاہ	چیتا	چوما	چیل	چونٹی	چڑیا	چوہنج	چھرواہا
چراگاہ	چھاپٹھا	چھری	چالاک	چاندی	چوہ لکڑیکا	چھکاری	چوٹھا	چلنی

			چمار	چُننا	چوڑا			
فصل حاء مہملہ صفحہ ۳۰								
حکومت	خلمہ	حال	حرص	حارص	حسین	حاصل کلام	حق پوش	حق پوشی
فصل خاے معجمہ صفحہ ۳۰								
خالی	خوشبو	خسکا	خزانہ	خرج	خط	خبر دنیا	خوشخبری	خوشخبری دینے والا
خلاصہ	خوش	خوشی	خوار	خواری	خوی	خوش طبعی	خاوند	خالہ
	خوابش	خوبصورت	خوبصورتی	خوبصورتی	خوشامی	خجر		
فصل دال مہملہ و دال ہندی صفحہ ۳۳								
دونخ	دریا	دیوار	دہلیز	دروازہ	درگاہ	دبیر	دلیر	دلیری
دگر بنڈنٹال	دیر	دانا	دانائی	دلاسا	دشمن	دشمنی	دوست	دوستی
دیکھنا	داوا	داوی	دوبچے ایک پیسے جوڑنا	دُ بلا	دَرنہ	دودھ	دہی	
داخواہ	دُور	دیوانہ	دن	دراہہ	دُھوان	دیگ	دہترخان	دھوبی
دیول شوالہ	دیو	دستاویز	داتی ہتیا	دراز	درازی	ڈالی	ڈیرا	ڈر
ڈرنے والا	ڈراونا	ڈرانا	ڈٹنے والا	ڈرنا گیا	ڈھال	ڈنک	ڈھونڈنا	ڈوئی
	ڈھیلا		فصل ذال معجمہ صفحہ ۳۸					ڈکار
			ذات					

فصل ۱۷ صفحہ ۴۸

رہائی	راہ	روئی	رُوئی	رنگازنگ	زنگ	ریتی	ریشنی	ریشون
روزینہ	رات	راگ	رہنے والا	رہنا	روی تھنی	ریچھ	رُونا	رینٹ
		رُسوئی	رخصت کنا	رہنمائی	رہنا	رستی	رو برو	راکھ

فصل ۱۸ صفحہ ۵۱

زبانہ	زمین	زینت	زخم	زخمی	زِرہ	زاری کرنا	زبر	زبر
-------	------	------	-----	------	------	-----------	-----	-----

فصل ۱۹ صفحہ ۵۱

سُوج	سبزی	ساکن	سیرھی	سزار	ساتھ	سچ	سچّا	سیدھا
سُننا	سُبر	سوکھتو	سگا	سگاوشترتہ داری	ساس	سسل	سالا	
سالی	سانولا	سیتلا	سور	سانپ	سینگ	سوداگر	سغی	سخت
سختی	سیاہی	سکھانا	سوکند	سُست	سُستی	سوا	سکون	سبب
		سونا	سُنا	سوئی	ساتوری	سیر		

فصل ۲۰ صفحہ ۵۲

شروع	شکار	شکاری	شتر	شریک	شیرجوانی	شوکر نیولا	شک	شاگرد
شراب	شرابخانہ	شام	شرم	شرمندہ	شرمندگی	شیشہ	شیطان	شیرہ انگور
صُبح	صُبر						صُبح	صاحب خانہ

فصل ۲۱ صا د صفحہ ۵۵

ضرور		فصل ضاد مجمه صفحه ۵۵				ضاهرن	
طبیعت		فصل طاء مجمه صفحه ۵۶				طاقت	طرت
ظاہر		فصل ظا مجمه صفحه ۵۶				ظلم	ظالم
عذاب		فصل عین مجمه صفحه ۵۷				علاج	عدل
عادل		عاجز	عاجزی	عبادتخانه	عبادت کربلا	عجب	عجب جو
عاشق		فصل غین مجمه صفحه ۵۸					
غم		غصه	غصه من بھرا ہوا	غلام	غلام آزاد	غرور	غلبہ
		فصل فاء مجمہ صفحه ۵۹					
فشارتہ		فرمانبردار	فرمانبراری	فتمند	فکر	فکر مند	فائدہ
		فصل قاف مجمہ صفحه ۶۰					
قیامت		قلعہ	قید	قیدی	قلم	قوال	قافہ
		فصل کاف عربی مجمہ صفحه ۶۱					
کیچڑ		کنارہ دریا	کشتی	گنوان	کنکر	کلی	کانٹا
کھیت		کھیرا	گنئی کسان	کباب	کپڑا	کمل	کمر بند
کوٹھری		کشادہ	کشادگی	کو توال	کمان	کسینہ	کبریا
کھانا		کھٹا	کھاڑکھاری	کردوا	کالا	کھجلی	کٹا
کھیکڑا		کوڑا	گجاوہ	کوچ	کوچ کرنا	کسب کرنا	کشتی
کسوٹ		کیونکر	کہانی	کھیتل سیپا	کویہ	کرہ حائی	گھار
کوشش		فصل کاف فارسی مجمہ صفحه ۶۲				کھڑا	کھوٹا

گنہ	گنہار	گھر	گانوں	گودھی	گل	گرہا	گہرا	گرو
گھوڑا واو بھول	گھوڑا واو بھول	گہری کھڑا	گیہون	گونگا	گوہر	گوہر واو معرون	گوچین	گناہگار
گھی	گھاس	گھوڑ پھوڑ	گوچڑی کچی چڑھی	گرگٹ	گدھی	گدھا	گدھی	گھوڑی
گھن	گھڑی	گالی	گواہان	گوہی چاہنا	گوہی	گلہ	گمان	گم
		گلی	گول	گراہی	گھوڑا واو معرون	گندک		

فصل لام صفحہ ۶۷

لکھنے والا	لکھنا	لوٹ واو معرون	لڑائی	لشکر	لباس	لہسن	لوٹ واو بھول	لوٹ
لوڑی	لکھا ہوا	لاٹ	لال	لاغزی	لڑکا	لنگڑا	لاٹ	لکھا ہوا
		لکڑی	لواہار	لواہار	لواہار	لواہار	لواہار	لواہار

فصل میم صفحہ ۶۹

مالی	میٹھا	مڑہ	منڈوا	میوہ	منگوا	موتی	مٹی	مشکاب
مرتبہ	مال	مسند	مضبوطی	مضبوط	مہری	مہتر	مصل	ملک
مکار	مکر	مقصود	ملنے والا	ملنا	مشکل	مددگار	مدد	میان
مامون	مہر	مان	مرد	موت	میل	مہربانی	مہربان	مبارک
مینڈک	مچھلی	مگر	مچھر	مکھی	مکڑی	مردہ	موت	موٹا
مسافر	مغرور	مالدار	مشتوق	ملا ہوا	مٹول واو بھول	مٹدہ ریوڑ	مرغی	مرغ

فصل در بیان نامهای اعضای سراپای انسان و بعضی متعلق آن

باب دوم در متحی اللفظ و مختلف المعنی صفحه ۸۴ -

باب سوم و مختلف اللفظ و مختلف المعنى صفحہ ۱۱۵۔

باب چهارم در بیان قواعد ضروریہ صفحہ ۱۲۰۔

خاتمہ در بیان معانی حروف مفردہ و مرکبہ و ترکیب عبارت اعداد و حروف تہجی معانی کلمات چھ صفحہ ۹۷

[illegible]

وَمِنْهُ الْمُبْدِءُ وَالْيَوْمُ الْمُعَادُ وَهُوَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْهِ التَّكْلَانُ ۝

باب اول در مختلف اللفظ و متحد المعنى

فصل الف في معنی

اَلْهٰی	ایزد	یزدان	رحمن	رب	حق	خدا	خداوند	کردگار
الله	"	"	"	"	"	"	"	"
پروودگار	باری	بشر	انسان	ناس	مردم	آدم	کس	شخص
"	"	آدی	"	"	"	"	"	"
حیوان	آوی	مضرت	رحمت	تعب	صدمه	عنا	ضر	ضر
"	ایذا	"	"	"	"	"	"	"
درد	رنج	آزار	گزند	متاعب	صدمات	رفاه	رفاهیت	رفاهیت
"	"	"	"	جمع تعب	جمع صدمه	آرام	"	"
استراحت	سکینت	سلو	رحمت	وعدت	سکون	هون	طمانین	ایمنی
"	"	"	"	"	"	"	"	"
آسودگی	آسایش	فلاک	سما	سپهر	بحر	گردون	نیستی	افلاک
"	"	آسمان	"	"	"	"	"	جمع فلک
سماوات	سحاب	غیم	غمام	غمامه	غیم	غین	میغ	باطل
جمع سما	ابر	"	"	"	"	"	"	"

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

این کتب در کتابخانه عمومی وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 در سال ۱۳۰۲ قمری در شهر تهران چاپ شده است
 به مدیریت آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**
 و تصحیح و تدوین آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**
 و چاپخانه آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**

مزن	مجموعه	غماکم	رعد	تند	ژاله	تگرگ	سنگ	مظلم
"	جمع غیم	جمع غامه	آواز خسته	"	اولا	"	"	اندهر
مظلم	ظلماتی	تاری	تاریک	ظلمت	ظلم	ظلام	داج	دجی
"	"	"	"	اندھری	"	"	"	"
غش	غش	دیجور	تاریکی	ظلام	ظلمات	دیاجر	دقیق	آرد
"	"	"	"	جمع ظلمت	"	"	آرد	"
ریچار	ریچال	ریچاله	عمران	معموه	عامره	عمرات	فوق	علی
آچار	"	"	آبادی	"	"	جمع	آرد	"
علو	بر	بالا	فراز	مربوط	طریان	حلول	نزول	ورود
"	"	"	"	اوترا	"	"	"	"
حد	باط	طاری	نازل	وارد	منحدر	مربوط	منزل	مورد
"	اوتزولا	"	"	"	"	اوتزیک	"	"
مباط	منازل	موارد	متاع	اثاث	اثاث	رخت	کالا	ساز
جمع	"	"	اسباب	"	"	"	"	"
سامان	سرخام	آمتعه	تالیف	خانمان	کاچار	منال	دخل	مدخل
"	"	جمع	اسباب	"	"	"	آمدنی	"
مدخل	آفوخ	تاسف	تلف	حیف	میسات	فسوس	وامی	واویلا
جمع	انوس	"	"	"	"	"	"	"
کاش	کالج	دریغ	طور	طری	قاعده	قانون	عنوان	قبل
"	"	"	آمین	"	"	"	"	"

این کتب در کتابخانه عمومی وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 در سال ۱۳۰۲ قمری در شهر تهران چاپ شده است
 به مدیریت آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**
 و تصحیح و تدوین آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**
 و چاپخانه آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**

این کتب در کتابخانه عمومی وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 در سال ۱۳۰۲ قمری در شهر تهران چاپ شده است
 به مدیریت آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**
 و تصحیح و تدوین آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**
 و چاپخانه آقایان: **میرزا حسن خان** و **میرزا علی خان**

نفع لام و سکون یک
بخشانی رفیق نامی توان
زین بیدون اسیر من
خوب و محبوب در پیوسته
بجوئی زین فزونای
سست از دست خیز
عری بدون مجبور
غیب و پندیده ای
مردار حریفان خوشتر
گرم کن از غایت

پیشین	پیش	سلف	سابقہ	سابق	قبل	آرمان	ہوس	نیت
"	"	"	"	"	آگے	"	"	"
سعید	سعد	مستحسن	حسن	استلا	سوابق	فرا	فراز	پاستان
"	"	"	اچھا	"	جمع	"	"	"
زیبا	زیب	زین	راج	اولی	ایشین	فابن	محمود	منعقد
"	"	"	"	"	"	"	"	"
اساعد	ازج	احسن	اشعد	پسندید	خوب	مجموعہ	بہتر	نیک
جمع	"	"	اچھا زیادہ	"	"	"	"	"
شریشت	سزگون	نگو سار	نگون	ناکس	منکوس	منکوس	اراج	احسن
"	"	"	"	"	"	اونڈھا	"	"
سزیت	قصد	عزم	کور	نابینا	ضرر	اعنی	نکس	نکس
"	"	ارادہ	"	"	"	اونڈھا	"	جمع
ہائم	عزم	نیت	اہنگ	اہنگ	نیت	نیت	نیت	میشیت
"	جمع	"	"	"	"	"	"	"
صغیر	صیحہ	صیح	نوا	میدا	صدا	صلا	نعرہ	صوت
"	"	"	"	"	"	"	"	آواز
خیمازہ	دروع	نرشک	اشک	دروع	صوت	بانگ	طنک	نفیر
انگڑائی	جمع	"	"	آسو	جمع	"	"	"
موضع	ظفر	ابکار	دوشیزہ	یاکرہ	بکرہ	سیر	شعبان	مطلی
"	آنا	جمع	"	"	آن بیاہی	"	انگڑا کھنڈہ	"

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۲۳۱
 ۱۲۳۲
 ۱۲۳۳
 ۱۲۳۴
 ۱۲۳۵
 ۱۲۳۶
 ۱۲۳۷
 ۱۲۳۸
 ۱۲۳۹
 ۱۲۴۰
 ۱۲۴۱
 ۱۲۴۲
 ۱۲۴۳
 ۱۲۴۴
 ۱۲۴۵
 ۱۲۴۶
 ۱۲۴۷
 ۱۲۴۸
 ۱۲۴۹
 ۱۲۵۰
 ۱۲۵۱
 ۱۲۵۲
 ۱۲۵۳
 ۱۲۵۴
 ۱۲۵۵
 ۱۲۵۶
 ۱۲۵۷
 ۱۲۵۸
 ۱۲۵۹
 ۱۲۶۰
 ۱۲۶۱
 ۱۲۶۲
 ۱۲۶۳
 ۱۲۶۴
 ۱۲۶۵
 ۱۲۶۶
 ۱۲۶۷
 ۱۲۶۸
 ۱۲۶۹
 ۱۲۷۰
 ۱۲۷۱
 ۱۲۷۲
 ۱۲۷۳
 ۱۲۷۴
 ۱۲۷۵
 ۱۲۷۶
 ۱۲۷۷
 ۱۲۷۸
 ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵

[illegible]

دایه	اجیض	بسیضا	سفید	بیض	جمل	بعبیر	ایل	قد غزل
"	ادجلا	"	"	جمع	اونٹ	"	"	"
قبضه	نجفی	بمازه	سارک	شکر	اشتر	نامه	یناق	وطواط
"	"	"	"	"	"	ادنی	جمع	ابایل
خطای	پرستو	پرستو	کوک	کوک	جی	قدم	مقدم	ایشان
"	"	"	"	"	آنا	"	"	"
معلم	استاد	استاد	آخوند	آسازده	معلم	مدرس	آتون	"
استاد	"	"	"	جمع	اوتان	"	"	"
منت	اینان	من	اعتراف	عهد	یشاق	بیان	موشیق	آبا
احسان	"	جمع	اقرار	"	"	"	جمع	انکار
محمد	محمود	حوالی	حوشی	اکتاف	گرد	گرداگرد	پیرامون	لهذا
"	"	اطرات	"	"	"	"	"	اسواسط
لاجرم	بنا بر	بنا برین	زیرا	بکذا	همیدون	همچنان	همچنین	احمال
"	"	"	"	ایطرح ایضا	"	"	"	اب
فی الحال	بفعل	حالا	کنون	اکنون	آیدون	آیدین	نار	آتش
"	"	"	"	"	"	"	آگ	"
زیران	لصب	التهاب	تلمب	شعله	شواظ	وهج	زبان	بجرم
جمع نار	آج	"	"	"	"	"	"	انگیزی
منقل	منقله	کانون	آلشدران	آلات	ادوات	اوزال	سجمل	مرآت
"	"	"	"	بابا صحرایی	"	"	آئینه	"

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

۴۱

خاتم	انگوشی	"	آتش پست	سجوی	مغنه	کبر	لبین	اجر	نشت
اتمام	اختتام	افطار	انتها	ختم	قم	تام	تمام	انجام	آخر
عاقبت	حائته	پایان	سپری	عواقب	خوازم	مرزبن	محلی	"	"
ایما	رمز	رموز	"	"	"	"	"	"	"
اشاره	"	"	"	"	"	"	"	"	"

فصل بابے موحده در معنی

جنت	فردوس	خلد	عدن	نعم	دارالسلام	دارالقرار	دارالنعم	مینو
بشت	"	"	"	"	"	"	"	"
چنان	فراویس	حگل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	میزان
جمع	"	بج فلک	"	"	"	"	"	"
عقرب	قوس	جدی	ذو	حوت	برق	صاعقه	درخش	صوت
"	"	"	"	"	یخی	"	"	جمع
حطه	قطره	مزن	غیث	بردار	باران	بارش	برفکال	مطار
برسات	"	"	"	"	"	"	"	جمع
مطرات	مشون	ملو	ممتلی	آمود	لبریز	لبالب	لالال	آگین
"	بزابوا	"	"	"	"	"	"	"

۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

[illegible]

اقریش	عفو	عشار	آمرزگار	طاعت	عبادت	عجودیت	پرستش	قرار
"	"	گناہ پختہ والا	"	ہندگی	"	"	"	بھاننا
ہربے	گریختہ	گریز	رم	ریش	روم	سان	نیزہ	رمح
"	"	"	"	"	بھالا	"	"	جمع
شجاع	شجیع	علس	مستور	مبارز	دلاور	دلیر	شیردل	نبرہ
باد	"	"	"	"	"	"	"	"
غجمان	شجاعت	بسات	نجدت	تور	مردانگی	دلاوری	دلیری	ارسال
جمع	بادری	"	"	"	"	"	"	بھینا
ترسیل	نمنا	دقیقہ	نکتہ	غمض	رفز	کنایہ	تمعات	نکات
"	باریکی	"	"	"	"	"	بارکیان	"
دقائق	غموض	غموض	رموز	کنایات	دفور	موفور	وافر	فرطہ
"	"	"	"	"	بست	"	"	"
منفرط	خطیر	کثیر	غفیر	لا تعد	لا تحے	خیلے	جزیلے	بس
"	"	"	"	"	"	"	"	"
بستا	بسیار	فراوان	بیکران	بی قیل	بی پایان	بی حنا	بی اندازہ	بی شمار
"	"	"	"	"	"	"	"	"
بی حد	بی نہایت	بی غایت	بیش	بیشتر	فزون	افزون	انبوہ	طامات
"	"	"	"	"	"	"	"	بڑائی
لاف	گراف	قبیح	شنیع	فطیح	عجیب	ذیم	دخیم	شریہ
"	"	بڑا	"	"	"	"	"	"

۴ و در باره نام نباتات ۱۷۱ و جمیع بقع و احوال و کسب و خرابی جمیع احوال و صورت بعضی ابد و درشت و کثیف و غیر

[illegible]

(Handwritten Persian notes at the bottom of the page)

در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است و در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است و در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است

شیبخت	کول	هرم	پیری	شیخ	هرم	یقین	خون	گول
زال	ضعیف	پیر	فروت	سالمورد	شیخ	ضمان	صغفاء	عجوز
کسله	بخم	زال	دزدین	پیران	عجایز	مرض	علیل	نقیم
کسله	رجوز	بقام	مرضی	مرض	وشت	علت	نقم	داز
کسله	کسله	بجوری	سج	کسل	امراض	استقام	اعبر	غبراء
عبر	رحم	دواین	استد	براه	عباس	ضعیف	بیتیم	ضغام
خید	غضنفر	یت	فراش	قنوره	عفرانه	حارث	هرزه	شیر
قناره	غنم	مهرجه	منوچه	ضان	میشت	برجه	گوسپند	یناج
تیش	کیش	نهارنه	بره	برغاله	جلام	تور	بقر	گاؤ
سیمون	قرد	بوزینه	استور	خیطل	هرزه	گره	عقرب	بچه

در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است و در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است و در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است

در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است و در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است و در این کتاب که در باره طب و دوا و معالجات است

[illegible]

فراوانی و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

دیویش	غلبان	قواده	قرمشاق	کشانج	حسن	سنه	عامه	خوله
"	"	"	"	"	برس	"	"	"
سال	سین	سنوت	آسان	انحوم	ایضا	هم	نیز	عیدم کمال
"	جمع	"	"	"	بھی	"	"	به اند
بی نظیر	بی مثال	بیهمال	بی چون	بی شبه	بی نمون	ظرف	وعامی	انا
"	"	"	"	"	"	باسن	"	"
آوند	ظروف	آویمه	تجار	دروگر	صنم	دشن	قغ	ضنام
"	جمع	"	برهمنی	"	بت	"	"	جمع
اوان	وشنی	شمن	هندو	هنوم	کرمیق	مطیله	ملاجه	مساوی
"	بت پرست	"	"	جمع هندو	به دین	"	جمع	برابر
مساوی	مستوی	موازی	مکافی	مخاوی	مقابل	جد	کفوله	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"
عدیل	همسر	همخان	اکفاد	مساوت	موازت	مخاوت	مفت	مفت
"	"	"	جمع	برابری	"	"	"	"
اعتدال	عاطل	مستطل	یاوه	هرزه	کراف	ضمیر	سر	راز
"	یکار	"	بیوده	"	"	بجید	"	"
		بخوشی	اسرار	مترکی	ارتقا	نشوونما		
		"	جمع سر	برمنا	"	"		

فصل بی فارسی در

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

در بیان تشبیه و تشبیه

سلسله اول
 سلسله دوم
 سلسله سوم
 سلسله چهارم
 سلسله پنجم
 سلسله ششم
 سلسله هفتم
 سلسله هشتم
 سلسله نهم
 سلسله دهم
 سلسله یازدهم
 سلسله بیستم
 سلسله سی و دوم
 سلسله چهل و دوم
 سلسله پنجاه و دوم
 سلسله شصت و دوم
 سلسله هفتاد و دوم
 سلسله هشتاد و دوم
 سلسله نود و دوم
 سلسله صد و دوم

رسول	نبی	مرسل	پیامبر	مرسل	فرستاده	انبیاء	قدس	مقدس
پیامبر	"	"	"	پیامبر	پیامبر	"	پاک	"
مقدس	مقدس	برای	مبشر	منزه	طاهر	طاهر	طاهر	مطهر
"	"	"	"	"	"	"	"	"
نظیف	مستطاب	اقدس	اطهر	نظیف	نظیف	نظیف	طهارت	نظافت
"	"	پاک تر	"	"	"	پاکیزگی	"	"
نزهت	نقاوت	نقاوت	نظیف	نظیف	نظیف	نظیف	نظیف	نظیف
"	"	"	پاکیزه	"	پاکیزه	"	پاکیزه	"
منتق	تقدس	تطهیر	خلق	خلق	خلق	ابداع	ابداع	اختراع
"	"	"	پیدا کردن	"	"	"	"	"
ایجاد	اصدات	خالق	خلاق	مخلوق	مخلوق	مخلوق	مخلوق	مخلوق
"	"	پیدا کردن	"	"	"	"	"	"
موجد	محدث	آفریدگار	خلقت	جلیلت	نظیر	نظیر	آفرینش	آفرینش
"	"	"	پیدا کردن	"	"	"	"	"
آب	آوله	پناه	قنطره	جسر	جسر	صخره	صخره	خارجه
"	"	جمع	پل	"	پل	"	"	"
شکل	خرشک	آسجار	جبل	کوه	جبال	تپه	برق	جوز
"	"	جمع	پناه	"	جمع	"	"	"
یوزدهم	نزد	ورق	برگ	اولاد	گل	وزد	نسرین	نسرین
"	"	پناه	"	جمع	پناه	"	پناه	"

سلسله اول
 سلسله دوم
 سلسله سوم
 سلسله چهارم
 سلسله پنجم
 سلسله ششم
 سلسله هفتم
 سلسله هشتم
 سلسله نهم
 سلسله دهم
 سلسله یازدهم
 سلسله بیستم
 سلسله سی و دوم
 سلسله چهل و دوم
 سلسله پنجاه و دوم
 سلسله شصت و دوم
 سلسله هفتاد و دوم
 سلسله هشتاد و دوم
 سلسله نود و دوم
 سلسله صد و دوم

سلسله اول
 سلسله دوم
 سلسله سوم
 سلسله چهارم
 سلسله پنجم
 سلسله ششم
 سلسله هفتم
 سلسله هشتم
 سلسله نهم
 سلسله دهم
 سلسله یازدهم
 سلسله بیستم
 سلسله سی و دوم
 سلسله چهل و دوم
 سلسله پنجاه و دوم
 سلسله شصت و دوم
 سلسله هفتاد و دوم
 سلسله هشتاد و دوم
 سلسله نود و دوم
 سلسله صد و دوم

[illegible]

یاسمن	یاسمین	لؤلؤ شمش	لاله	شقایق نعلنج	گلزار	ارغوان	حلج
"	"	"	"	"	"	"	پنجاه ارضیا
نزد	میراب	آبیز	ناودان	بیت اخطا	مشرع	کینف	جار
"	"	"	"	پایانه	"	"	بدوس
جوار	همسایه	عیران	حجاب	خذر	ستر	سردوق	غشاوه
"	"	بیج جار	پرده	"	"	"	"
غطا	شعشع	شادمان	حجب	سردوق	استار	استراز	اجتناب
"	"	"	بیج	"	"	بهیزر	"
حدوث	وَرع	کوسج	نقوشی	زهر	تقعی	تقعی	زاد
"	"	"	"	"	بهیزر	"	"
مکسوج	شعشع	عقیف	پارسا	کیماد	صلحا	انقی	اوسع
"	"	"	"	بیج	"	بهیزر	"
عقیف	عقیف	زاد	پارسانی	تعفف	ندیم	نادم	دماغ
"	"	"	"	"	پشیمان	"	"
غریب	ندیم	نیل	گر	گردون	مشتن	گردان	گردان
"	"	"	"	"	"	بیج	"
تبلیغ	ایصال	بعد	خلف	دوبر	قفا	عقب	تقاب
"	"	بیج	"	"	"	"	"
متعقب	متعاقب	غیبت	غیبت	غیبت	وئال	وراء	پس
"	"	"	"	"	"	"	"

[illegible]

۱۱۴۰
 ۱۱۴۱
 ۱۱۴۲
 ۱۱۴۳
 ۱۱۴۴
 ۱۱۴۵
 ۱۱۴۶
 ۱۱۴۷
 ۱۱۴۸
 ۱۱۴۹
 ۱۱۵۰
 ۱۱۵۱
 ۱۱۵۲
 ۱۱۵۳
 ۱۱۵۴
 ۱۱۵۵
 ۱۱۵۶
 ۱۱۵۷
 ۱۱۵۸
 ۱۱۵۹
 ۱۱۶۰
 ۱۱۶۱
 ۱۱۶۲
 ۱۱۶۳
 ۱۱۶۴
 ۱۱۶۵
 ۱۱۶۶
 ۱۱۶۷
 ۱۱۶۸
 ۱۱۶۹
 ۱۱۷۰
 ۱۱۷۱
 ۱۱۷۲
 ۱۱۷۳
 ۱۱۷۴
 ۱۱۷۵
 ۱۱۷۶
 ۱۱۷۷
 ۱۱۷۸
 ۱۱۷۹
 ۱۱۸۰
 ۱۱۸۱
 ۱۱۸۲
 ۱۱۸۳
 ۱۱۸۴
 ۱۱۸۵
 ۱۱۸۶
 ۱۱۸۷
 ۱۱۸۸
 ۱۱۸۹
 ۱۱۹۰
 ۱۱۹۱
 ۱۱۹۲
 ۱۱۹۳
 ۱۱۹۴
 ۱۱۹۵
 ۱۱۹۶
 ۱۱۹۷
 ۱۱۹۸
 ۱۱۹۹
 ۱۲۰۰
 ۱۲۰۱
 ۱۲۰۲
 ۱۲۰۳
 ۱۲۰۴
 ۱۲۰۵
 ۱۲۰۶
 ۱۲۰۷
 ۱۲۰۸
 ۱۲۰۹
 ۱۲۱۰
 ۱۲۱۱
 ۱۲۱۲
 ۱۲۱۳
 ۱۲۱۴
 ۱۲۱۵
 ۱۲۱۶
 ۱۲۱۷
 ۱۲۱۸
 ۱۲۱۹
 ۱۲۲۰
 ۱۲۲۱
 ۱۲۲۲
 ۱۲۲۳
 ۱۲۲۴
 ۱۲۲۵
 ۱۲۲۶
 ۱۲۲۷
 ۱۲۲۸
 ۱۲۲۹
 ۱۲۳۰
 ۱۲۳۱
 ۱۲۳۲
 ۱۲۳۳
 ۱۲۳۴
 ۱۲۳۵
 ۱۲۳۶
 ۱۲۳۷
 ۱۲۳۸
 ۱۲۳۹
 ۱۲۴۰
 ۱۲۴۱
 ۱۲۴۲
 ۱۲۴۳
 ۱۲۴۴
 ۱۲۴۵
 ۱۲۴۶
 ۱۲۴۷
 ۱۲۴۸
 ۱۲۴۹
 ۱۲۵۰
 ۱۲۵۱
 ۱۲۵۲
 ۱۲۵۳
 ۱۲۵۴
 ۱۲۵۵
 ۱۲۵۶
 ۱۲۵۷
 ۱۲۵۸
 ۱۲۵۹
 ۱۲۶۰
 ۱۲۶۱
 ۱۲۶۲
 ۱۲۶۳
 ۱۲۶۴
 ۱۲۶۵
 ۱۲۶۶
 ۱۲۶۷
 ۱۲۶۸
 ۱۲۶۹
 ۱۲۷۰
 ۱۲۷۱
 ۱۲۷۲
 ۱۲۷۳
 ۱۲۷۴
 ۱۲۷۵
 ۱۲۷۶
 ۱۲۷۷
 ۱۲۷۸
 ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴

[illegible]

فصل تائے فوقانی و تائے ہندی کے معنی

حمد	نعت	صفت	ثنا	مدح	مدحت	وصف	تحسین	ستایش
تمیز	"	"	"	"	"	"	"	"

محمّد و ملوک و پادشاهان و بزرگان و شیعیان و اهل بیت علیهم السلام و از شیعیان و اهل بیت علیهم السلام و از شیعیان و اهل بیت علیهم السلام

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

کوش تغییر کنند ۱۱
و سکون عین ملک کوش
نمودن امداد عیانت
کردن در شکیستم
و آخرت فایده شرم
ملکوت بدو انش
تای فوقانی دفع عین
مدار علم
وین جاندارا گویند ۱۲
ملکوت

[illegible]

مُخَدَّرَةٌ	مُكَلِّبٌ	سِمَةٌ	نَانٌ	پنهان	نفت	نَهْفَةٌ	پوشیده	نَاقِمٌ
"	"	"	"	"	"	"	"	چنلوز
غَمَّازٌ	سَامِعٌ	نَمِيقٌ	نَاقِمٌ	نَاقِمٌ	غَمَّازِی	سَعَايَتٌ	صَغِيرٌ	کَهْ
"	"	"	جمع	چنلوزی	"	"	چھوٹا	"
کِهتر	کوچک	خَرْدٌ	صَغَارٌ	صَغَارٌ	اَصَاغَرٌ	مُصَحَّمٌ	پَنِيہ	عَطَشَةٌ
"	"	"	جمع	چھوٹا یا بڑا	جمع	چربی	"	چھینک
شَنَوِیْتَه	عَمٌ	رَخِیْلَابٌ	اَعْطَامٌ	دَابَّةٌ	بَیْنِمَہ	مَطْبِیۃٌ	ماشِیۃٌ	نَعْمٌ
"	چچا	"	جمع	چارپایہ	"	"	"	"
سُتُورٌ	وَدَّابٌ	بَہَاکِمٌ	مَطَايَا	مَوَاشِی	اَنْعَامٌ	فَتَدٌ	یُوزٌ	نَمْرَتَه
"	چارپایان	"	"	"	"	چیتا	"	تینڈا ادرہ
پَنَکٌ	قَارٌ	مُوشٌ	زَعَنٌ	غَلِیُوزٌ	خَادِیۃٌ	خَاتٌ	عَلٌّ	مُورٌ
"	چوہا	"	چیل	"	"	"	چوٹی	"
مُورِچہ	عَقْفُورٌ	کُجَشَکٌ	عَصَا فِر	مَنْقَارٌ	قَوْلٌ	لَاعِی	شَبَانٌ	چُوپَانٌ
"	چوڑیا	"	جمع	پتوچ	"	چرواہا	"	"
کَلَدَبَانٌ	مَرَعِی	مَرَعِی	مَرَعِی	مَرَعِی	مَرَعِی	دُوعٌ	سَلِکِنٌ	کَزَلِکٌ
"	چراگاہ	"	جمع	"	چھاچھوٹا	"	بھری	"
کارد	شَاظِرٌ	جَسْتٌ	چَابَلٌ	زُود خِیَرٌ	فَضَّہ	نَقْرَہ	سِیمٌ	بُجِین
"	چالاک	"	"	"	چاندی	"	"	"
وُجِیڈ	وَقُودٌ	ضَلَمٌ	فُرُوزِیۃٌ	نَارِہ	بَحْرَہ	شَرَرٌ	اَنکَرٌ	نَوَارِہ
"	"	"	"	پتگاری	"	"	"	جمع

[illegible]

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

شرار	موقد	دیگدان	متخل	غربال	پریزن	اسکات	خرار	کفش دوز
"	چوٹا	"	چھنی	"	"	چار	"	"
	کفشگر	چرم دوز	انتخاب	استنباط	بسط	عریض	پین	.
	"	"	چنا	"	چوڑا	"	"	

اِمارت	داوری	داروگیر	تورشش	چالش	خبر	کیفیت	حقیقت	ماهیت
حکومت	"	"	حمه	"	حال	"	"	"
واقعه	حادثہ	ساختہ	ماجرأ	سرگذشت	رویداد	ماند بود	چگونگی	اخبار
"	"	"	"	"	"	"	"	جمع

خلو	تی	طیب	مطیب	مُعطر	مُعْتَبَر	شَمِیم	شَمِیمہ	شَمَامہ
خالی	"	خوشبو	"	"	"	"	"	"

[illegible]

فهرست کتب
 کتب کلاسیک
 کتب فقهیه
 کتب تاریخی
 کتب ادبی
 کتب علمی
 کتب پزشکی
 کتب نجومی
 کتب ریاضی
 کتب فلسفی
 کتب حقوقی
 کتب شعر و ادب
 کتب بیاض و سواد

کتاب	طاب	راحمه	نقو	شام	نقحات	رواج	نجاج	آرک
بج	خرینه	هرینه	کنز	کنج	گنجینه	خراین	کنوز	خرن
مخازن	نقعه	مونت	صرف	خرج	مصرف	مخرج	مصاف	مخارج
مکتوب	مکاتبه	مراسله	مفاوضه	ملاطفه	رقیمه	مینقه	صحیفه	عریضه
نامه	رقعه	مشرقه	ملتمسه	طلو ماله	پروانه	مکاتیب	مراسلات	مفاوضات
رقام	نماق	صحافت	صحف	عرائض	رسائل	رقعات	رقاع	مکتوبات
طو امیر	پروانجا	نوشتجا	آخبار	انها	انباء	بشارت	بشری	طوبی
خوده	نوید	بقیر	مبشیر	زبرده	نقاوه	سلاله	مکنص	مسور
مبیط	مبشیر	مبشیر	مبشیر	خرم	خرمند	خوشنود	مخطوط	هشاش
بشاش	شاد	شامان	شامان	فرمان	نشاط	انبساط	راح	فرج

کتابخانه
 کتب کلاسیک
 کتب فقهیه
 کتب تاریخی
 کتب ادبی
 کتب علمی
 کتب پزشکی
 کتب نجومی
 کتب ریاضی
 کتب فلسفی
 کتب حقوقی
 کتب شعر و ادب
 کتب بیاض و سواد

کتابخانه
 کتب کلاسیک
 کتب فقهیه
 کتب تاریخی
 کتب ادبی
 کتب علمی
 کتب پزشکی
 کتب نجومی
 کتب ریاضی
 کتب فلسفی
 کتب حقوقی
 کتب شعر و ادب
 کتب بیاض و سواد

[illegible]

لا یس	نوس	چاپوس	تغل	استر	بقال
"	"	"	نجر	ایضا	جمع
فصل اول اهل و ال هندی معنی					
سفر	سیر	جتم	بحیم	ماوی	خطه
دونخ	"	"	"	"	"
قزوم	یم	دما	خضاره	محیط	لجی
"	"	"	"	"	"
ابجار	بجو	حاطط	جدار	جذر	حیطان
"	"	دیوار	"	"	جمع
سده	وصینه	آستان	آستانه	باب	درب
"	"	"	"	درمانه	"
جناک	عرا	بارگاه	شوکت	شکوه	صلوت
"	"	"	دیر	"	"
شان	کر و فر	باسل	بطل	بطل	جری
"	"	دیر	"	"	"
جلاد	حات	تجاسر	مضمین	مختوم	تاخیر
"	"	"	دیر	"	"
تاتی	بث	گت	زانت	زانت	وقفه
"	"	"	"	"	"

[illegible]

[Handwritten notes at the bottom of the page:]

مجلس شورای ملی
تاریخ ...
شماره ...

[illegible]

2

۴
منت نفع بر کونان
فوائد از طب
حکیم بر کونان
فوائد از طب
حکیم بر کونان
فوائد از طب
حکیم بر کونان

۵۱

بایستی که در این باره تحقیق شود

مجلس شورای اسلامی
کتابخانه مجلس شورای اسلامی
کتابخانه عمومی

اعاды	لخصوت	مجامعت	مناقت	مخالفت	معانیت	عداوت	مقتل	قتل
جمع	دشمنی	"	"	"	"	"	"	"
قلاصه	حسد	حقده	حقه	بغض	نفاق	نقارش	عناد	مکیدہ
"	"	"	"	"	"	"	"	"
ضغن	ضغینہ	رکینہ	بداندیشی	پرگالی	پنواہی	صعائن	مکابد	آفتاد
"	"	"	"	"	"	جمع	"	"
ودود	خلیل	خل	خدن	حب	حب	محب	موش	مخلص
دوست	"	"	"	"	"	"	"	"
متحد	موافق	صاحب	مصاب	انیس	صديق	رفیق	صفی	عزیز
"	"	"	"	"	"	"	"	"
ولی	والی	حافلہ	مالوف	ہمکلام	ہمنفس	یار	یگانہ	یکرو
"	"	"	"	"	"	"	"	"
بیزنگ	غموار	عکسار	صحاب	صواب	صحب	صحابہ	آجاب	آجبا
"	"	"	"	"	"	"	"	"
اخلا	اصفیا	اصدقا	رفقا	رفاق	اخدان	خلان	ولات	اولیاء
"	"	"	"	"	"	"	"	"
مروت	خلت	انفت	صدت	مصادت	موفت	موانست	وفاقت	مجت
دوستی	"	"	"	"	"	"	"	"
خصوت	معالات	خلاص	اختصاص	اتحاد	اتفاق	اختلاط	ارتباط	اشتیناس
"	"	"	"	"	"	"	"	"

[illegible]

۱۲۱۵ د ر غیاث اللغات
خانہ کما ہی ہوا و کسر آخر
دال محمد یعنی یار دوست
کتر غیاث اللغات
کہو نامہ اسے تم سے
بے غلص صادق و سچ
نفاق کہ در حق تو نیست
یہ کہ در حق تو نیست
غیاث اللغات
ولات بغیر ما

و غنیات اللغات و منتخب اللغات و کتب کا درس و مشق و پیرا دربارہ بالکے دیکھو یہ ہو سکتا ہے کہ وہ اللہ تعالیٰ کے احسانوں سے بھرپور نصیب فرمائیں۔

و شتر خزان بقراری بعضی مقعد که خروج غایت است از دهان
ایام و چون بدانان بر سرش

سید دریا علی
دوستی امام غیاث
و از خاندان حق
شین محمد بن محمد
سید شریف
دوستی امام غیاث
و از خاندان حق
سید دریا علی

خلوص	وفاق	وداد	وَدَدَه	وَدَد	حُب	اُنس	شغف	وَلَاة
"	"	"	"	"	"	"	"	"
تَوَلَّى	تَأَلَّفَ	يَارَى	يَكَانِي	بِرَنِي	بِرَكَمَتِي	مُعَانِيَه	مُشَاهَدَه	مُطَالَعَه
"	"	"	"	"	"	دِيكِنَا	"	"
مُلاحَظَه	نظارت	رویت	جَدَ	اَبْوَالَا	اَجْدَاد	جَدَه	اُمُّ اَلَاب	جَدَات
"	"	"	دادا	"	جمع	دادی	"	جمع
تَوَامَن	جَنَابَه	لَاغَر	رَحِيف	عَجِيف	مُتَمَوِّزَه	مُضِنِيَه	قَبُولَه	عِجَاف
تَقَرُّبِيَه	"	دُلا	"	"	"	"	"	جمع
سَبَّحَ	مُفَرَّسَ	وَدَّ	وَوَه	ضَغِيْمَه	ذَوَابَّ	سَبَاع	لَبَن	شِير
دزده	"	"	"	"	"	جمع	دودم	"
حَلَبَ	اَلْبَان	لَبَنِ مِزَّ	مَاسَتَه	لَجْزَات	مُتَظَلِّم	مُسْتَقِيف	مُسْتَقِيفَه	بَعْدَ
"	جمع	دِهِي	"	"	دادخواه	"	"	دور
بَعِيدَ	اَبْعَاد	اَبْعَدَ	اَبَاعَدَ	مَجْنُون	مَفْتُون	مَجْذُوب	شِيدَا	اَسْهَفَتَه
"	جمع	دورتر	جمع	دیوانه	"	"	"	"
شَوْرِيْدَه	مَجَانِن	مُفَاتِن	مَجَازِبَ	يَوْمَ	نَهَارَ	رُوزَ	اَيَّامَ	مُوَلِّجَ
"	دیوانگان	"	"	دن	"	"	جمع	دراهم
مُشَاهَرَه	مَاسِيَانَه	مَاهَوَارَ	دُخَانَ	دُودَ	دُخَ	مَرَجَلَ	قَدَرَه	كُوِيْدَه
"	"	"	دُخَان	"	"	دیگ	"	"
مَرَاجِلَ	قَدُورَ	سِمَاطَ	مَائِدَه	سُفْرَه	قَصَارَ	كَادِرَ	كَوْتِرَ	بِتْجَانَه
جمع	"	دسترخان	"	"	دُخُولِي	"	دیوانه شواله	"

[illegible][illegible]

[illegible]

در حدیث آمده است که هر کس در روز قیامت
 در میان دو کوه ایستد و در میان آنها
 دو راه باشد و یکی را بگوید این راه
 من را بهشت میبرد و دیگری را بگوید
 این راه دوزخ است و او را بگویند که
 این راه را بپوشان و آن را بگشای
 و او را بگویند که این راه را بپوشان
 و آن را بگشای و او را بگویند که
 این راه را بپوشان و آن را بگشای

[illegible]

فصل ذال معجم در معنی

نَفْسُ	عَيْن	طِينَتِ	سِرِّشْت	جوهر	گوهر	گهر	بِهَادِه	نَفْسُ
ذات	"	"	"	"	"	"	"	جمع
نَفْسُ			انعیان			انعیان		
"			"			"		

فصل راے مکملہ در معنی

مُسَوِّر	مُسَيِّر	مُضَيِّع	مُجَبِّل	مُتَجَبِّل	مُنَجَّبِل	جَلِي	جَالِي	مُسْتَلَالِي
روشن	"	"	"	"	"	"	"	"

[illegible]

۲۰۰۰

...

حسن

...

卷之五

ایک نئی کتاب

مجلس

...

[illegible]

19

21

Figure 1

مجلس شورای اسلامی

1940

۱۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم

15

100

کون چاہو

١٠٠

Figure 1

طاهر بن محمد

فرمانی صادر

دولت برنامہ

البركة

...

تبریز

۱۰۰

13

...

۵۱۵ در کتاب از کلامی قبول و ندای معجزه‌ی رنگ و لون را برسان

	ضمیمہ	ضمیمہ	ضمیمہ
	رسوائی	"	"

فصل زائے معجمہ در معنی

دور	دوران	دهر	عظمه	عده	عرق	ازمنه	زمان	زونا
زاد	"	"	"	"	"	"	"	"
ادوار	اعصار	دهور	عمود	فردون	ازمنه	ارض	موزمه	عنبه
بح	"	"	"	"	"	زین	"	"
عکاسه	بوم	اراضی	زیب	زخرف	هرتفت	ارایش	اراشکی	نخار
"	"	بح	زین	"	"	"	"	بح
جرح	جج	قج	قرمه	ریش	جروح	قروح	جرج	مروح
زخم	"	"	"	"	بح	"	زخمی	"
خسته	مکاسه	مبارج	جوشن	جینه	لامه	تضرع	استال	احاح
"	"	بح	دزه	"	"	زاد کارنا	"	"
	فتح	بض	کسره	جرله	خفص			
زیر	"	"	زیر	"	"			

فصل سنین محله درنی

سویج	نیر	نیر عظم	بضیا	نر	دکا	نور	یوح	عین
------	-----	---------	------	----	-----	-----	-----	-----

[illegible]

ابن صبح	خور	خوشید	آفتاب	خضرا	منشئت	فرغزار	آدام	ناخوش
"	"	"	"	سبزی	"	"	سان	"
شکم	مرقا	معراج	معج	زین	نردبان	معارج	سید	سالار
سبزی	"	"	"	"	"	مع	سردار	"
رئیس	سرور	دواز	مهر	والی	امیر	حاکم	سرآمد	محکام
"	"	"	"	"	"	"	"	مع
رؤسا	ولات	امرا	سخ	معیّت	طعنت	صحات	مصوب	همراه
"	"	"	ساقه	"	"	"	"	"
صفا	صدق	سدا	حق	تحقیق	فی تحقیق	فی الواقع	واقعی	"
مع	سج	"	"	"	"	"	"	"
رست	صادق	راستگو	مستقیم	قوم	سب	رست	صفا	سمع
"	سپا	"	سید	"	"	"	سنا	"
سماعت	استماع	محل	توتیا	توتنی	ضره	انباغ	قرب	قربت
"	"	سر	"	سوکوت	"	"	"	"
خویش	اقرار	قرنی	اقرب	اقارب	قرب	خویشی	خوشی	خوشدمن
"	مع	"	قرب	مع	"	"	ساس	"
صنهر	خسر	صنهار	خسور	برادر	خاوند	خواهر	اسمر	سزاد
سسر	"	مع مهر	سالا	"	سالی	"	سالا	"
کندمگون	سمر	جدی	چیک	ختر	خوک	کراد	حیه	تبان
"	مع	سجلا	"	سور	"	"	ساب	"

[illegible]

[illegible]

[illegible]

شبا ^ح حاه	اصال	حیا	خفیه	مُجَل	مُتَعَمِّل	مُخَذَّل	خفیه	شمرسار
"	جمع میل	شرم	"	شرند	"	"	"	"
شمرناک	شمرکین	مُحَالَت	مُجَلَت	مُتَعَمِّل	خِذْلَان	تَشْوِیْر	شمرساری	مُجَاج
"	"	شرندگ	"	"	"	"	"	شیشہ
مینا	ابکینہ	ابلیس	خُتاس	عزایل	مُعَلِّم	اِہْرَم	اِہْرَم	شیاطین
"	"	شیطان	"	"	"	"	"	جمع
		عصیر	دبس	دوشاب				
		شیر انگور	"	"				

فصل صا و مهمله و معنی

صَبَور	صَابِر	شَكِيبَانِي	شَكِيب	صَبَاطَار	صَبَوِي	آشتِي	هُدَن	مَسَاكَت
"	صَبْر كَرَنُولا	"	"	"	صَبْر	"	"	صَلَح
پَهْلَا	مُكْرَد	عُذْوَه	عُذْوَلَه	اِبْكَاَرَه	صَبَاح	سَحَر	سُحْر	صَبَاَرَه
"	"	"	"	"	"	"	صَبَح	"
بُ	كُتْخَا	كُذْخَا	كُكِين	صَبَاح	اِبْكَاَر	سُحُور	اَسْحَار	بَا مَاد
بُ	"	"	صاحب خانہ	"	"	"	بَج	"

فصل ضاد و مجمره و رتنی

لا بُدَّ	أَهِمُّ	لَا جُزْمَ ^{سَلَمَ}	لَا مُحَالَ	لَا عِلَاجَ	لَا كُزَيْرَ	لَا چَارَ	لَا كَفِيلَ	لَا مُشْغِلَ
ضروری	"	"	"	"	"	"	ضامن	"

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
والعقب الطيبين الطاهرين
والمؤمنين والمؤمنات
والصالحين والصالحات
ومسلمي ومسلمات
الدينين والديانات
الجميعين والجميعات
الكلية والكلية
الجمعة والجمعة
الكلية والكلية
الجمعة والجمعة
الكلية والكلية

دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای

چاره	معدلت	عدالت	نصفت	انصاف	واو	مُتَصِف	واو	داوگر
"	عدل	"	"	"	"	عادل	"	"
شقیقه	مؤثره	واله	مشتوق	مفتون	بنیدل	عُشاق	اکسار	خاکسار
عاشق	"	"	"	"	"	جمع	عاجز	"
نزار	ناقوان	ناچار	لا علاج	نیازمند	بیچاره	فرومانده	سُتوه	مُشَوَّع
"	"	"	"	"	"	"	"	عاجزی
مُضْطَّع	احاح	استکانت	ضرعت	تواضع	عجز	انکساری	نیاز	نیایش
"	"	"	"	"	"	"	"	"
فروتنی	لاعلای	ناچاری	بیچارگی	فرومانگی	مُسْجِد	مُعَبِد	مَسْاجِد	مَعَابِد
"	"	"	"	"	عبادخانه	"	جمع	"
عابد	مُتَعَبِد	عَبْدَه	ناکوس	صَوَّعَه	کنینیه	کَلِیْسَا	صَوَّاع	صَمْت
عبادت کنوای	"	جمع عابد	عبادتخانه	"	"	"	جمع	عیب
	حَرْف	خُورده	مُتَحَفَّت	حَرْفِکَر	آهویگر	خورده بین	ایست	
	"	"	عیب جو	"	"	"	"	

دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای

فصل غین معجمه در معنی							
اَلَمْ	هَمْ	حُزْن	وَجَالَ	تَلَسَّ	كَلَالَ	كَلَّالَت	كُرْبَت
غم	"	"	"	"	"	"	"
اَسَف	اَنَدوه	آلام	هَمْوَم	اَحْزَان	کُرُوب	مَعْمُوم	مَلُول
"	"	جمع	"	"	"	غلغین	"

دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای

دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای
دفعه های دفعی یعنی دفعی
عاجز و بازمانده ۱۱ غنای

[illegible]

مُحَرَّمُونَ	ضُجُوجٌ	ضَجَرٌ	ضَاهِرٌ	حَزِينٌ	أَيْتَمٌ	مُتَأَلِّمٌ	مَلُوءٌ	مُتَلَهِّفٌ
أَسِيفٌ	عَمَانٌ	مُسْتَمِدٌ	وَرَمٌ	أَمْدُوكِينٌ	عَمْنَاكٌ	قَهْرٌ	عُضْبٌ	سَخَطٌ
عِتَابٌ	عُيْظٌ	طُغْيٌ	سَطُوطٌ	خَشَمٌ	چَشْمَنَالِي	عُضُوبٌ	عُضْبَانٌ	رِيَانٌ
خَشْمَكِينٌ	خَشْمَنَاكٌ	عُضْبَاكٌ	قَهْرَنَاكٌ	عُضْبٌ	عَبْدٌ	قِنْ	رَفِيقٌ	مَرْقُوقٌ
مَمْلُوكٌ	رَهْبِيٌّ	بَنْدَةٌ	عَبِيدٌ	مَرَأِيقٌ	عِلْمَانٌ	مَالِيكٌ	عَتِيقٌ	مُخْتَقٌ
مَكْبَرٌ	كَبَرٌ	إِسْتِكْبَارٌ	رُخْوَتٌ	عَجْبٌ	تَرْفَعٌ	عَتُوٌّ	مَنْعِيٌّ	أَعْتَارٌ
تَسْلُطٌ	تَغْلِبٌ	إِسْتِيلَا	دَسْتُ بُرْدٍ					

فصل قادری معنی

ملک	کر و بی	روحانی	سُبُوحِی	قُدسی	ہائے	مُسَرَّوَش	ملایک	ملایک
فرشتہ	"	"	"	"	نامز نشہ	"	جمع	"
کر و بیان	روحانی	سُبُوحِی	قُدسیان	ملایک	مُطَوِّع	طایع	تاج	"
"	"	"	"	"	فرمان بردار	"	"	"

محررین: محمد رفان برداری، سید مرتضیٰ بنات اللغات، علی طابع الطایف، علیرضا سبزه زاده و سید علیرضا رفان برداری

مکتبر	کبر	استبار	رفخت	عجب	ترفع	منى	اعتار
غرد	"	"	"	"	"	"	جمع عتو
تسلط	تغلب	استیلا	دست برد	ایضاً			
غلبه	"	"					
فصل فاد معنی							
ملک	گروبی	روحانی	سبوحی	قدسی	هائیت	سروش	ملایک
فرشته	"	"	"	"	نام فرشته	"	جمع
گرویان	روحانیان	سبوحیان	قدسیان	ملایکائی	مطایع	طایع	تایج
"	"	"	"	"	فران بردار	"	"

مُسْتَطْلَعٌ	مُنْقَادٌ	مُسَوَّرٌ	مُؤَمَّرٌ	ذُلُولٌ	رَامٌ	إِطَاعَتٌ	مُطَاعِبَتٌ	مُطَاعَاةٌ
"	"	"	"	"	"	فرمانبرداری	"	"
ثَبِيتٌ	تَبِيعٌ	اِذْعَانٌ	اِشْتِالٌ	اِشْتِمَارٌ	اِئْتِيَادٌ	مُتَقَفِّرٌ	مُنْصَوِّدٌ	فِيْرُوزٌ
"	"	"	"	"	"	نقصد	"	"
پِرُوزٌ	كَاْمِيَابٌ	تَفَكَّرٌ	تَاْمَلٌ	تَدَبُّرٌ	تَرَدُّدٌ	تَشْوِيشٌ	خَوْضٌ	هَمٌّ
"	"	فكر	"	"	"	"	"	"
حَزْمٌ	عَزْوَرٌ	اَنْدِيشَه	سِگَالٌ	سِگَالِشٌ	اَفْكَارٌ	مُتَفَكِّرٌ	مُتَاْمَلٌ	مُتَرَدِّدٌ
"	"	"	"	"	جمع فكر	فكرند	"	"
تَقَعٌ	مَنْفَعَتٌ	مَنْفَاعَه	مَنْتَبَعٌ	رَبِيعٌ	مَرْمَرٌ	طَائِلٌ	سُودٌ	تَرَاثُلٌ
فَاوَدَه	"	"	"	"	"	"	"	"
مَنْافِعٌ	مَرَايِجٌ	فَوَائِدٌ	مُخْرَاتٌ	اِسْتِفَادَه	اِسْتِمْتَاعٌ	تَقْلِيمٌ	اِسْتِغْنَاءٌ	اِغْيَاثٌ
جمع	"	"	"	فَاوَدَه لِيَنَا	"	خِرَادٌ	"	"

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

فصل کاغذ عربی و معنی

[illegible]

این مکتوب در روز پنجشنبه ۱۳۰۴/۱۲/۲۵
 در تهران به دست من رسید.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

9

۴۱
 قیاسی که بر او شکی نیست
 مظهر حق و نور و کبریا
 کبریا که در حق بی شک و شبهه
 آرزو که گویند از انعامات
 ۴۲
 مایه و نور و خورشید و ماه
 بی شک که گویند بی شمار
 ۴۳
 قیاسی که بر او شکی نیست
 مظهر حق و نور و کبریا
 کبریا که در حق بی شک و شبهه
 آرزو که گویند از انعامات
 ۴۴
 قیاسی که بر او شکی نیست
 مظهر حق و نور و کبریا
 کبریا که در حق بی شک و شبهه
 آرزو که گویند از انعامات
 ۴۵
 قیاسی که بر او شکی نیست
 مظهر حق و نور و کبریا
 کبریا که در حق بی شک و شبهه
 آرزو که گویند از انعامات

لمحه	خلائق	مطرقة	پیشک	کبریت	گوردد	مزبله	گلخن	خاکدان
"	گمن	"	"	گندک	"	گهورا	"	"
مزابله	ضلالت	ضلت	ضلال	غی	غوايت	مدور	مستدير	گرد
جمع	گراهی	"	"	"	"	گول	"	"
	زائعه	سکه	نا	کوه	کوه	کوچه	برزن	
	گلجی	"	ایص	"	"	"	"	

فصل لام و معنی

سیر	توم	توم	سیر	سیر	سیر	سیر	سیر	سیر
"	"	"	"	"	"	"	"	"
پوشاک	پیراهن	پیرایه	جامه	حله	سروال	خلعت	لبس	گسوت
"	"	"	"	"	"	"	"	لباس
جمعیت	حشمت	حشم	فوج	جند	جیش	عسکر	محل	پوشش
"	"	"	"	"	"	شکر	جمع	"
مجاهد	حرب	اجناد	جود	جوش	عساکر	سپاه	جزاره	جزار
"	لڑائی	"	"	"	جمع	"	"	"
مقاتله	قتال	منازعه	منازعه	نزارع	جہاد	مجادلہ	جدال	جدل
"	"	"	"	"	"	"	"	"

میرزا حسن خان کاتب
کتابخانه ملی ایران

[illegible]

خَدِیْعَت	زُور	رِیو	قَنْد	گَرَبِزِی	نِزَمَت	دَسْتَان	کَوَل	مَرْوَر
گیاد	شِیاد	کاید	مُخَارِع	مُکِید	سَالُوس	وَعْل	گَرَبِز	مِیْمُون
هَیْلِیُون	مُجَسَّسَة	أَرْجَمَنْد	فَرْخ	فَرْخَنْد	مِیَاهِن	شَفِیق	مُشَفِّق	رَدُوف
عَطُوف	لَطِیف	عَاطِف	رَحِیم	رَاحِم	حَفِی	رُحْمَاء	عِیَّائِت	رَافِت
شَفَقَت	عُطُوف	مَرْحَمَت	عَاطِفَت	مَلاطِفَت	تَفَقُّد	تَلَطُّف	تَعَطُّف	تَرْفِیض
تَوَجُّه	رَفِیق	لَطَف	رَحْم	عَطَفَت	عِیَّائِت	رَافَات	تَوَهَّجَات	عُطُوف
مَرَّاحِم	اِشْفَاق	اِطَّاف	عَطَّاف	دَسَخ	دَسَخ	چَرک	اَوَسَاح	اَوَسَاس
بَوَل	مِیْزَن	کِیْمِیْز	شَاش	پِشَاب	رَجُل	مُحَل	ذَکْرِه	مِزْکَر
زُر	رِجَال	مُحَوِّل	دُکُور	اُمَم	وَالِدَه	مَادِر	اُمَمَات	وَالِدَات
صِدَاق	کَابِین	خَال	اَلْحِالَام	سِکِیْن	شَحِیْن	شَحُون	جِیْم	جِیْم

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

سَطَبَر	لَسَرَه	عَفْض	مُسَمَّن	غَلِيظَه	قَوِي	فَرِي	تَنَوُّشْد	تَمَثَّن
تَنَاوَر	چاق	غِلَاظ	أَجَل	وَفَات	مَات	حَمَام	حَقِيقَه	حَلِيقَه
يَقِينَه	مَرگ	هَلَاک	مِیْسَتْ	مَنِئَه	لَاشَه	مَوْتِی	عَنْکَبُوت	کَمَسْکِر
ذُبَاب	مَکَس	بَق	پَشَه	تَمَسَّاح	نَهَنگ	حَوْت	سَمک	نَوْنَه
مَاهِی	حِیَّان	اَسْمَاک	صَفْوَغ	عُحُک	وَزَغ	بَکَت	صَفَاوَع	دِیکَه
خُرُوس	وَجَاجَه	مَکِیَان	قَطِیْعَه	قَطِیْعَه	فَرَقَه	رَمَه	گَلَه	تَمَن
قِیْمَت	بَهَالَه	اَثْمَان	قِیْم	مُتَمَصِّل	مُتَمَحِّق	مُتَمَصِّق	مُزَوِّق	مَلاَحِق
مَلاَزِق	مَلاَصِق	سَتَاه	مُحِبُّوب	مُتَمَسِّمَه	بِیْت	وَلِبر	دِرْبَا	دَلْأَرَم
دَلِیْسَان	نِکَار	نَازِیْن	مَهِوش	مَرُوش	مَاهِرُو	مَاهِرُخ	مِهْپَارَه	کَلُود
کَلَمُخ	کَلْعِذَار	سَمَن بَر	سِیْمَر	شُکْرَب	خُوبَان	جَانَان	مُتَمَعِّم	مُتَمَعِّم

[illegible][illegible]

(Faint handwritten notes at the bottom of the page)

[illegible]

بدائع	غرائب	عجائب	طرائف	شذوذ	نوادير	فصل	تكمين	فصوص
جمع	"	"	"	"	"	جگ	"	جمع
عزایان	عاری	عوزیه	مُعَرَّضه	برهنه	چشمه	عرات	آشماه	انساب
ننگا	"	"	"	"	"	جمع حاری	نسبت پانا	"
ادلا	اضافه	اسناد	اسانید					
"	نسبت کرنا	"	جمع					

فصل اول در معنی

خراب	خرابه	خریب	ویرانه	دستور	رای	وزرا	وساطت
ویران	"	"	"	وزیر	"	جمع وزیر	وسیل
واسطه	فریغ	توسل	وسایل	وسائل	فرائع	حین	اوان
"	"	"	جمع	"	"	وقت	زمان
آن	هنگام	احیان	اوان	اوقات	بهر	برای	بنابر
"	"	جمع	"	واسطه	"	"	"
		آنجای	هنگام	مزم			
		وہان	"	"			

فصل ہای در معنی

بزمیت	محکمت	تخلیس	نیم	قرین	جلسا	نما	قوان	کامک
ازنا	در	پشتین	"	"	پشتینان	"	بجکی	"

[illegible]

[illegible]

زخندان	مبغوب	سبکت	بروت	سبال	رحیمہ	محاسن	ریش	لحا
"	"	موجھ	"	جمع	دارھی	"	"	جمع
خلق	مخلوق	خجرہ	نامی	گلو	عنق	رقبہ	عناق	رتاب
مگلا	"	"	"	"	گردن	"	جمع	"
ورید	ودج	ودجان	اوداج	کتبت	منکب	شانہ	دوش	سناکب
شاہرگ	"	"	جمع	کاندھا	"	"	"	جمع
ابط	بر	کنار	اغوش	عضد	جناح	بال	اجنحہ	ید
بئل	"	"	"	بارد	"	"	جمع	ہاتھ
دست	چنگ	آیدی	آیادی	چمن	دست	ایمان	نیسار	شمال
"	"	جمع	"	سیدھاٹھ	"	جمع	ایمان ہاتھ	"
دستچپ	مرفق	آرج	مرافق	ساعہ	رُسخ	زند	بندوست	کف
"	گونی	"	جمع	پونجا	"	"	"	ہتیلی
صنعت	انگہ	بنانہ	انگشت	آمال	صایع	بنان	انگستان	خضر
مگلی	"	"	"	انگلیان	"	"	"	چھنگلیا
بصر	بوسطی	مستابہ	آہام	وجب	شبر	ظفر	ظفار	ظہر
چھنگلیا	چنگ کی انگلی	کل کی انگلی	انگوٹھا	بالت	"	ناخن	جمع	پیٹھ
ضلب	مطاب	پشت	ظہور	اظہار	اظہر	صلاب	صدر	سینہ
"	"	"	جمع	"	"	"	بھلانی	"
بر	ضدار	صدر	شدی	پستان	حلمہ	تظن	جوف	شکم
"	جمع	"	چوچی	"	بوندہ بوندی	پٹ	"	"

[illegible][illegible]

بَطُون	ناوت	سره	جُتَب	پناب	جَنُوب	مُحَصَّر	مِیَان	تَنِیْگَاه
جمع	برنجی توڑی	"	پسلی	"	جنگ	کر	"	"
شش	رِبَستَه	سپهر	طِیَال	کِبِد	جگر	بِعدَه	شِکَنبِه	کِوش
پیشپرد	"	سی	"	کلیج	"	اوجده	"	"
مِوَنَافَه	خَشامَه	رُودَه	اُمُتَا	اَحْشَا	زَهْرَه	مِرَارَه	صَفْرا	تِلْکَنَه
آزوی	"	"	جمع	"	چا	"	پت	"
مَرَه	تَلَب	خاطر	صَمِیر	فُودَا	جَنَان	بَال	دِرُون	قَلُوب
"	دل	"	"	"	"	"	"	جمع
خَوَاطِر	ضامِر	افیده	مُذْکَر	مُضِیْب	اَیْرَه	آلَت	خَرَزَه	کِیر
"	"	"	شرنگه	"	"	"	"	"
فُوج	خَشَف	حَلِیل	خُصِیَه	اُمِیْن	مُخْج	بُضْع	قُبُل	مُتَبِل
"	سردگر	سولخ	خایه	"	شرنگه	"	"	"
کُش	فُوج	مُذْبِر	مُتَبِر	مُتَعَد	مُتَفَرِّقَه	کُون	مُبَارِز	مُتَاعِد
"	جمع	مُخْج	"	"	"	"	جمع	"
مِشَانَه	عَانَه	مُوی	بَاکُفَل	سُرِین	وَرِکَنَه	فَنجَز	کُفَلْگَاه	پِیغُولَرَن
بُکْکَاه	پیرد	بال	بِرَنک	جوترا	"	ران	"	چیده
رُکَبَه	زَانُو	رُکَبَات	سَاق	کُتَب	نِشَانْک	عُقَب	پَاشَنَه	رُجُل
گَنَن	"	جمع	پنڈلی	لُتَنَه	"	ارزی	"	پانُون

بعضی کلمات در این کتاب که در لغت نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند

بعضی کلمات در این کتاب که در لغت نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند

بعضی کلمات در این کتاب که در لغت نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند

بعضی کلمات در این کتاب که در لغت نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند و بعضی کلمات که در لغت است و در این کتاب نیستند

(A large handwritten note or signature at the bottom of the page, written diagonally across several lines.)

[illegible][illegible]

[illegible]

نام فرشته	نام مرض	صدمه	هوجیو	میوه	سینه	گود	نفل	زن جوان
چچی عورت	چودائی	براقصال	ادپر	نزدیک	نام خدا	جنگل	مهربان	نیکوکار
بر	بر	بر	بر	بر	بر	بار	بار	بار
زمین خشک	بشکی	بخشش	خوشنوی لذت	نام خدا	پشته خروار	انبار	بزرگی	گرانی
بار	بار	بار	بار	بار	بار	بار	بار	بار
بزرگ	نیکوکار	نصیب	رضخت	دغل	بج دخت	کار	کرت	مرتبه
بار	بار	بار	بار	بار	بار	بار	بار	بار
بارگاه	بسیار چیز	جا انبوه چیز	میوه	صل زنان	آسبزش	سازمطبان	بارنده	اموارین
بزرگ	بزرگ	برج	برج	بقرة	بقرة	بالا	بالا	بالا
صاحبانه	بڑا	چاول	پیتل	بیل	گاسے	ادپر	قد	بلندی
بالا	بالا	بایست	بایست	بایست	بضاعت	بضاعت	بحر	بحر
درازی	هپ کوتل	حاجت	نیاز	لوازم چیز	آل	اسباب	دریا	وزن شعر
نحور	بالا دست	بالا دست	بالا دست	بالا دست	برگت	برگت	بروز	بروز
جمع	حریف	غالب	چیر نفیس	صدر مجلس	بڑھنا	زیاده ہونا	قدر	شکوه
بروز	بروز	بروز	بروز	بروز	بروز	بروز	بروز	بروز
مرتبه	بلندی	بلندی	تہ دخت	غلام	باندی	قیدی	پاک	بیزار

بہارِ نوری و نورانی
مکتوبہء شریفہ
نورانی و نورانی

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

وچاویں کی دیکھ کر وہ جلا
بے غماز ہو کر وہ جلا
آواز نہ کرے وہ جلا
مہادی تلک وہ جلا
نزار نہ کہ وہ جلا
عقاب وہ جلا
شہزاد وہ جلا
مولا وہ جلا
انکھ وہ جلا
شمال وہ جلا
خیر وہ جلا
وہ جلا

خسته	خسته	خسته	خساره	خساره	خساره	خساره	خساره	خساره
زخمی	شکسته	مفسد	نقصان	هلاک	گراهی	خاشاک	بیخ باریک	کاه خوشبو
خس	خس	خس	خس	خس	خس	خس	خس	خس
تخم کاهو	فرومایه	ناکس	بخیل	بادشاه	دلی عهد	تاقم مقام		
فصل دال مهمله								
دستور	دستور	دستور	دستور	دستور	دستور	دستور	دستور	دستور
قانون	قاعده	آئین	ریخت	اجازت	وزیر	امیر	کر	حیل
دستان	دستان	دستان	دستان	دستان	دستان	دستان	دستان	دستان
سرود	نغمه	افسانه	سینه چرخ	کر	حیل	کار	حیدر	دغاباز
دغل	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم
بکشتا	خون	نفس	افسون	فریب	کر	گھونٹ	تھوڑا	بسته
دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم
غور	بو	تیزی تیج	ہنگام	دقت	بروائی	سست	غضبناک	فریب
دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم	دغم
خرشادی	کر	حیل	نقارہ	دُہل	آواز نقارہ	برج	ہلاک	دلزلہ
دغم	دغم	دغامہ	دود	دود	دود	دود	دود	دود
غصہ	عذاب	نقارہ	دھوان	کیدرا	سوا	غیر	تھوڑا	نزدیک
دون	دون	دون	دون	دوان	دوار	دوار	دوار	دوار
پنجے	خبر	خمیس	سہ	بیج	سولی	گھر	شہر	درخت

دیار و دیوان
علاوہ امیر علی خان
نئے خاندان
سولہ گوتہ
گتہ دہشتہ
دین بستہ
دیوان راجا
نور محمد درخان
دارمحلہ کراچی
امیر علی خان
جس نے اس کی

دار	دار	دار	داوری	داوری	داوری	داوری	داوری	داوری
محل	سرا	کرامی	حکومت	قصد	معاله	خصومت	جنگ	شکایت
داوری	دبیر	دبیر	دبیر	دبیر	دبیر	دیوان	دیوان	دیوان
محاکمه	آواز مبل	آواز نقره	مرتب	هیبت	بزرگی	جمع	دفتر	دار عدالت
دیوان	دیوان	دیوان	دیوان	دیوان	دیوان	دوش	دوش	دوش
نشیمنی در	ماحب عدالت	ماحب سند	ماحب اد	ماحب اجرا	کتاب غزل	کانه ها	شب گذشته	دود
دز	در	در	در	در	در	در	دانش آموز	دانش آموز
غنیّت	کار نیک	نیکوئی	خوبی	خیر	دروازه	سیح	اوستاد	شاگرد
دست	دست	دست	دست	دست	دست	دست	دست	دست
هاتم	فائده	غلبه	سند	قدرت	قاعده	وزیر	فرمت	مرفان نگاری
	دست	دست	دست	دست	دست	دست	دست	دست
	برادرزریق	کسب	منعت	شقت	مزدوری	غلبه	فیروزی	

فصل ذال معجمه									
ذراع	ذراع	ذوق	ذوق	ذوق	ذات	ذات	ذات	ذات	ذات
اتم	گز	پکنا	مزه	خوش	صاحب	خداوند	استی	حقیقت	
ذات	ذات	ذات	ذات	ذات	ذات	ذات	ذات	ذات	ذات
نفس	موت و	مرن	جمع	فرزدان	فرزند ناگاه	نسل آید	جمع	صاحبان	
ذی بال	ذکا	ذکا	ذکا	ذکا	ذکا	ذکا	ذکا	ذکا	ذکا
صاحب	مخل	تیزی	دانی	روشن	دم	نام	دور	باز	

فہرست کتب و رسائل

[illegible]

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

نمایند

شوم	شوم	شهامت	شهامت	شهامت	شهامت	شهامت	شهر بند	شهر بند
سوس	بغل	بزرگی	نورانی	خوشی	چالاک	بادری	حصار	منید
شهر بند	شهر بند	شیخ	شیخ	شیخ	شیخ	شیخ	شیخ	شیخ
عبوس	زندان	بزرگ	پیر	جمع	ایضا	ناز	روش	طرز
شیوه	شیوه	شیوه	شاطر	شاطر	شاطر	شاطر	شاطر	شاطر
هنر	کرشمه	کمال	ولادور	چالاک	پیک	شطح باز	شوخ	خوینا
شراء	شرح	شرح	شرح	شرح	شرق	شرق	شرق	شرق
بینا	کھون	بیان کرنا	ظاهر کرنا	آفتاب	روشن	مشرق	ضعت شر	جانب
شکوه	شکوه	شکوه	شکوه	شکوه	شکوه	شکوه	شکوه	شکوت
حشت	بزرگی	مهابت	شان	دبره	کھن	قر	خار	فوت
شوکت	شوکت	شوکت	شارع	شارع	شارع	شارع	شارع	شارع
تیزی	شدت	بهیت	سماج	اراد رست	راه برزی	عالم	عال	جمع
شعلا	شعلا	شهادت	شهادت	شهادت	شهادت	شهادت	شهادت	شهادت
دن خیم	زگس	خبر دوت	گماهی دینا	نمیدینا	سافر دینا	ظاهر دینا	ظاهر دینا	ظاهر دینا
شادروا	شادروا	شادروا	شادروا	شادروا	شادروا	شادروا	شادروا	شادروا
فرش	پرده	شامیان	شامیان	بهری	دودی ترانو	دودی ترانو	دودی ترانو	دودی ترانو
شیم	شیم	شیم	شیم	شیم	شیم	شیم	شیم	شیم
شیم	شیم	شیم	شیم	شیم	شیم	شیم	شیم	شیم

فصل صادره

۹۹

نمایند

صاحب	صاحب	صاحب	صاحب	صاحب	صاحب	صاحب	صاحب
دوباره	دوست	اک	خداوند	سند	سینه	اول	اوپر
صدا	صدا	صدا	صدا	صفتی	صفتی	صفتی	صفتی
امیر	ساخته	پشتا	اهرانا	برگزیده	دوست	خالص	بت
صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت
خال	داره خود	درب	رعب	هبت	آواز	نوح	فغان
صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت
فغان	عذاب	شماره	بخت	فائده	حیل	کر	افزونی
صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت
آوازه	ذکر	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت	صفت
صلوة	صلوة	صلوة	صلوة	صلوات	صلوات	صلوات	صلوات
نماز	دعا	آرزو	بخت	جسم	نزدیکی	مقابلہ	برابری

صدد		صدد			
تصدکنا		در پے ہونا			
فصل ضا و مہمہ					
ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب
ادرا	بیاں کرنا	نا	تیز جانا	مانند	نوع
ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب
سختی	بہائی	لاغری	تقصان	حرکت پیش	مانا
ضم	ضم	ضم	ضم	ضم	ضم
ضمیر	ضمیر	ضمیر	ضمیر	ضمیر	ضمیر
بول	امانیشہ	فرہم لانا	مانا	مانا	مانا

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

فصل غین معجمہ

غرام	غرام	غرام	غرض	غرض	غرض	غرض	غراب	غراب
دیوانگی	عشق	حرم	حاجت	مقصود	مطلب	نشاد	کشتی	کوتا
غلام	غلام	غلام	غشا	غشا	غشا	غشا	غرام	غرام
طوق	پوشش	پرده	بجمل	غلاف	پوشش	پرده	عذاب	پلاکی
غریب	غلیل	غلیل	غیل	غیل	غیل	غیل	غیل	غیل
مسافر	کینه	تشنه	تنگی	کدورت	خیانت	کینه	پایاس	بند

عَرَصَه	میدان	عَرَصَه	بساط نظیر	عَرَصَه	جمع	عَرَصَه	اراده	عَرَصَه	منتر	عَرَصَه	جمع	عَرَصَه	خویشاوند	عَرَصَه	همسایه	عَرَصَه	دسوان همه	عَرَصَه	عشیر
عَشِيرَه	خویشان	عَشِيرَه	قبیلہ	عَشِيرَه	الطمانہ	عَشِيرَه	جمع	عَشِيرَه	ایرانی	عَشِيرَه	فرزند	عَشِيرَه	فرزند زاده	عَشِيرَه	بیج خلک	عَشِيرَه	بجھو	عَشِيرَه	عقرب
عَقَارِب	جمع	عَقَارِب	آویزش ل	عَقَارِب	علاقہ	عَقَارِب	علاقہ	عَقَارِب	چند آب	عَقَارِب	آفتاب	عَقَارِب	زادہ	عَقَارِب	دینار	عَقَارِب	زرد سرخ	عَقَارِب	عقرب
عَیْن	مال	عَیْن	باران	عَیْن	ابر	عَیْن	آنکھ	عَیْن	سردار	عَیْن	برگزیده	عَیْن	ذات	عَیْن	معین	عَیْن	برادر حق	عَیْن	عقرب
عَیْن	شخص	عَیْن	نفس	عَیْن	حقیقت	عَیْن	الطمانہ	عَیْن	قوم	عَیْن	جاسوس	عَیْن	دیربان	عَیْن	جاسوس	عَیْن	دیدار	عَیْن	عقرب
		عَیْن	نظر	عَیْن	جمع	عَیْن	ایضا	عَیْن	ایضا	عَیْن	ایضا	عَیْن	ایضا	عَیْن	ایضا	عَیْن	ایضا	عَیْن	عقرب
فصل غین معجمہ																			
غَرَاب	کوتا	غَرَاب	کشتی	غَرَاب	نشاد	غَرَاب	مطلب	غَرَاب	مقصود	غَرَاب	ماجت	غَرَاب	حوص	غَرَاب	عشق	غَرَاب	دیوانگی	غَرَاب	غرام
غَرَام	ہلاک	غَرَام	عذاب	غَرَام	برودہ	غَرَام	پوشش	غَرَام	غلامت	غَرَام	بھل	غَرَام	پودہ	غَرَام	پوشش	غَرَام	طوق	غَرَام	غرام
غَل	بند	غَل	پایاس	غَل	کینہ	غَل	خیانت	غَل	کدورت	غَل	نگلی	غَل	تشنہ	غَل	کینہ	غَل	مسافر	غَل	غرام

فقیہ الاسلامیہ، مدرسہ اسلامیہ، دارالعلوم دیوبند، پاکستان

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

نمای	نمای	نمای	نمای	نمای	نمای	نمای	نمای
نی	گلو	کوچه	هفتشین	پیشانی	آواز	راگ	سامان
نوا	نوا	نوا	نوا	نوا	نوا	نوا	نوا
شکر	فرزند	نبیره	تخف	نذرانه	سازگاری	قوت	مگر قناری
نهیست	نهیست	نهیست	نهیست	نهیست	نهیست	نهیست	نهیست
بیت	در	علت	آواز میب	غارت	غارت گر	زاری	عاجزی
نیایش	نیایش	نیایش	نیایش	نیایش	نیایش	نیایش	نیایش
دعا	آفرین	دادا	نانا	مامون	مرتب	بزرگی	اجداد
نصب	نصب	نصب	نصب	نصب	نصب	نصب	نصب
تام کرنا	دشمن گفتا	آدها	طرف	خاص	صان	بخش	شتر او پیر
نار	نار	نار	نار	نار	نار	نار	نار
گل	نار	نار	نار	نار	نار	نار	نار
ناموس	ناموس	ناموس	ناموس	ناموس	ناموس	ناموس	ناموس
عزت	بیکامی	تعبیر	سیاست	ملک	احکام آئی	جبریل علیه السلام	قاعده
ناموس	ناموس	ناموس	ناموس	ناموس	ناموس	ناموس	ناموس
صاحب باز	صاحب باز	صاحب باز	صاحب باز	صاحب باز	صاحب باز	صاحب باز	صاحب باز
ناری	ناری	ناری	ناری	ناری	ناری	ناری	ناری
دوزخی	گلاس	سبز	درخت	مصری	جمع	بزرگ	دانا
میل	نایل	نایل	نایل	نایل	نایل	نایل	نایل
فریه	جمع	پوتا	پوتا	پوتا	پوتا	پوتا	پوتا

جانی خدایا
 پیدای تو زاده و بار پدر و مادر
 گویند و بدین حدیث است بیان
 منت تو از آن صاحب کرم
 بکار آید که تو کرم و نیکو
 و بهیچ کس و کسوم و نفع
 و بهیچ کار و جوابی از تو
 فارسی نهی صاف و بی غش
 از هر چه بودی شریع و اح
 از هر چه بودی در هر کس
 خلق و ملک و دولت و کیش

111

۱۱۱
 گزیده جهان **سلام** از یونان فرستاده
 شایه جوهری نازدست و درخت سرو
 و سوز و غمی بدیاری و بی پروائی
 و استغنائی از عشق و دوستی غمخوار ۱۱۵
 برهان و بهار گم و در **سلام** از یونان
 یعنی محبت و غمت و حور و یونانی
 و قیوم و یاس استند ملک و محرابی
 و بزم علی علیه السلام و قافله و ستود
 بیک لعل و صاحب از کمال و لعل
 و کوه و یونانی و از کمال و لعل
 کبریا و کمال و یونانی و لعل
 و کبریا و کمال و یونانی و لعل

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

فصل الف									
اسم	اسامی	امروز	اشب	اسال	ایریق	ابایریق	ازنب	اشیانہ	
نام	نامها	آج کادن	آج کی رت	آج کابرس	چھاگل	جمع	خرگوش	گھونٹلا	
اخیل	آندان	آزدانی	آزدن	آزدگر	آتشگیر	اسفانخ	امروہ	آہک	
نام پرندہ	ستا	ستائی	نام غلہ	آٹوالا	چٹا	پاکلی بھابی	جام	چونہ	
استغراق	اوقالت	ارٹ	ارایک	ایہتام	صطکات	آمادہ	اندوہ	اخذ	
قر	ذخیرہ کرنا	حاجت	جمع	غخواری	آوازور	تیار	مرٹھا ہوا	لینا	
اخبار	آدینہ	آراچی	استعفا	استود	اخرطاف	افادہ	اسقاط	اشبات	
خبر دینا	جمعہ	گڑیبان	ڈگری چھوڑنا	مارسیاہ	لیجنا	فائدہ دینا	گران	نہایت کرنا	

[illegible]

اطفا	انخاص	ابوت	اموت	انخوت	امرد	امارد	انخطاط	استلال
بجھانا	آکھ چورانا	باب ہونا	مان ہونا	بھائی ہونا	بے ریش	جمع	اوتار	دلیل چاہنا
آمین	آمین	آپار	ایالت	ایزص	ایطال	ایبال	ایبال	استکا
امانت دار	قبول کر	نشاستہ	سیاست	کومٹی	باطل کرنا	بدل کرنا	اولیاء اللہ	تمکینہ کرنا
ابعد اللہ	آلات	اشترت	اجوف	اجماع	اجلاف	آجوبہ	آجورہ	احداث
عوض	ہلاک کرنا	سنگ مر	پھول	اتفاق کرنا	کینگان	جوابان	مزدوی	نوبہ کرنا
آحرار	آحتان	آعیانی	آخیانی	آدعیہ	آریاب	آرت	آراہ	آزل
آزادگان	وامادان	برادرقی	برادر دی	دعائیں	صاحبان	میراث	گاڑی	زمانہ ابتدا
استدعا	استغفار	استینفا	استثنا	انصاف	استحابت	استدراج	اقطاع	استعداد
چاہنا	معفر چاہنا	حق تمام لینا	سی بی بی	موصوف ہونا	قبول کرنا	جاکیرت	آبادگی	
استنکاف	استیناف	اسراف	استحقاق	اسہال	استعاف	استعارہ	خط طبل	استلال
تک کھنا	ازر نوسہ کرنا	خرچ بجا	سزا دہونا	جائی نہ پیک	حاجت کرنا	عاریت چاہنا	طولیہ اسپا	گماہ کرنا
اطالت	اطناب	ایما	اعراب	اعداد	اعتداد	اعجاز	اعتراف	اعوا
دراز کرنا	درازی سخن	عاجز ہونا	حرکت خرو	آمادہ کرنا	رگتا	عاجز کرنا	حائل ہونا	بھکانا
اعراب	اعتراف	اعلام	افہنت	استفہنت	اقتصار	ایکدش	النیام	اسمان
کنا ہونا	فصل بہ	فیض بھجنا	فین لینا	کوتاہ کرنا	دورگا	زخم چھاننا	تیزی نظر	
الاکھ	آلاء	ازالہ	استواء	آجر	آذوقہ	افراط	استیصال	القائ
نعت	نعمتہا	دور کرنا	وقت خیر	مزدوری	خالص	مرحہ گذرنا	آکھیرنا	ڈالنا

عالم را با وجود این نشان قائم و داد و آن
در ملک شام میباشند کسی
در کار از مردم بجای او میفرستاد
و سکون شای شمشیر و کسرم اول
فایده بخش سنگ سرمه تا از او بهر
کردن جنس را از انجمن الکسبر بیرون
عادت که از کاغذ ظاهر شود و حق

۱۱۶

عادت دل را از انجمن فنی از انجمن
گویند از انجمن فنی از انجمن
اول سکون فایده بخش سنگ سرمه
والت و جنس فایده بخش سنگ سرمه
ملا و تنجیل با انجمن فنی از انجمن
کبر اول سکون فایده بخش سنگ سرمه
فوقانی سکون فایده بخش سنگ سرمه
بنی فایده بخش سنگ سرمه
عادت اسکان سکون فایده بخش سنگ سرمه
سکون سکون فایده بخش سنگ سرمه
عادت سکون فایده بخش سنگ سرمه
فوقانی سکون فایده بخش سنگ سرمه
بنی فایده بخش سنگ سرمه
عادت سکون فایده بخش سنگ سرمه

[illegible]

المهم	أبرار	أغون	أغون	أعزن	إباحة	استفسار	إقتباس	إيفا
دلمین	نیکوکاران	نام ساز	=	=	جواز کرنا	پوچھنا	نوحیثنا	دفا کرنا
ایتراج	ایخراج	ایقاف	اینکے	آر بی	آزبہ	تربیع	البعین	انق
داخل کرنا	نکالنا	بیدار کرنا	ایست	چار	ایضاً	چوتھا حصہ	چالیس	کناد آسمان
آفاق	ایدر	الکفات	آئینہ	ایقتناص	استیناف			
جمع	انجا	کوری نگاہ	طرز	شکار کرنا	از سر گرفتن			

فصل بابی عربی و فارسی

بیضه	بوتیار	بوم	بقال	بطی	باقله	بنو ماش	بنوت	بیدانجیر
اندا	بگلا	اَنو	بنیا	دیرگزینولا	بکر	مونگ	بنا بونا	ارندسی
بادخشا	بصل	بوازان	برکته	برگزین	بواب	برزارشه	بادیان	بلا دوشه
بگین	پیاز	بوجوار	حومن	پت جهر	در بان	جامه فروش	سونف	بھلا نوا
بسباسه	برگ تنوع	بادوفر	بشهره	بطنج	بادشهره	بجل الله	بازرن	بخز
جوتری	پان	پهرکی	نای حلادی	خر بزه	هوا موافق	معان	سرخ	گنده دین
بلل	بدرقه	بدومی	بدله	پریت	برایا	بیتوت	بساط	بطانه
تری	راهر	آدم مکی	سوخ فوش	خلق	ملاق	شیشانی کرنا	فرش	استر
بیل	بکاول	بلاق	بیزق	برودت	بج سکه	ببول	برارت	برزه
بھاوڑا	داردغه	نقه	پیاده شطج	سروی	بخت	بخت	بجی	بجی
برص	برمه	برستون	بسمل	بسمل	بصیرت	بصارت	بصار	بصیر
کورده	ماندی	پاکر	نربج	بسم الله	بنائی دل	بنائی انگلی	مع	بنا

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible]

دای تو خالی است غلام اوردن و
 دوزخی را از آن بکش و تو را
 در خیای بجز دوزخ بی
 دیده خواهی شد
 باغ و گلستان
 ادم ده باشد
 دای تو خالی است غلام اوردن و
 دوزخی را از آن بکش و تو را
 در خیای بجز دوزخ بی
 دیده خواهی شد
 باغ و گلستان
 ادم ده باشد
 دای تو خالی است غلام اوردن و
 دوزخی را از آن بکش و تو را
 در خیای بجز دوزخ بی
 دیده خواهی شد
 باغ و گلستان
 ادم ده باشد

ثلاثه تین	ثلث تین	ثلثین تیس	ثمان آٹھ	ثمانیہ =	ثمان آٹھاون	ثمانین اسی	ثمان اٹھ
شایا دندان شین	ثنائی دو جہتی	ثانی دو	ثانیہ دو	ثانیہ دو	ثانیہ دو	ثانیہ دو	ثانیہ دو

فضل جمیم عربی و فارسی

جَلَوْتُ	جَزَعَهُ	جَنِينٌ	جَرَسَ	جَوَالِقُ	جُوزُوبِيَه	جَرَمِيْدَه	جَرَامُ
ظاہر	گھونٹ	بچہ شکم	گھنٹا	گونی	جائفل	دفر	جمع
جَفَنَه	جَفَانٌ	جُل	جِغِمَه	جَمْعُ غَفِير	جُرَّيَان	جُنُبٌ	جَنَارَه
کاسہ کلان	جمع	جھول	مردار	جامع کثیر	جاری ہونا	بے غسل	تابوت مرد
جَوْدَت	جَوَاحِرُ	جَوْنَه	جَہَر	جَوَزَنٌ	جَرَب	جَلَبٌ	جَامُوسٌ
خوبی ہونے	اعضا	عطر دان	بکار کرینا	جادو گر	بگھ	کھینچنا	کھلکا
جَص	جَرَادُ الْحَجَرِ	جَمَادَات	جَلَالٌ	جِکَاوُک	جَاوُش	چَارِطَاق	چِیرہ
بج	جھینگا	پتھری	بیڑن	چندول	نقیب شک	راوٹی	غالب
		حق	چمین	چلیپاس	چستان		
		چلون	کھڈی	بیمبلی	پہیلی		

فصل های مطهر

جَبَاب	حامم	حامم	حانوت	حاصن	حاشی	حنوط
لباب و بلبه	کبوتر		دکان	چوکا	سندی	بنار
			جمع			غیر

[illegible][illegible]

خاک	خارج	حلت	حُرمت	حافی	حرقت	حَلَب	حرف	حرمان
جهر تراش	مخ کنوا	حل پونا	حمام پونا	برهنه	سوزش	دود تازد	پشه	باضعی
حربه	تخله	حسب	حصیر	حرارت	حقه	حلاوت	خیر	حقبه
هتیار	چپرکت	موانع	بوریا	گری	دبک	شیوهی	کرانه چرخ	دست هتال
صل و عقد	حمال	حمایه	حمیم	حیثیت	حیلوله	حوصله	حر	حلاق
کهرن باذن	بار بارنده	خوبیا	آب گرم	غیرت	حامل پونا	معدوم	آزاد	جام
حزبه	حفظ	حشما	حیوانات	حاوی	حجاز	حبط	حبط	حبوط
دسته کاغذ	اندازین	هر کجا	جانداران	احاطه کنوا	ملک عرب و که	باطل	باطل	ایضا
فصل خای معجمه								
خرطوم	خرموش	خرمن	خوشه	خرطین	خردل	خرم	خیابان	خریف
سوز	گونس	کھلا	بھتا	کچا	رائی	گولی	کیاری	خران
خیاط	خیال	خل	خرمزه	خا کوزه	خاقین	خازن	خزین	خلوت
درزی	پازیب	سرک	کوزی	شرق منرب	شرق منرب	خراچی	باطل	تنائی
خسوف	خرمان	خرام	خشت	خسک	خمول	خضاب	خضله	خطی
چاندمن	خوش رفتار		دین بین	گوکرو	گنای	دسه	پاره زمین	گل خرد
خقاش	خفت	خفتان	خفتک	خرق عادت	خاکشی	خاشی	خاش	خشان
شیر	سوز	چنه	تالی	کرامات	خوبکان	خیانت کنوا	سوز دود	
خیت	خمار	خمار	خون ببا	خمیس	خمیس	خمسه	خمیس	خمیسین
کاسیدی	خمر ساز	دانی	دین	پیشنه	پاخ	ایضا	پاچوان حصه	چاس

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

اولیای بیادوت و کلام در دانشمند
بای طوبی معنی هر چه کی که برین
دست از دست کنند و در دست
دانشمند آن چنان باشد که چنان
دست از دست کنند و در دست
دانشمند آن چنان باشد که چنان
دست از دست کنند و در دست
دانشمند آن چنان باشد که چنان

سیاحت	سینلی	سنگ پا	سر شیر	سنجه	سمندره	سنبو	سنبوچه	سپاهنگ
سیر کرنا	ضرب دستی	جھانوان	لانی	بانٹ	کرم آتش	گھر ۱۵	ٹھایا	کر یا
سفر کل	سبد	سوار	سرف	سجین	شوگ	سنبکہ	سناہل	سلف
بہی	ڈاکرا	گلگن	کھانسی	گرم پانی	ماتم	بھٹا	جمع	پیشنگان
سلیم	سمور	سم نغار	سم الحاس	سودا عظم	سراج	سہادہ	سہرہ	سبل
سلامت	نام جانور	زہر	جانب سر	شہر کلان	چراغ	بخوابی	بیداری	بہاری چشم
سجل	سخر	ساجر	سحرہ	سداد	ستہ	سُدس	ستین	سنگ
قبائلی شری	جادو	جادوگر	جمع	راستی	پتھر	پچھانہ	تاٹھ	سات
سنبہ	سنبج	سنبین	سندره	سرب	سرج	سیاست	سفارت	سفال
ایضا	ساتوان حصہ	سفر	دخت بیر	شیش	زین اپ	تاریب عین	پیغمبری	خوزیر
سراب	سُدس	سباح	سدائے	سپاس	سفال	سَم نچاط	سُختہ	سَمط
دھوکا	جائے باریک	تیرنا	تانا	نکر	غرت لگی	سولہ سو	سجیدہ	رشتہ وارید
	سَمط	سماست	سَنج	سَنج	سفال			
	جمع	ملاست		دست بر سر زدن	کھانسی			

فصل ششم

شَبِيقَه	شَبَبَه	شَفَال	شَبِيشَه	شَاوَرَك	شَاوِي	شَعِير	شَامَاخ	شَبِيقَه
آوازخ	پوت	کولایکد	لَمَن	بِنَا	وَحَان	جَو	سَانَوَان	سَوَا
شَبِيقَه	شَاخِلَه	شَمَاتَه	شَاءَه	شَرَفَه	شَغَل	شَغَال	شَفَق	شَفَقَه
نَازِاَتَم	نَامِغَه	خوشی دَن	لَگَمِي	لَکَرَه	کَاَر	جَع	سَرَنِي شَام	هَسَايَگِي

[illegible]

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

به دستور این مولود ابدی
 در شهر کاشان
 در روز شنبه ۱۲۰۰
 در ماه رجب
 در سال ۱۲۰۰
 در وقت ظهر
 در مکان کاشان

صُرَّة	صواب دید	صمت	صامت
لثرا	مسلح	خاموشی	خاموش

فصل ضاد معجم

ضجیع	ضخات	ضد	ضفرت	ضعت	ضعف	ضیف	ضیون
هخواب	فرهی	خلان	حاجت	بهوشی	دوچند	ناتوانی	همان
ضاجر	ضجرت	ضال	ضالین	ضابطه	ضوابط	ضخل	ضمن
تنگدل	تنگدی	گراه	جمع	قاعده	جمع	آبادی	اندرون
ضمان	ضملع	ضمد	ضربیه	ضیفین	ضربان	ضربیک	ضرب
پیرائی	استخوان پهل	لیپ	پانسه	دما	پیش دل	توپ	نایابی
	ضخوت	ضخاج	ضخاکه	ضخوکه	ایضا		
	وقت چاشت	آواز دوا	مسفره				

فصل طای مهمل

طائر	طیور	طاوس	طباخ	طنج	طراز	طریقین	طرح
پرنده	جمع	قور	بادرچی	بجانا	نقش	پک مارا	بزیست
طلق	طلاق	طتاب	طتال	طتیان	ططل	طریقین	طاس
ابرق	تیز زبانی	توری	تقارچی	تکدره	شبنم	آه از گنجل	طشت
طاعون	طافی	طبلک	طبلدار	طباع	طبله	طرقه	طراق
نام مرض	بیت	تاه خرد	مردچی	ماریجیت	توبه	پادشاه کلان	آواز تازیانه

در آخر خای مولود آواز دوا
 در شهر کاشان
 در روز شنبه ۱۲۰۰
 در ماه رجب
 در سال ۱۲۰۰
 در وقت ظهر
 در مکان کاشان

به دستور این مولود ابدی
 در شهر کاشان
 در روز شنبه ۱۲۰۰
 در ماه رجب
 در سال ۱۲۰۰
 در وقت ظهر
 در مکان کاشان

[illegible]

طربال	طیف	طمراق	طوف	طواف	طوغا و کرا	طوق	طوی	طوبالاد
ناره بند	ناتمام	کروفر	اطران پرن	ایضا	چار و ناچار	حلقه	نام جنگل	خوش آواز
ط	طری	طراحی	طغرا	طفولیت	طودعه	طور	طول	طیبه
پیشا	تازه	نقاشی	نام خط	کودکی	که کلان	نام کوه	حاصل دنیا	نام دیندانه
طب	طباق	طاغی	طبل	طواج	طلیعه	طلایه	طلایع	طی
مطابقت	ایضا	از حد گذرد	نقاره	حوادث زمانه	فوج نگهبان	ایضا	جمع طلیعه	نام قبیله

فصل نظامی مجرب

ظلمت	ظلمات	ظلیل	ظاہر	ظہارہ	ظہر	ظلاف	ظلف	ظلتہ
سایہ ہونا	نام جاسے	سایہ دار	سیدک عجب شہر	ابر و قبا	وقت نوال	جمع	شیم گافہ	سایان
		ظلمت	ظلمت	ظلمت	ظلال	ظلم		
		ظلمت	ظلمت	ظلمت	جمع	سایہ		

فصل عین مہملہ

عَجَبِينِ	عار	عَلَوِقْ	عاج	عَدَس	عَرُوس	عَرَالِس	عَرَبِ	عَوَالِقْ
غیر	ننگ	نطفہ	ہاتی دانت	مسور	دھن	جمع	مرد بی زن	سوانہ
عَاسِث	عَاسَات	عَبُور	عَشَق	عَدُوْبَت	عَزَلِ	عَطَبِ	عَفِيف	عَفِيفَہ
آفت	جمع	گذرنا	آزادی	شیرینی	تغیر بجا	لاکی	آہ از گد	دن پارسا
عَدَم	عَقَبَہ	عَقُور	عَلَى الرَّعْم	عَلَاوہ	عِلْمِ لَدُنِی	عَمَان	عَنْب	عَنْبِن
نابودی	راہ دشوار	سگ گزندہ	بر خلاف	بار بار	علم خداو	نام شہر	انگور	نامرد

[illegible]

مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

[illegible]

عَنْجَبَر	عَنْجَبَر	عَنْجَبَر	عَنْجَبَر	عَنْجَبَر	عَنْجَبَر	عَنْجَبَر	عَنْجَبَر
روز آینه	تاوان	تاوان نود	جبرالینا	در بستی	کلید چوبی	جوش	غلیان

فوز	فیروز	چیز گرانا	قربان	نکار بند	پیوسی	چگی	روز آینه	پرسون گان	تبر	فاس
فوقی	فجاست	فحوی	فجادی	فدوی	فیلست	فلسفی	فلاسفه	فریضه	عکم شرع	فرائض
جمع	غامی	مضمون	جمع	غدا شونده	حکیم	حکیم	جمع	غرموده خدا	فرائض	فرائض
فایق	فاتق	فاق	فانی	فتق	فترت	فترات	فنان	فتات	فکانه	فائق
فکانه	ایضا	سوفاتیر	فنا شونده	نام مرض	سستی	جمع	فقدان	فقدان	فقدان	فائق
فجیت	فجعت	فج	فرقر	فرقان	فرقدان	فرقدین	فرجه	فستق	فستق	فجیت
مصیت	ایضا	راه کشاده	زود زود	قرآن مجید	نام و ستاره	ایضا	فشان	پسته	فشان	فجیت
ففس	ففاک	ففا	ففا	فلفلف	فوفلف	فوفلف	فوفلف	فوفلف	فوفلف	ففس
شله	مرام داده	مهر داشت	بوزه	پس بچونه	سپاری	جوش هینم	خواب آخر روز	سایه اصلی	ففس	ففس
فشافش	فقتله	فرجار	فلفل	فرزین	فانید	فرخ	افراخ	فقات	فقات	فشافش
آواز خیز	بنی	بر کار	مرح سیاه	مهر شطرنج	نکر سفید	بچه مرغ	جمع	زن جان	فقات	فشافش
			فقیات	فن	فنون	جمع				
			جمع	هنر	جمع					

[illegible]

۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲

قَرْنَه	قَرنیان	قَمار	قَدْرَمَن	قَصَاب	قَفَس	قَاشِق	قَرْنَل	قَابِلَه
پانه	نمته	جوا	تاكيد	قصاب	بجرا	پچمه	لوكه	داني
قَابِرَه	قَشَقَه	قَاش	قَرَاقَر	قَرَص	قَوَاق	قَساوت	قَوْبَاه	قِيلَوَه
غاب	ليكا	بهاك	آواز نك	كيرا	نك	نگدي	داد	خواب نبرد
قَبَاب	قَتِيل	قَتَلِي	قَدُرَه	قَدِر	قَرَع	قَرَح	قَرَاب	قَرَطَه
كز اوين	مقتول	جمع	پلیدی	پلید	كرد	آب مان	شيشه	گوشواره
قَرَاضَه	قَر	قَرَاكَن	قَسِيَمَه	قَسَوَه	قَشَر	قَصَوِي	قَصَب	قِصَصَه
ريزه سيم زر	ايريشم	چله ايريشم	تازميك	سختالي	پوست	انتها	خه	كاره
قَضَات	قِطَاب	قِطِير	قَطَامَه	قَفَه	قَلَت	قَلَقَل	قِلَادَه	قَلَاكِد
قاضيان	گريبان	پست باريك	زن پشتوت	جاي بند	كسي	آواز زمري	گردن بند	جمع
قَشَقَه	قِصَاعَت	قِنْطَارَه	قَوَاس	قَوَارِع	قَوَصَرَه	قَيْس	قَاب	قَات
نام زن	شيشه	چنگ	كمان گر	حوادث نماز	جوال خوا	نام مجنون	طبق طعام	نام كوه
قَاقُم	قَاب قَوْسِين	قَبْدَه	قَبْجَه	قَرَام	قَدْرَه	قَوَان	قَرَطَب	قَرَطَب
نام جانور	معدن اردو كمان	بوسه	زن بكار	پژده باريك	نام جانور	خوشه خوا	چيز اندك	
قَصِير	قَرطاس	قَرطاس	قَتَامَه	قَتَبَه	قَدِير	قَنَاعَه	قَرِير	قَرِطَه
كوتاه	كاغذ	لای علی غلیم	كار در بزرگ	بيگ	قادر	كاريز	رال	نيمه انگ
		قِرْطِي	قَاسِي	قَلَعَه	قَنَعَه	قَطَبَه		
		سوم رنغن	سنتال	اد كيرنا	تورنا	ناگر		

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

مؤلفین مولودینہ اعیان اللغات ۱۷۰۰
مؤلفین مولودینہ اعیان اللغات ۱۷۰۰

۱۰ غایت الفت
 ۱۱ غایت الفت
 ۱۲ غایت الفت
 ۱۳ غایت الفت
 ۱۴ غایت الفت
 ۱۵ غایت الفت
 ۱۶ غایت الفت
 ۱۷ غایت الفت
 ۱۸ غایت الفت
 ۱۹ غایت الفت
 ۲۰ غایت الفت

۱. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۲. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۳. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۴. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۵. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۶. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۷. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۸. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۹. **تو خن** دباکو دود و ساطع
 ۱۰. **تو خن** دباکو دود و ساطع

و ابرش	والاقدار	و برله	و شایخ	و ترس	و طرس	و قاصد	و لیمه
یزات گیرنده	بلند مرتبه	پیشتر	بار	طاق	حاجت	به شری	طعام عروسی
و خوشی	و سده	و ج	و جیح	و حدت	و دلیعت	و دایع	و نسبت
جاذبه صحرایی	میخ چوبی	درد	دینک	تنهایی	امانت	داغ	ایضا
و سیم	و عیده	و قح	و زن	و شاق	و شل	و قایع	و هیک
داعدار	دعده بد	به شرم	قول	خدا شکار	آب اندک	انجار	کند
و سق	و تنگ	و جیح	و جیز	و نخیل	و هیمه	و زارت	و فر
بارشتر	مستی	سوزش آتش	نقص	بناک	دردزه	وزیری	بارخ

فصل ہای ہوز

یادگار الله	سپیل	ماون	هنبوب	هتتم	هتزاز	هتسنا	هارنگ	هتنگ
ملک الموت	الایچی	اوکل	هواچنا	دحانا	بجیدی	ایجا	گریزده	پردہ دری
سر آینه	ملا لیل	هانا	هتنگ	هتتمه	هتنگ	هتوز	هتوام	هتو لاله
ابته	نهره قل	تحقیق	هتوزن	آوارشیر	گنده	تاحتل	حشر الایض	ماده هتوز
هتیر ب	هتینی	مارل	هامان	هراول	هتوز لاله	هتوز	هتیر	هتیر
خادم آشکده	خوشگوار	هوناک	نامزیر فوعون	فوج شین شکر	بیوده گو	ساردهو	عوت	آوازنگ

[illegible]

R

۲۰

۲

١٠

مجلس شورای اسلامی

Р

(Signature)

2

طابق مع الف و

1997

[illegible]

...
...
...
...
...

مجلس

[illegible][illegible]

مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

یاره	هزاره	هزاره	هزاره	هزاره	هزاره	هزاره	هزاره
خرمن ماه	بطلان خون	گر نیگی	خبرباش	ایضا	بهوده گوئی	بیل	
فصل یای تحتانی							
یاره	یزک	یزکدار	یا آسفی	یوس	یوس	یوس	یوس
لگن	فوج تلاوه	سرا فوج تلاوه	وای فوس	خسکی	خسک	فضل بچه	گورخر
یسارت	یسر	یئدانه	یاسا	یادگار	یارغار	یثرب	یاس
توانگری	آسانی	شب تاریک	قتل	نشان	یار صادق	درین منوره	نامیدی
یا رنج	یا رنج	یاروق	یال	یزنه	یاوگی	یاب	یحموم
میوه پنجه	روغن	روشن	گردن	بهنوی	بهوده گوئی	خراب	دود سیاه
یغسوب	یزقان	یزغانه	یزطونی	یزبصیا	یام	یلوچ	
ایز نبون	بیارزی چشم	تیزرو	دست داز	دست وشن	کوزر جلی	بینمبر	

14

اعمال و فضیلتی که در این کتاب مذکور است

نمایند از این جهت

کرمیست

...

[illegible]

از این جهت

و فی غایت غنی

...

الملك

۲۰۰

卷之四

مجلس شورای اسلامی

نہایت عزیز

مسئله

۱. در وقت صبح و عصر و در وقت نماز
 ۲. در وقت خواب و بیدار شدن
 ۳. در وقت خوردن و آشامیدن
 ۴. در وقت تفریح و استراحت
 ۵. در وقت کار و تلاش
 ۶. در وقت غم و اندوه
 ۷. در وقت شادی و خوشحالی
 ۸. در وقت تنهایی و خلوت
 ۹. در وقت اجتماع و معاشرت
 ۱۰. در وقت سفر و حضر

باب چهارم در بیان قوع و ضرر و

قاعدہ اول در بیان کلمہ و کلام

کلمه لفظیست که موضوع برای معنی باشد و آن بر دو گونه است مفرد و مرکب اما مفرد آنکه جزو لفظ
وی بر جزو معنی دلالت نکند چون زید و عمر و آبدن و رفتن و اما مرکب لغت^ن این بود یعنی جزو لفظ
وی بر جزو معنی دلالت کند چون حیوان ناطق و غلام زید و خانه بکرو شیر افکن و شیر زن این مرکب
ناقص نامند زیرا که مبتدای اینهمه محذوف است ناقص از آن جهت است که مخاطب را ازان فائده
نامه حاصل نمیشود بل انتظاری میباشد و لفظ اگر موضوع برای معنی نباشد مهمل بود چون زید منقلب
زید و کلمه بر سه قسم است اسم و فعل و حرف زیرا که کلمه از دو حال خالی نیست دلالت بر معنی خود میکند
یا اگر نمیکند حرف است و اگر میکند و در آن معنی یکی از از منته ثلاثه یافته میشود یا نه اگر یافته میشود فعل
است و اگر نه اسم و کلام لفظیست که متضمن دو لفظ یا زیاده ازان مع نسبت صحیح باشد که مخاطب را
ازان فائده نامه حاصل آید و این را مرکب تام خوانند چه متکلم بعد از تکلم سکوت نماید مخاطب را یکسوی نوع
انتظاری نباشد چنانکه در مرکب ناقص می افتد و دو لفظ حقیقه باشد یا محکما اما حقیقه چون آمد زید
فاما محکما چون بیا و میا چه در ثانی ضمیر مخاطب مستتر لفظ حکمیت حقیقی زیرا که ضمیر مستتر مخاطب
باشد یا غائب در لفظ نمی آید و هر چه که تلفظ درین یا لفظ حقیقی نمیشود بلکه لفظ حکمی باشد بنا بر بودن آن
فاعل فعل و تمام شدن معنی جمله از قید نسبت صحیح مرکب صفتی مانند مرد و انا و مرکب اضافی بسان
غلام زید و غیر آن از تعریف کلام خارج شد چه درینها نسبت صحیح نیست که مخاطب ازان فائده نامه
حاصل آید و کلام مرکب میشود از دو اسم یا از فعل و اسم چون زید نویسنده است عمر و خواننده و آمد زید و
رفت عمر و زیرا که در کلام مسند و مسند الیه ضرورت و بدون آن کلام حاصل نمیشود و اسم مسند الیه
می بود چه رتبه اسم از فعل و حرف بلند تر و هر دو تابع اوست و فعل مسند می باشد نه مسند الیه زیرا که نسبت

جوش کلام
دوران نیست
گر بگوید
که هیچ
چون
نه حق این
عندم
عندم
نیوایم
غافلانه
در میدان
بیشتر
زیست

فعل بفاعل میشود و فاعل هم می بود و مسند و مسند الیه بودن خاصه هم است نه خاصه فعل و حرف
 نه مسند باشد و نه مسند الیه زیرا که معنی حرف در لغت طرف است و طرف جانب و کناره را می گویند
 پس حرف در کلام بطرف واقع میشود اگر چه در اول کلام یا وسط آن در آید چرا که حرف مقصود بالذات
 نیست بخلاف اسم و فعل که مقصود بالذات اند پس کلام متخصر شد میان دو اسم و یا فعل و اسم و اما یازید
 و یا عمر و که مرکب از حرف ندا و اسم منادی است در حقیقت میخوانم زید را و طایفه عمر و را بود فعل مرکب است
 مفعول است بکثر است بحال حذف کردند و یا حرف ندا بجای آن در آورده اند یا زید و یا عمر و شد پس
 ترکیبش از فعل و اسم است نه از حرف و اسم و اسم آنست که معنیش مستقل باشد و در معنی یکی از ازمنه ثلاثه
 یافته نشود که آن ماضی و حال و استقبال است چون زید و عمر و آمدن و رفتن فعل آنست که معنیش
 غیر مستقل باشد لیکن یکی از ازمنه ثلاثه در موجود بود چون آمد و می آید و خواهد آمد و حرف آنست که معنیش
 مستقل نباشد و بدون انضمام کلمه دیگر دلالت بر معنی خود نکند چنانکه برود و از مادا میکه با او کلمه دیگر
 آمیخته نشود معنیش حاصل نگردد ای مخاطب از ان فاعله تامه حاصل نمی آید مثلاً زید بر سر سوار شد
 و عمر و در خانه نشسته است و من از وی نزدیک ام اگر گفته شود معنیش حاصل گردد پس حرف انضمام
 کلمه محتاج است بخلاف اسم و فعل که محتاج نیست معنی هر یک از اسم و فعل جزو جمله میشود بخلاف حرف
 که آن جزو جمله واقع نمیشود و مگر بط میانی کلام بغیر حرف صورت نه بند و پس حرف را بط میانی دو کلمه
 یا زیاده از ان می باشد و مراد از جزو جزو تام است نه ناقص و اسم بر دو نوع است جامد و مشتق اما جامد که
 مشتق و مشتق منه باشد یعنی آن از دیگری و دیگر از ان بر آورده نشود چون زید و عمر و و ز و زید و شب و رخ
 و زرد و مانند آن مشتق بخلاف این بود چون آید و زنده و آمدن و رفتن و فعل نیز بر دو گونه است
 لازم و متعدی اما لازم آنست که فعل بفاعل تمام شود و مفعول نرسد و متعدی آنست که فعل از فاعل
 در گردد و مفعول برسد و فعل لازم همیشه معروف می باشد و فعل متعدی معروف و مجهول هر دوی بود
 اما معروف آنکه نسبت فعل بفاعل باشد و مجهول آنکه نسبت فعل بمفعول بود و هر یکی از این معروف
 و مجهول نیز بر دو قسم است اثبات و نفی اما اثبات آنکه فعل از فاعل صادر شود و نفی بر عکس این به مثقال کلمه

وخواند از خواندن و ماند از ماندن و ستاند از ستاندن و دور غلاند از دور غلاندن و آگند از آگندن و رواند
از رواندن و واماند از واماندن و چکاند از چکاندن و اگر او باشد بالف و یا تخانی بدل شود چون کشاید
از کشودن و آلاید از آلایدن و آساید از آسودن و نماید از نمودن و فرساید از فرسودن و ساید از سودن
و افراید از افرویدن و فروید از فرویدن و انداید از اندودن و براید از ربودن و ساید از سمودن
و آزاید از آزمودن و پالاید از پالودن و فراید از فرمودن و آماید از آمودن و بنشاید از بنشدن و
ستاید از ستودن و گاهی باقی ماند چون عنود از عنودن و درود از درودن و شنود از شنودن و بود از
بودن و باشد نیز آمده و او را بالف و شین معجه بدل کردند و مضارع انمودن نیامده و اگر یای تخانی باشد
بیفتد چون برد از بردن و درواز از دریدن و پیرد از پیریدن و درواز از درویدن و چربد از چربیدن و حرد از
چربیدن و پسند از پسندیدن و نشاند از نشاندن و باز از بازیدن و بارد از باریدن و تاز از تازیدن
و آمرز از آمرزیدن و گز از گزیدن و شکلد از شکلدن و ترکد از ترکیدن و مسجدا از مسجیدن و گوار از گواریدن
و کفد از کفیدن و یابد از یابیدن و تابد از تابیدن و پاید از پاییدن و خاید از خاییدن و گاد از گادیدن
و کاد از کادیدن و سراید از سراییدن و اندیشد از اندیشیدن و سگلد از سگلدیدن و کد از کدیدن و آرام
از آرامیدن و آغازد از آغازیدن و رمزد از رمزیدن و جوید از جویدن و شکبد از شکبدیدن و باشد از
باشدن و ماند از ماندن و لافد از لافیدن و ارز از ارزیدن و زبید از زبیدن و زاید از زایدن و
پرسد از پرسیدن و نندازد از نندازیدن و تپد از تپیدن و لغزد از لغزیدن و پرسد از پرسیدن و رسد از رسیدن
و بلند از بلندن و خمد از خمدن و چد از چمدن و گرد از گردیدن و پوشد از پوشیدن و نوشد از نوشیدن
از نوشیدن و زارد از زاریدن و خار از خاریدن و ستاید از ستاییدن و ورغلاند از ورغلاندن و مالد
از مالدن و بالد از بالیدن و بالد از بالیدن و کوشد از کوشیدن و کشد از کشیدن و لیسد از لیسیدن و خورد
از خوردن و خرد از خردیدن و چرد از چردیدن و کند از کندیدن و شکوید از شکویدن و برود از برودیدن و رسد
و طلبد از طلبیدن و خموتد از خموتیدن و دوشد از دوشیدن و چشد از چشدن و خشد از خشدن و چکد
از چکیدن و جنگد از جنگیدن و نگد از نگیدن و ستد از ستیدن و باشد از باشدن و رسد از رسیدن

و خواند از خواندن و ماند از ماندن و ستاند از ستاندن و دور غلاند از دور غلاندن و آگند از آگندن و رواند از رواندن و واماند از واماندن و چکاند از چکاندن و اگر او باشد بالف و یا تخانی بدل شود چون کشاید از کشودن و آلاید از آلایدن و آساید از آسودن و نماید از نمودن و فرساید از فرسودن و ساید از سودن و افراید از افرویدن و فروید از فرویدن و انداید از اندودن و براید از ربودن و ساید از سمودن و آزاید از آزمودن و پالاید از پالودن و فراید از فرمودن و آماید از آمودن و بنشاید از بنشدن و ستاید از ستودن و گاهی باقی ماند چون عنود از عنودن و درود از درودن و شنود از شنودن و بود از بودن و باشد نیز آمده و او را بالف و شین معجه بدل کردند و مضارع انمودن نیامده و اگر یای تخانی باشد بیفتد چون برد از بردن و درواز از دریدن و پیرد از پیریدن و درواز از درویدن و چربد از چربیدن و حرد از چربیدن و پسند از پسندیدن و نشاند از نشاندن و باز از بازیدن و بارد از باریدن و تاز از تازیدن و آمرز از آمرزیدن و گز از گزیدن و شکلد از شکلدن و ترکد از ترکیدن و مسجدا از مسجیدن و گوار از گواریدن و کفد از کفیدن و یابد از یابیدن و تابد از تابیدن و پاید از پاییدن و خاید از خاییدن و گاد از گادیدن و کاد از کادیدن و سراید از سراییدن و اندیشد از اندیشیدن و سگلد از سگلدیدن و کد از کدیدن و آرام از آرامیدن و آغازد از آغازیدن و رمزد از رمزیدن و جوید از جویدن و شکبد از شکبدیدن و باشد از باشدن و ماند از ماندن و لافد از لافیدن و ارز از ارزیدن و زبید از زبیدن و زاید از زایدن و پرسد از پرسیدن و نندازد از نندازیدن و تپد از تپیدن و لغزد از لغزیدن و پرسد از پرسیدن و رسد از رسیدن و بلند از بلندن و خمد از خمدن و چد از چمدن و گرد از گردیدن و پوشد از پوشیدن و نوشد از نوشیدن و نوشد از نوشیدن و زارد از زاریدن و خار از خاریدن و ستاید از ستاییدن و ورغلاند از ورغلاندن و مالد از مالدن و بالد از بالیدن و بالد از بالیدن و کوشد از کوشیدن و کشد از کشیدن و لیسد از لیسیدن و خورد از خوردن و خرد از خردیدن و چرد از چردیدن و کند از کندیدن و شکوید از شکویدن و برود از برودیدن و رسد و طلبد از طلبیدن و خموتد از خموتیدن و دوشد از دوشیدن و چشد از چشدن و خشد از خشدن و چکد از چکیدن و جنگد از جنگیدن و نگد از نگیدن و ستد از ستیدن و باشد از باشدن و رسد از رسیدن

وسازد از سازیدن و شتابد از شتابیدن و فمد از فمیدن و کارد از کاریدن و کارد از کاریدن
و فراموشد از فراموشیدن و متد از متدیدن و خند از خندیدن و جند از جندیدن و خروش از خروشیدن
و جوش از جوشیدن و خوشد از خوشیدن و گنج از گنجیدن و رنج از رنجیدن و غلط از غلطیدن و رها از رهایدن
و جهد از جهدیدن و چید از چیدیدن و خند از خندیدن و خسپ از خسپیدن و خست از خستیدن و شور از شوریدن
و شوریدن و شول از شولیدن و تولد از تولیدن و سوز از سوزیدن و رسد از رسیدن و پسر از پسریدن
و پناه از پنایدن و غارت از غارتیدن و آشامد از آشامیدن و آلاید از آلایدن و آگاهد از آگاهیدن
و بوی از بوییدن و پرد از پردیدن و پود از پودیدن و تراشد از تراشیدن و تراود از تراودیدن و تغل از تغلیدن
و چسپ از چسپیدن و خراشد از خراشیدن و خرامد از خرامیدن و خلد از خلیدن و خوابد از خوابیدن و خشد
از خشدیدن و درفش از درفشیدن و وزد از وزیدن و ودمد از ودمیدن و ودد از وددیدن و رزد از رزدیدن
و آروغد از آروغیدن و آگاهد از آگاهیدن و انجامد از انجامیدن و بخشد از بخشدیدن و رخشد از رخشدیدن
و رقصد از رقصیدن و روید از روییدن و رید از ریدیدن و رسید از رسیدن و ساید از سایدن و سپرد
از سپردیدن و ستیز از ستیزیدن و سزد از سزدیدن و شکوخت از شکوختن و طرد از طردیدن و گراید
از گراییدن و گوارد از گواریدن و ولاید از ولایدن و ولزد از ولزدیدن و والداد از والدادیدن و نازد از نازیدن و نگهد
از نگهیدن و نورد از نوردیدن و نیوشد از نیوشیدن و وادد از واددیدن و ووزد از ووزیدن و ووزد
از ووزیدن و وهرسد از وهرسدیدن و وگاسی یا باقی داشته نون زیاده میکشد چون گره بند از گره بندیدن و جندد
چیدن و آفرید از آفریدن و بندد از بندیدن و در بندد از در بندیدن و ال رباسی موحده بدل گردند و در نشود
از نشندن بار ابواب و بل نمودند است و نشندن بهر و معنی می آید حافظ فرمایند
بوی خوش کوهر گز با و صبا شنیدند از بار آشنا خبر آشناس شنیدند و تصایع آرمیدن و پازیدن
نیامده و آرمند از آرمیدن و آوید از آویدن و آفوزند از آفوزیدن و اندوزند از اندوزیدن
و آنگیزند از آنگیزیدن و بریاند از بریاندیدن و ویراند از ویراندیدن و بویاند از بویاندیدن و فشرند از فشریدن
و پزند از پزیدن و پسراند از پسراندیدن و پرامند از پرامندیدن و پوشاند از پوشاندیدن و پویاند از پویاندیدن

و شتابد از شتابیدن و فمد از فمیدن و کارد از کاریدن و کارد از کاریدن
و فراموشد از فراموشیدن و متد از متدیدن و خند از خندیدن و جند از جندیدن و خروش از خروشیدن
و جوش از جوشیدن و خوشد از خوشیدن و گنج از گنجیدن و رنج از رنجیدن و غلط از غلطیدن و رها از رهایدن
و جهد از جهدیدن و چید از چیدیدن و خند از خندیدن و خسپ از خسپیدن و خست از خستیدن و شور از شوریدن
و شوریدن و شول از شولیدن و تولد از تولیدن و سوز از سوزیدن و رسد از رسیدن و پسر از پسریدن
و پناه از پنایدن و غارت از غارتیدن و آشامد از آشامیدن و آلاید از آلایدن و آگاهد از آگاهیدن
و بوی از بوییدن و پرد از پردیدن و پود از پودیدن و تراشد از تراشیدن و تراود از تراودیدن و تغل از تغلیدن
و چسپ از چسپیدن و خراشد از خراشیدن و خرامد از خرامیدن و خلد از خلیدن و خوابد از خوابیدن و خشد
از خشدیدن و درفش از درفشیدن و وزد از وزیدن و ودمد از ودمیدن و ودد از وددیدن و رزد از رزدیدن
و آروغد از آروغیدن و آگاهد از آگاهیدن و انجامد از انجامیدن و بخشد از بخشدیدن و رخشد از رخشدیدن
و رقصد از رقصیدن و روید از روییدن و رید از ریدیدن و رسید از رسیدن و ساید از سایدن و سپرد
از سپردیدن و ستیز از ستیزیدن و سزد از سزدیدن و شکوخت از شکوختن و طرد از طردیدن و گراید
از گراییدن و گوارد از گواریدن و ولاید از ولایدن و ولزد از ولزدیدن و والداد از والدادیدن و نازد از نازیدن و نگهد
از نگهیدن و نورد از نوردیدن و نیوشد از نیوشیدن و وادد از واددیدن و ووزد از ووزیدن و ووزد
از ووزیدن و وهرسد از وهرسدیدن و وگاسی یا باقی داشته نون زیاده میکشد چون گره بند از گره بندیدن و جندد
چیدن و آفرید از آفریدن و بندد از بندیدن و در بندد از در بندیدن و ال رباسی موحده بدل گردند و در نشود
از نشندن بار ابواب و بل نمودند است و نشندن بهر و معنی می آید حافظ فرمایند
بوی خوش کوهر گز با و صبا شنیدند از بار آشنا خبر آشناس شنیدند و تصایع آرمیدن و پازیدن
نیامده و آرمند از آرمیدن و آوید از آویدن و آفوزند از آفوزیدن و اندوزند از اندوزیدن
و آنگیزند از آنگیزیدن و بریاند از بریاندیدن و ویراند از ویراندیدن و بویاند از بویاندیدن و فشرند از فشریدن
و پزند از پزیدن و پسراند از پسراندیدن و پرامند از پرامندیدن و پوشاند از پوشاندیدن و پویاند از پویاندیدن

پروا از پدر و اندام سپردن و زید پروا از منم می برداخته باشد می برداخته باشند می برداخته
باشی می برداخته باشید می برداخته باشیم می برداخته باشید می بردانده پروا زندگان —

صرف کبیر مصدر متعدی

[illegible]

قاعده چهارم در بیان منسرق مابین صیغتها و غیر آن

و مجازاً یعنی طریق نهم آمده و بفتح اول و سکون ثانی ضد بعد یعنی پیش و بفتح تین بلندی زمین را منتخب و غیاث و کشف و مجازاً بعض مصادیر نیز معانی مختلفه و معانی لازمی و متعدی هر دو دارند چنانچه نمون یعنی دیکھا و دکھانا و کرنا و پر دختن یعنی مشغول ہونا و سوارنا و خالی کرنا و تاختن یعنی دورنا و دورطانا و آسختن یعنی ملنا و ملانا و غیر آن بحسب قرائن عبارات و محال کی ازان معانی مقصود و مراد بود و برای مصداق معنی اشعار بزرگان و استادان تمثیلاً در تحت قلم آمد سعدی فرماید بیت

و صورتی که گفتمی کی نیستیش	نموده در آئینه ہمای خویش	نظامی فرماید بیت
نایم کہ چون حکمرانی درست	برین حکمران ان در حکم تست	نیز او فرماید بیت
چو زخمی نمود آن چنان بازی	ز روی نیامد عین بازی	ہر سہ معنی لفظ نمودن در ہر بیت
حاصل است سعدی فرماید بیت	چو این کاخ دولت سپرد اتم	درودہ در از تربیت ساختم
نیز اومی فرماید بیت	ہر کہ آمد عمارتے نو ساخت	رفت منزل بدگیری پر دخت

شب و روز را و داد و وظائف حسب ارشاد آنحضرت فیض در جت می پردازم شاعری گوید رباعی

ما پست و بلند روزگار ان دیدم	افضل خزان و نو بہاران دیدم	در او طلب داسی می باید داشت
ما تاختن شاہ سواران دیدم	سعدی فرماید بیت	نہ ہر جامی مرکب تو ان تاختن
کہ جا پسر باید انداختن	نظامی فرماید بیت	بہ مردم در آسیر اگر دمی
کہ با آدمی خوگرست آدمی	نیز اومی فرماید بیت	خاک تو آن روز کہ می بختند
از پی معجون دل آسختند	و چون بر ماضی لفظ باید و شاید تو اندیاید اگر جا فادہ معنی صد کردہ	

لفظ خواهد در بعض جا بحسب فرینہ چون باید داد و شاید داد و تو انداد و خواهد داد و گاہی ماضی معنی صد و حاصل پس صد را مفید گرد چون کرد معنی کردن و کردار و گفت معنی گفتن و گفتار سعدی فرماید بیت

گفت عالم بگوش جان بشنو   و نہ اند بگفتنش کردار   اے گفتار عالم

قاعده پنجم در بیان امالہ و لف و نشر و غیرہ

تی وچی تژی گان ای مختار در کلام عرب بغیر بدل نشود هیچ گاه مستقل

قاعده ششم در بیان ضافت

باید دانست که در نوشتن قواعد اضافت نیز از جمله ضروریات و لوازمات فارسیست که بدون آن کلام مربوط و مستحسن نباشد و سوامی زبان عربی و فارسی در هیچ زبان یافته نمی شود چه فصیح ترین زبانها زبان عربی است من بعد زبان فارسی بعد از آن زبان اردو که مخلوط زبان عربی و فارسی باشد و ضافت از قبیل علم نحوست و در عربی مضاف الیه مجروری باشد و در فارسی مضاف مجروری بود و اضافت نسبتی است میان دو چیز و آن بر دو نوع است معنویه و لفظیه اما معنویه آنکه در مضاف الیه حرفی از حروف ثلثه مقدر می باشد و آن در عربی لام و من و فی است و در فارسی برای و از و در و اضافت بمعنی برای جایی باشد که مضاف الیه از جنس مضاف و ظرف واقع نشود چون غلام زید و کنیز عمر و معنی غلام برای زید و کنیز برای عمر و که ملک آنهاست و بمعنی آرزجائی باشد که مضاف الیه جنس مضاف بود چون انگشتری طلا و پای شب نقره یعنی انگشتری از طلا و پای شب از نقره و بمعنی در جایی باشد که مضاف الیه ظرف مضاف واقع شود چون بیداری شب و هوشیاری خانه یعنی بیداری در شب و هوشیاری خانه چنانچه

خلیفه شاه محمد علیه الرحمه فرمایید باز آئی که در سوز و گدازم مینی بیداری شبهای درازم مینی

و اما لفظیه آنکه لفظی لفظی دیگر بغیر تقدیر حرفی از حروف مذکوره مضاف گردد و اضافت در فارسی بر چهار قسم است بیانی و وصفی و تشبیهی و استعاره اما اضافت بیانی آنست که مضاف الیه بیان مضاف واقع شود چون روزه و درخت خرما و قرص خورشید و سطح فلک و طوق زرین و حلقه یسمن و درین اضافت فائده اختصاص است چه اضافت عام بسوی خاص فائده خصوصیت می بخشد و کسر مضاف را کسر اضافی نامند و اما اضافت وصفی آنست که مضاف الیه صفت مضاف بود چون روی زیبا و مردم دانا و خوی زشت و سخن درشت و زهر قاتل و آدم قاتل و کسر موصوف را کسر القافی خوانند و اما ضافت تشبیهی آنست که مثبته بعد مثبته مذکور شود و تشبیه عبارتست از مشابهت چیزی بچیزی در وصفیت

دلفن اندک برای حسن کلام آید و در معنی دخلی ندارد چون گفتا و رفتا بمعنی گفت رفت جاقظ فرمایید	دلدار گفتا کیستی گفتیم دعا گوئی شما	عزم کجا داری بگو گفتیم سر کوی شما
معنی درویشی و سلطانی خاقانی گوید	بد سلطانی کور بود رنج دل آشوبی	
خوشادرویش کور بود و عیش تن آسائی	و آلف بدو خوشا برای کثرت است بمعنی بسیار بد	
و بسیار خوش و آلف بدصوت که برای درازی آواز است و در آخر الفاظ آید معنی دروغ نمائی پیدا کند و اکثر	در محفل تاسف بیاید چون و احسرا و اندامتا جامی فرماید	در یقانی فلک با من چه کردی
رساند سی آفتابم را بر زوی	و آلف فاعلیت که در آخر واحد حاضر بیاید معنی هم فاعل پیدا سازد	
چون گویا و جویا و دانا و نبیا بمعنی گوینده و جوینده و داننده و بیننده و آلف مصدر که در آخر کلمه آید معنی مصدر	نمای چون فراخا و ژرفا بمعنی فراخ بودن و ژرف بودن و آلف قسمیه که بمعنی قسم در آید چون حقا و باین معنی قسم	
حق و قسم رب سجدی فرماید	آتشا که با عقوبت و نزع برابر است	رفتن بیای مدوی همسایه
و بای موصده گاهی بیای عجبی بدل شود چون تب تب و شاپور و شاپور و بقابل شود چون بان و زفا	و زبانه و زفانه و گاهی بوا و چون آب و آو و خواب و خوا و نبرد و نور و گاهی بسم چون غتب و غتم بمعنی اند	
انگود و زانند برای تحسین کلام آید و در معنی دخلی ندارد کسور خوانده شود اگر در سرفظ مفتوح یا کسور در آید و در مفهوم	بود چون برفت و گرفت و برود و بگیرد و بگیرد و بگفت و بخورد و بگیرد و بگود و بخورد و بکن و بخواند و	
گاهی مفتوح هم خوانده میشود چون بجز و بغیر و بخت و از مشرق تا مغرب رفته و از روم تا هند سیر کرد و بپائی	که برای معنی باشد مدام مفتوح بود چون بخانه او رفته و بگوش او گفتم و بروی او نگاه کردم و بمعنی بر	
در آید جامی فرماید	تولی کا سباب کارم ساز کردی	در نعمت برویم باز کردی
و بمعنی قسم دنا و چون بخدای کریم همچنان خواهیم کرد و بمعنی برای بیاید چون بخاطر شما آدم و بدیدار او رفته	یعنی برای خاطر شما آدم و بدیدار او رفته بمعنی فرماید	هر که آدم عمارتی نو ساخت
رفت منزل چو گری پرخت	و بمعنی ابتدا و شروع می آید چنانکه سعدی علیه السلام فرماید	
بنام جهاندار جان آفرین	حکیم سخن بر زبان آفرین	و بمعنی را که علامت مفعول است

می آید چون یزید بمرگ گفت که چنین کین یعنی عمرو گفت نظامی بامیت		اگر بای پیل مست و اگر بر سر
بهر یک تو دای ضعیفی و دور	یعنی هر یک اتو دای قوی یعنی تا که برای انتماست بیا بای سدی فرامیت	
زم شرق مغرب مه و آفتاب	روان گرد و گستر دیتی بر آب	یعنی از مشرق تا مغرب و بجای
اصفاق آید چون دست بدست و قدم بقدم و سر بر سر برای استعانت می آید چون نوشتن بقلم و سر بر سر		
هشیخ و بای فارسی بقابل شود چون پیل و فیل و سپید و سفید و گو سپند و گو سفند و بای نازی چون		
تپ تب و تاب و تاب قنای فوقانی برای خطاب در آخر کلمه آمده قطع اضافت مینماید استاد الفجر رو		
استاد انوری گوید رباعی	رویت بای حسن و طاعت جان	زلفت عنبر صدف هین در بدن
ابروشتی و چین پنیانی حواج	گرداب بلا غنغبت و شیمت طوفان	یعنی روی تو دریای حسن تا آخر
و گاهی افاده معنی مفعولیت و در حافظ فریاد		
که سالک فی خیر بود ز راه و رسم منزلها		
مصرع لطف باشد گزینشی از گداها رویت		
و گاهی بدل شود چون توت و تود و بت و بوزر و تشت و زردشت و کت خدا و کد خدا و کت ناو		
و کد بانو قنای ششله مخصوص بزبان عربیت و پارسی بنیاد اندلیانش فرو گذارشته شد و حیم نازی تنای		
فوقانی بدل شود چون تاراج و تارات خاقانی گوید بامیت		
تا تار تار و تارات		
عربی چون رجه و رزه یعنی طناب که بران جاسد با و پارچه بامید از ند و بندی لگنی گویند و شین معجم چون		
کاج و کاش و کاف پارسی چون اسخشیج و آخشیک و پنج و بنگ و حیم پارسی برای استقام آید چون سنج		
و چه بخوری سدی فرامیت	چه کردی که دزد را م تو شد	مکین سعادت بنام تو شد
و نیز اوی سدر بامیت	چه دیدی درین کشور ز خوب تو شد	بگو ای مگو نام نیکو سرشت
جای علیة الرحمه فرامیت	اگر شاهی ترا آخر چه نام ست	و گر ماهی ترا منزل کدام ست
و برای استقام نفسی می آید و آن استقام انکاری باشد چنانچه میگویند که فلان چه میداند و چه چیز ست		

باز

باز

باز

بجاء

بجاء

بجاء

بجاء

که از آن بویا بافتند و او را وند و الوند نام گویند و در یکبار و در یکبار معنی اچار و چار و چنار نام درختی

است و کاج و کاجال معنی اسباب خانه ناصر خسرو گوید **میت** که هر یک چه بازار و کاجا دارد

من از مینوایی بنجد عاجزم **میت** ز ترکناز حادث درین فتن را

نه خانه ماندن مایه خست نه کاجال و زای معجزه عربی بحکم تازی بدل شود چون چوزه و چوجه معنی بچه مرغ

و روز و روج و پانزده و پانجده و سیزده و سیجده و تسین ممله چون ایاز و اباس نام غلام سلطان محمود

که محبوب او بود و آنکس که آله پیلانان است و تعیین معجز چون گریز و گریغ شاعری گوید **میت**

نماند کس از حکم او گریغ اگر چه گریز در هر دو معنی و زای فارسی بحکم تازی بدل شود

چون کاش و کاج و لاج و لاجور و دوش و لیده و جولیده و تسین ممله بای هو ز بدل شود چون کاه از گستن

و خواها از گستن و غیر آن و آوا و یاسی تحتانی چون جوید از جستن و بزای معجزه چون خیزد از جستن و تسین

و دال ممله چون بند از بستن و غیر آن و یاسی تحتانی چون آراید از آستن و پیراید از پیراستن و تسین معجزه

چون کشتی و کشتی بضم اول که در قدیم بسین ممله بود احوال بشین معجزه خوانند معنی آنکه و شخص استاده با هم

آویخته زور آزمائی کنند و فرسته و فرشته معنی فرستاده و بحکم پارسی چون خروس و خر و مرغ معنی مرغ و تسین

معجزه برای ممله بدل شود چون گز و گز گزشتن و دار و دار گزشتن و غیر آن و بحکم تازی چون کاش و کاج

معنی آرز و در آخر اسما جت قطع اضافت آید چون اسپش و غلامش و آمدنش و رفتنش ای اسپ و آآخر

و آگاهد سنی مفهولیت نماید چون برشوش ز دوش یعنی بردا و را و زدا و را و صاد و صاد و ظا و عین این پنج

حروف در لغت فارس نیامده خاص لغت عربیست مگر متاخرین بعضی حروف آنها در مصدرات فارسی غیر

جائز داشته اند از آنفرس خوانند چون طپیدن و طلبیدن و طرا زیدن و رقصيدن و طلا و طلا نجه و طیار

اینهمه در اصل تبای فوقانی بود همچنین عین ممله در اصل الف بوده است و صاد ممله را بسین ممله بدل

می کنند سعدی فرماید **میت** چه کشک در باز وید و نفس قرارش نماند در آن یک نفس

نقص بصاد ممله بود برای قافیه نفس بسین ممله بدل کردند و صد و نصرت را بنا بر رفع اشتباه شد و صد

بصاد مملی نویسد صاحب برهان قاطع نوشته که متقدمین بسین مملی می نوشتند و عین معجزه کان

همه تن پوشده رود که آرند		یعنی رود که ام آرند سعدی فرماید لقمان را گفتند که حکمت از کجا آموختی
یعنی از کجا ام کس آموختی و برای استفهام نفی می آید یعنی استفهام برای انکار بود سعدی فرماید طبیعت		
اگر بجا پیشه بشتافتی	که از دست قهرش امان یافتی	ای امان نیافتی نیز او میفرماید طبیعت
بامزش بود از عدم نقش لبست	که داند جز او کردن از نیست هست	ای کس نمی داند معنی لکبی آید
سعدی فرماید طبیعت	نه هر جایی مرکب توان تا خفتن	که جاها بسیار باید انداختن
ای بلکه بسیار جا سپهر باید انداخت و برای مفاجات بمعنی دفعه و ناگهان در آید عرفی گوید طبیعت		
هر سوخته جانی که بکشیم در آید	گر مرغ کبابست که ببال و پراید	ای ناگاه ببال پراید و برای تصغیر
و تختیری آید سعدی فرماید طبیعت	پیر مردی لطیف در بغداد	دخترک را بکفش دوزی داد
مردک سنگدل چنان گزید	لب دختر که خون از و بچکید	یعنی دختر صغیر و مرد صغیر و پسری
علاک اسپک ای پسر خرد و غیر آن و برای ترحم آید چون طفلک ای طفل قابل ترحم است سعدی فرماید طبیعت		
ببندیش از آن طفلک بی پدر	وز آه دل در دمنده شش خند	وز اند نیز باشد چون لوز لکوی
است که خون از جسم میکشد آنرا در پهن می جوک گویند و پرستو و پرستو نام طائر است که پشت و دم سیاه و پینه سفید و منقار سرخ باشد و در قف خانه و مساجد آشیانه می سازد و بمری ابایل نامند و گاهی بغیر او و احتمال می کنند چون پرست و پرستک سراج الدین جی گوید طبیعت		
کنند از شهر سپهر مرغ کا بک	و گاهی بجای محجه مبدل گردد چون شاما که و شاما خچه بمعنی سینه بند زن	
که از اهل هند انگلیا خوانند و کاف فارسی بغین محجه بدل شود چون گلوه و غلوه و گا و غا و و گلپوز و غلیوز و بدال و جلوز چون آونگ و آوند یعنی ریشانی که از آن رخت و انگور و جز آن آویند و بپند می آگنی گویند و اورنگ آویند بمعنی تخت و لام برای حمل بدل شود چون لوح و روح و الوند و واروند و چال و چارغیش بالاگشت و تیم برای چند معنی آید تیم نیمی چون میا و میار و غیره و تیم کلمه چون کردم و میکنم و خواهم کرد و تیم کلمه		
و عرضم بزرگای فرماید طبیعت	و شعرم خامه را شکر زبان کن	از عظم نامه را غیر نشان کن
و تیم مغلوبت سعدی فرماید طبیعت	خدا یا تو بر کار خیرم بدار	و گر نه نیاید ز من هیچ کار

بجای
تیم

معنی گفته شده و رفته شده و نوشته شده است و افاده معنی فاعلیست کند چون رنده و گویند و چیند و پوینده و غیر آن و در جمع بجای فارسی بدل شود چون وندگان و پوینندگان و گویندگان		
و غیره و گاهی بکیم تازی ابدال یا بد چون پر دانه و پر و انجات و میوه و میوه جات و نوشته و نوشته جات و کارخانه و کارخانجات و غیره و برای اظهار فتح ماقبل در آید بغیر افاده معنی چون زید رفته و هیچ نخورده		
دل برده و دل داری کرده سعدی علیه الرحمه فرماید بیت	بلند اخترت عالم افزونه	
زوال اخترت و سنت سوخته	ای افروخت و سوخت و گاهی در لفظ واحد بکیم عربی تبدیل شود	
چون ماه و ماه و ناگاه و ناگاه	چو تو شاه نشست بر تخت علاج	
فروغ از تو گیر دهمی مهر و ماه	سوزنی گوید بیت	زهی دولت که من دارم که دیم
چو تو محمد و حج کرم را بناگاه	و بهره معنی یای وحدت می آید چون میوه بر هیچ درختی نیست	
سعدی علیه الرحمه فرماید بیت	ز ابر افکنند قطره سوی یک	چو صلب آورد نطفه در شکم
و معنی یای ضمیر واحد حاضر می آید چون یوانه و آمده سعدی فرماید بیت	اگر بنده سر برین درین	
کلاه خداوندی اگر سر برین	و معنی آن که اسم اشاره است در آید چون بنده که در بندگی مقبول	
است یعنی آن بنده و چون بر سر کلاه ثنائی در آید زائد و مفتوح باشد و مابعدش بحال خود بود چون اگر	و آبر و آبا و آبی که در اصل گرو بر و با و بی بود فردوسی گوید بیت	ابر باره جنگ جوی سوار
برون رفت از قلعه دیو سار	و نیز اوستا گوید بیت	ابا خلعت فاحس از خرمی
همی رفتی وی نوشتی ز می	حکیم سعدی گوید بیت	بدو گفت ای درازا بے کام تو
نه پویم نه جویم بحسب ز نام تو	و چون بر سر کلاه ثلاثی و رباعی و غیره واقع شود نیز زائد می باشد بر سر کلاه	
را بعد نقل حرکتش به بهره سالن بنمایند چون اسکندر و اسکندر و آفراسیاب و اسکندر که در اصل سکندر		
و شکم و ستم با لکسر و فراسیاب بفتح و شکم و ستم حروف ثلثه بود معنی ظلم و بای تختانی معنی واحد می آید		
چون اسکندر و شاهای و گدائی سعدی فرماید قطعه	پادشاهی پسر بکت داد	
لوح سیمیش در کنار نهاد	بر سر لوح آن نوشته زر	جور استا و به زهر پر

(۱)

(۲)

نیز او می‌نماید میت	که بر خاطر بادشاهان غمی	پریشان کند خاطر عالمی
و برای نسبت می‌آید چون روی و شامی و خراسانی و بخاری و برای معنی مصدری در آید چون لجلی	و عیب گوئی و فیض بخشی و زردیزی و برای خطاب واحد حاضر بیا بد سعدی	نماید میت
مامل در آئینه دل کنی	صفائی بتدریج حاصل کنی	و آفاده معنی تنگبر نماید یعنی غیر معین
سعدی نماید میت	یکی دیدم از عرصه رودبار	که پیشش آدم بر یلگی سوار
و بمعنی فاعلیت در آید چنانچه میگویند که این آدم محبتی و این مردم کسبی است یعنی حجت کننده و کسب کننده و بمعنی هم موصول می‌آید و بعد آن صله لازم باشد چون منت مرخدا می‌رازد و جل که طاعتش موجب قربت و بشکر اندیش مزینعت یعنی احسان خاص آن خدا را لائق و سزاوارست که طاعت او سبب قربت و شکر او موجب مزینعت است و بمعنی وصفیت می‌آید و بعد آن صفت واجب بود	سعدی فرماید رباعی	ای کریمی که از خزانه غیب نوکه باد دشمنان نظر دار
دوستان را کجا کنی محروم	ای کریمی که از خزانه غیب	نوکه باد دشمنان نظر دار
تا آخر و برای تعظیم آید چون فلان مردیست و فلان شخصیت یعنی مرد بزرگ و شخص بزرگست و بمعنی لیاقت و قابلیت در آید چنانچه میگویند که این کار کردنی است و این چیز خوردنی ای لائق کردن و قابل خوردنست	شاعر گوید میت	شمع گریه تا تو کند دعوی باز کن منی
ای لائق کشتن و سوختن و گردن زدن باشد و بمعنی من که برای حکم است می‌آید چون قبله گاهش و پشت پناهی و خدا یگانه و خداوندی و شغفی و کرمی یعنی قبله گاه من تا آخر و بمعنی دوام و استمرار در آخر صیغه ماضی مطلق می‌آید چون کردی و گشتی خوردی و آمدی و رفتی و بردی ای همیشه سیکر و میگفت تا آخر و این یارای تنبائی نیز میگویند بحسب قرینه چون کاش او بخایم من آمدی چه خوش بودی و بمعنی فعلیت در آید چون بنده و بندگی و زنده و زندگی و تشنه و تشنگی و گرسنه و گرسنگی و تیره و تیرگی و برای اضافه است	او از کلمات که الف یا و او ساکن باشد می‌آید چون شنای سید و وفای عاشق و جنای معشوق و کوی یار و می‌گرده و در و روی غم و محانی حروف مرکبه باید دانست که همزه مدوده که مرکب از همزه مفتوحه و هاء است	او از کلمات که الف یا و او ساکن باشد می‌آید چون شنای سید و وفای عاشق و جنای معشوق و کوی یار و می‌گرده و در و روی غم و محانی حروف مرکبه باید دانست که همزه مدوده که مرکب از همزه مفتوحه و هاء است

سعدی چنانچه صاحب گوید میت

بجست صفائی حروف مرکبه

عین قافیه

و عین معنیست بسیارست در باب دوم مرقوم شد و قافیه را در وقت با گفت
و با در وقت مراد است این نیز چنانچه این سخن را گفت یعنی واگفت ای بر ملا گفت و قافیه نام کوهی است

در شرق و مغرب جای طلوع و غروب آفتاب است جای فرماید بیت
کشتادی نافه طبع مرآت

مطر کن ز مشک قاف تا قاف
سعدی فرماید بیت

که سیم رخ در قاف قسمت خرد
و قاف امرت از کافتن و نون مخفف کنون است و با برای جمع

ذی روح و غیر ذی روح می آید چون مرد مهلو و سپاه و کتا بها و کاغذها و یا برای ترویج است معنی رد کردن

در محل شک می آید جای فرماید بیت
عارض است این یا قمر یا لاله احمر است این

یا شعل شمس یا آئینه و لیا است این
چشم تو جادوست یا آهوست یا صبا و خلق

یا دبادام سید یا زکس شمل است این
درین غزل از اول تا آخر همین صنعت بکار

برده و بسیار خوب فرموده یعنی یک مشبه را با چند مشبه به بنابر شک تشبیه اوده و مقابل هر مشبه به لفظ

یا در آورده اما کلماتیکه برای حسن کلام در آیند در معنی دخلی ندارند زاده باشند چون و آخر سعدی فرماید بیت

شبى برشت از فلک گدشت
و قزو نیز اومی فرماید بیت

زمین از تب لرزه آمد ستوه
و همی نیز اومی فرماید بیت

صبا سعتی رعد بانگ آهی
و قزو نیز اومی فرماید بیت

فرو خور خشم غم اندوز را
و اندر سعدی فرماید بیت

ولا و که بار سحر تور نمود
و خود چنانچه میگویند که من خود

چه کسم و گاه چون منزل گاه و جایگاه و اندرون قضی گوید بیت
بنگر که پرده اندرون چیست

در پرده این اندرون چیست
و درون سعدی فرماید بیت

برهنه تختسپد چو در خانه زن
و می نیز اومی فرماید بیت

و گرمی گریز دستان بر منش
و باز نیز اومی فرماید بیت

گر باز گویند صاحب دلان
و را نیز اومی فرماید بیت

خرم آن فرخنده طالع را که چشم
خبر از آن فرخنده طالع را که چشم

عین قافیه

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

ع

بر چنان روی فقه برآمد	و هم چون پنهان و پنهان فرازون فراز آمد و از مثال لاجپیت
سحرگاه چون شاه خورشید نام	شست از بر تخت فیروزه فام

مرا و رارسد کبریا و منی برای تمیص و حضرت زنا اند چو احسان مغرور خاص منرا و از بخت است کفایت
و مالک جمیع موجودات ظاهر و باطن است و کسانیکه مراد از منت مراد از آمد و در قرا و رارسد کبریا و
برای حضرت میگویند دعوی بلا دلیل معلوم میدارد جای تامل است و بر زیادتی مراد است لال از قول حضرت
مولانا روم علیه الرحمه می کنند نیز خالی از خدشه نیست و قول حضرت انیت ایست

دل وقت سماع بوی دلدار برد	جان را بسرا پرده اسرار برد	این فرقه مری است مریخ ترا
بر دارد و خوشن عالم یار برد	چه درینجا میریز برای حضرت زنا اند زیر که سماع روح هر کسی را بسرا پرده	

اسرار و بعالم یار می برد و مگر روح ساکنی را که کمال سلوک بمقامات علیه و مراح اعلی رسیده باشد و درینجا همین
مراد است و زیادتی مرعانی باشد که احتمال حضرت خصوصیت نداشته باشد چون زید ترا و مراد از گفت که این کار
نباید کرد چه در منع مخاطب و غائب هر دو برابر است نه خصوصیت یکی بر دیگری و کلماتیکه افاده معنی خداوند
و صاحب نمایند چون مستمند و ارجمند و دشمنند و هنرمند و سعادتمند و دردمند و حاجتمند و خردمند
معنی صاحب است بضم میم غم عالم و صاحب ارج یعنی مرتبه تا آخر و کار چون کامل کار صاحب مقصد
روزگار صاحب و زیعنی زنا و در چون تاجور و هنرور و بهره ور و دانشور یعنی صاحب تاج تا آخر و
گاهی این را و را بجهت تخفیف ساکن میکنند و اقبلش ضمه میدهند چون گنجور و بخور و مزدور یعنی صاحب
گنج تا آخر و گنجد یعنی صاحب خانه و ده خدا صاحب و نا خدا ملح سعدی علیه الرحمه فرایدیت

چون در آواز آمد آن بر بسرا	گنجد را گفتم از بهر خدا	نیز آوی من را بدیت
خدا گشته آنجا که خواهد بود	اگر نا خدا جا میرتن در	و نا خدا در اصل نا و خدا یعنی

صاحب نا و او و بکثرت احتمال حذف شد و آنجا چون سمناک و قهرناک و غضبناک یعنی صاحب خف
و قهر و غضب و بکین چون شرگین و خشگین و سهگین یعنی صاحب شرم و خشم و خوف و کلماتیکه افاده معنی
فاعلیت کنند گرچون کاسه که در پیشه روزگار و آهنگر است و کارگر جامی علیه الرحمه فرایدیت

بحث حرف معانی صاحب

بحث حرف فاعلیت

چو دیدی کار و دگر کار	قیاس کار گرازا کار بردار	و کار نیز افاده بمعنی فاعلیست نباید
چون خدمتگار معنی خدمت کننده و تنگوار ستم کننده و گنهگار گناه کننده و طلبکار طلب کننده و دگر	مد و کننده دگر دگر طرز کننده و پروردگار پرورش کننده و آفریدگار پدید کننده و یادگار بمعنی یاد دهنده و	آمرزگار گناه بخشنده و سترگار ربانی یابنده لیکن عبدالواسع بنسوی و روشن علی انصاری جویندوی
و غیر چهار کتب قواعد خود با معنی کار را فقط خداوند صاحب نوشتند اگر معنیش معنی فاعلیست نیز می نوشتند	خوب می بود و اگر چون خریدار خرید می کننده و پرستار پرستش کننده سعدی علیه الرحمه فرایدمیت	پرستار امزش همه چیز کس
و نالان کسی که گویدمیت	که از اعجاز آن ابهای خندان	و آن چون خندان و گریان
و کلامی که افاده معنی جای و انبوهی و بسیاری دهند لاخ چون سنگ لاخ و دیو لاخ و رود لاخ جای	بسیاری سنگ و دیو و رود سعدی علیه الرحمه فرایدمیت	ز تاج ملک زاد و در مناخ
شبی لعلی افتاد و رنگ لاخ	و سار چون سنگسار و نکسار و شاخسار و کوهسار بمعنی جای بسیار	سنگ و نمک و شاخ و کوه و زار چون گلزار و کارزار و لالزار و بار چون دربار و رودبار جای بسیار
در بار و دوستان چون گستان و بوستان و چمنستان و گاهی این حرف را بمعنی مطلق جای استعمال	میکنند چون شبستان و ابلستان بمعنی جای شب گذراندن و جای ادب دادن و دان چون طندان	و سرمدان و مکدان و شمعدان و دگیدان و تیردان و جزودان و عطران و عیروان و نقدان و سیران
و کلامی که افاده معنی تشبیه کنند در قیاس بیای مجمل نیز آمده چون خاردس و خور دس و خنصری گویدمیت	ندید و نه بیند ترا هیچ کس	که هر زخم مثل و که هر دم دس
چه قدر آورد بنده خور دس	که زیر قبادار داند نام چس	و دان چون یکوان بضم بای بار
کنارهای مزرع کانه پل بلند سازد و خور دس	عجب نبود گرانبار از سنبل و زنباب و گل	دوان چون استرون و بلون و بلون یعنی مانند استر
که بختی لوگ گرد و چون گذر باشد بیلوانش	و مانند بیل و مانند بیل شاعری گویدمیت	تعلق کبسل از دنیا اگر آسایشی خواهی

بخت درون ظریف

بخت درون ظریف

بخت درون ظریف

که اگر به بزرگشتری تواند رفت بر پیلون

یعنی اگر دنیا بهتر بودی و آسایش من این یافته شدی

بر شتر سوار شده بر پلون که سبب خوف و هلاکت است میتوان رفت و دنیا را حاصل میتوان ساخت اما چون شیر آسا و داسا یعنی مانند شیر و مانند مرد و سان چون شیر سان و ببر سان جانی فرایده است

قلم سان سترش بر خط سلیم   بشو از لوح خالص لفظ سلیم   و وار چون بزرگوار و خواجہ وار

و بنده دار و پریمی وار و خامه دار و جامه دار و گوش دار یعنی مانند بزرگ تا آخر و سار چون خاک سار و سنگ سار

و سبکسار و دیو سار بیت

یعنی مانند خاک تا آخر و قش چون شاه قش و ماه قش یعنی مانند شاه و مانند ماه و قش چون شیر و قش و

ماه و ش یعنی مانند تیر و ماه و آن چون مردمان و بزنامه یعنی مانند مرد و مانند زن و مشابه و مشابه و مشابه

و کج و طیر و ندوسل و مثال و تماثل و چو و چون و تچو و همچنان و بهرنگ اما و مانند

دیان چنانچه میگوید که زید بن سلیر و عمر و مشایبه بر او علم مانند افتاب و جهالت بسان کلمت و علم همچو لوله است

و اما برای طریقت چون او در اصل آب و در مذهب صفاست عینی و در آب بود بار بار اعتبار و در آب حیح

بناو بدیل رود و درسد بجد و بیت ابلع و اوین و سرب اعمال یات و او را حدت شود و درسد
معنی فانون و مطلق فانون و آنست که اگر از هر نقطه حدیثی از آنکه اطراف او که در حدیث

صاحب مرتضیٰ خاکی اطاعت کند و مشرب کلام از زبان خود را بمعنی دیگر صاحب دعای ابرار الکرام و

وَرَبُّ الْمَالِ جَمْعُ أَرْبَابٍ، أَيْ أَرْبَابُ دَوْلَاتٍ، فَمَا عَمِلَتْ

و نه خسته از آلوده و کرم و سوسکه و فساد عفت

خداوندان نعمت را کم نیست

و نمیدانند کسی را بخدا تشبه دادن و مانند او گردانیدن شرک است نَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْهَا اِی سَیِّئَهِ

میگوید بمسلمانان کفر و شرک و کلماتیکه برای افاده معنی لیاقت و محافظت در آیند و از خون شاه هوار

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

بمستخرج من المائات ومائتين

<p>الائق شاد اسی خوب و پسندیده و رایگان لائق راه اسی خوار و ذلیل بقدر و مفت که وصل شایگان و ایگان بود و بار اکثر استعمال بایستی تحتانی بدل کرد شایگان و رایگان شد و بان چون در بان و گذر بان و پیلان و شتر بان و ساربان یعنی نگه دارنده در گذر و پیل و شتر و سار یعنی شترست و دار چون برده دار و در اهل و چویدار و سجدار اسی دارند برده تا آخرین را اسم فاعل ترکیبی میگویند که از اسم و ام حاضر ساخته میشود و کلاً تیکه افاده یعنی پری دهنده ناک چون غشاک و سمناک و خفناک و ترساک و بیناک یعنی پرغم و خوف و گین چون شریکین و شکمین و سملکین و اند و گین سعدی فرماید ملیت</p>	<p>سملکین آبی که در عینانی درو امین نبود</p>	<p>و انگین چون دو انگین و سه زاگین شاعری گوید</p>	<p>مریض در دام سوز انگین و مملو شاعری گوید</p>	<p>فرش باغ شست مملو از نمانی</p>	<p>و شخون چون مضمون مضی شخون معنی پر و کلاً تیکه افاده معنی نسبت</p>	<p>نماینده چون سیمین و زرین و آهین یعنی منسوب بسم و زر و آهن و آگ چون فحاک منسوب بفتح معنی</p>	<p>بت و فحاک منسوب بفتح میم معنی عمق و بضم میم معنی آتش پرست و تپاک منسوب به تپ و پوشاک</p>	<p>منسوب به پوشش و خوراک منسوب بخورش و آن چون ایران توران نام ولایت منسوب بایر و تور پسران</p>	<p>فریدون بودند و کاشان منسوب کاش نام شهری و آن چون روزانه و ماهانه و سالانه منسوب بر و زو ماه و سالی</p>	<p>و آن چون زمین منسوب بر هم معنی چراک و ریخ منسوب بر ریخ و جوشن منسوب بجوش معنی زوده حلقه دار چون</p>	<p>منسوب بلفج معنی مرد بزرگ لب فردوسی گوید ملیت</p>	<p>فرو هشته لجن بر آهشته بال</p>	<p>سیاه و لجن و مار یک و دیخور</p>	<p>باب نام دشت و لفظویه منسوب بنظر و غنی است سیاه و بدو و سیبویه منسوب بسیب نام نحوی شاگرد خلیل بود و در خسارش مانند سبب سرخ و نیز چون شبنم و وزینه منسوب بشب روز و کلاً تیکه افاده معنی رنگ دهند لون شاعری گوید ملیت</p>	<p>همه بر لون می بود چشم</p>	<p>همه بر صورتی بود گوشم</p>
--	--	---	--	----------------------------------	--	--	---	--	---	--	--	----------------------------------	------------------------------------	--	------------------------------	------------------------------

بجست در وقت مبتدی

بجست در وقت مبتدی

بجست در وقت مبتدی

وگون سعدی فراید میت	می لعل گون از بط سزنگون	رطن همچنان کز بگشاید خون
وگونه نظامی فراید میت	تم گونه دلا جوردی گرفت	رخ سرخی اندخت روی گرفت
و قام سعدی فراید میت	مرا همچین جیره کفام بود	بلور سیم از خوبی اندام بود
و دام آیسر و فراید میت	کاغذ شامی نسب و صبح دام	آنکه شد آرایش صبحش و شام
و یام چون سیه پام ای سیه رنگ	فراید میت	مرا همچین جبهه شبنم بود
قمار در پادشاهی تنگ بود	و چرده و چرت لیکن این دو لفظ بغیر از ترکیب بکار سیه دیده نشد	
چون سیه چرده و سیه چرت حافظ فراید میت	آن سیه چرده که شیرینی عالم با اوست	
چشم می گون لب خندان دل خرم با اوست	و کلماتیکه افاده معنی حاصل مصدر نمایندگی چون	
بخشنده و خرسندگی و شرمندگی و زندگی و مرگی و افکنندگی و آرزو و گشتار و رفتار و کردار معنی گفتن و رفتن و کردن و شنیدن و آرزو و بخشش معنی آمرزیدن و بخشیدن و کلماتیکه افاده معنی فاعلندگی شاعری		
میت کی هست که هست	من هستم هستم	
و آیا حافظ فراید میت	آه آنکه خاک را بنظر کیسا کنند	آیا بود که گوشه چشمی بیا کنند
و کجا حفظ فراید میت	روستم رفته ماه و هفته خوش	کجا یا بیم عمر رفته خوش
و کاش سعدی فراید میت	کاش آنکه عیب من جستند	روی آن داستان بدیدند
و ابجای تیغ در نظر مشر	بخیبر دستها بریدنی	و کاج حافظ فراید میت
قادر در سر حافظ هوای چو توتی	کمینه نند خاک تو بودی کاج	و کاشکی سعدی فراید میت
و لبر من دل زد دست من بودی کاش	بنده هم در سبکی مشهور بودی کاش	
و کلماتیکه برای محفلت میان دو کلمه یاد و کلام در آیند و هر دو را در یک حکم گردانند مگر نون لغوی میای ترید		
و یکی را مثبت و دیگری منفی بسیار دانست و اولی با پیش پیش و دیگر در شتم نیز پیش یا چون آمدید		
و عمر و در ساخیز معنی رست و خیز و گفته رفت معنی گفت و رفت و آمد زید پس عمر و سپس بگرد آمد و دیگر		
خاله یاد اگر خاله و آن هم بده اینهم و آن نیز بده این نیز و زید آمده عمر و معنی عمر و نیامده آیا زید آمده بود یا عمر و		

کلماتیکه از لغت غنی و شفاف و نفیس باشد و بیاض و سفید

بخش هفتم صدر بخش هفتم

بخش هفتم

یعنی کدام ازین مهر و آمده بود و کلماتیکه برای شرط و جزای می نیند و برادر بشرط و بشرط دیگر می نیند و چون بشرط فوت شود جزای هم فوت گردد و اذیاقات الشرط فایات الشرط فوط و آن اینست که اگر از هر یک از حروف اگر چه از هر چند اگر چند از چند هر گاه هر که چون چنانکه گویانند اگر تو بخانه من بیایی من بخانه تو خواهم آمد و هر چند که او را منع کردم که این کار نکن نشنید بر سرای غویش رسید سعدی فرماید قطعه

رِزقِ هر چند بیکان برسد	شرط عقل است جستن از دریا	اگر چه کس بی اسل نخواهد مرد
تو مرد و در دهان از درها	تا عسکریه میبت	ولی یوانه هم را گونا باشد کس هر یک را
بروز از کف و آزار پروری دار	جامی منسراید میبت	بنات از چند دای نشیند اول
نی شد بالبلعش مقابل	سعدی منسراید میبت	مهیان کن روزی بار و بار
اگر چند بی دست و پاید زور	و کلماتیکه برای بیان علت اقبل آید چه که زیرا که زیرا چه چرا که این	

ازین سبب ازین رگدز بنابر بنابرین اند الا جریم تا سعدی منسراید میبت	چهار طبع مخالف و سرش	بسیج روزی بوند با هم خوش	اگر یکی زمین چهار شد غالب
جان شیرین بر آید از قالب	لاجرم مرد عارف و کامل	نه نهد بر حیات و نیا دل	

و کلماتیکه برای ستنای آید الا اگر غیر سوا جز وراثتی بر دهن بدون و معنی استنا چیزی را از چیزی بر آوردن است بکلی از حروف مذکوره چیزی که بر آورده شود مستثنی و از چیزی که بر آورده میشود مستثنی منه گویند و مستثنی بعد مثبت منفی و بعد منفی مثبت واقع می شود چون آمد قوم گردید یعنی نیامد و نیامد قوم گردید یعنی آمد و مستثنی و قوم مستثنی منه نامند و کلماتیکه برای استدرک در آید و افاده توجیه حروف استنا نمایند لیکن لاکن و لیکن و لیکن ولی و لیکن و معنی استدرک دفع کردن توجیه است که از کلام سابق پیدا میشود چون پادشاه لشکر باید لیکن وزیرش نیامد اینجا تو هم آمدی وزیر نه پادشاه میشد و هر گاه که نیامد آن تو هم را بوجرت لیکن دفع گردید که نیامد و کلماتیکه برای ندای می آیند ای ای ای الت ایچون یا خدا و یا خدا وای خدا و خدا یا

و آنکه راه سعدی فرماید میبت	خدا یا تو بر کاه خیرم برادر	اگر چه توبله و ذمن مسیح کار
نیز او منسراید میبت	اگر یا بر خنهای بد جان با	که به شرم اسیر کند هوا

بجای حروف تکرار

بجای حروف تکرار

بجای حروف تکرار

بجای حروف تکرار

بجای حروف تکرار

جوابی نه فرمود و برخیزد هم چو گفتیم مرا می گشت ای صنم بلی گفت و بان گفت و آری نعم

و کلماتیکه برای تفسیر معنی مطلب در آید اشیای معنی آتی و کلماتیکه در ترکیب جار واقع شوند چون همچنان
 همچو هر گات را برای بردارد بر آید با آتی جز بهر سوا غیر تغییر زبان مانند چنانچه چنانکه گویند یا مثل
 مشابه و غیر آن که معنی مانند و تشبیه بودند جار باشند و کلماتیکه برای اشاره آید از اسمای اشاره گویند چون
 آن آنان این اینان آنها اینها و لفظ آن برای اشاره بعید و لفظ این جهت اشاره قریب می آید
 و اشاره که جانب چیزی باشد آن چیز را اشار الیه خوانند و کلماتیکه از راصله لازم بود اسمای موصوله نامند
 چون آنکه هر آنکه هر چه که هر آنچه که کسیکه کسانی که آنکسکه شخصی که امر که چیز که و فرق ما بین اسمای
 اشاره و اسمای موصوله آنست که اسمای موصوله را صله لازمست و در صله حرف کات بیان صله
 و ضمیری که عائد بسوی اسم موصول باشد نیز واجب بود لفظاً یا تقدیراً اما لفظاً سعدی فرمایند

کسی کا تش ظلم زد و دجهان | برآورد از اهل عالم فغان | ترکیب چنین است کسی که
اسم موصول آتش مضاف با ظلم مضاف الیه مفعول زد و دماضی معروف ضمیر مستتر فاعل ایچ بجا
موصول در جار با جهان مجر و متعلق زد و د فعل با فاعل و مفعول متعلق خود آینه حتمه جمله فعلیه شد و صلاه
موصول گشت و موصول با صلیه پیوسته جمله اسمیه گشته مبتدا گردید برآورد دماضی معروف ضمیر مستتر فاعل
عائد بسوی مبتدا از جار با اهل مجر و مضاف عالم مضاف الیه متعلق برآورد و فغان مفعول فعل با فاعل
مفعول متعلق خود آینه حتمه جمله فعلیه گردید و خبر مبتدا شد و مبتدا با خبر پیوسته جمله اسمیه گشت و اما تقدیراً

سکه فرماید ملت کسی را که اقبال باشد غلام بود میل خاطر بطاعت مدام
تقدیر عبارت مصرع اولی چنانست کسی که اقبال غلام او باشد پس ضمیر واحد غائب اجماع
اسیکه مخدوف مقدرت و راز اند برای وزن شعر ترکیبش چنینست کسی موصول راز اند کاف
بیان صله اقبال مبتدا باشد مضارع فعل ناقص اسم ضمیر مثنوی است عامه بسوی اقبال
اسم و غلام مضاف و ضمیر واحد غائب مضاف الیه مقدمه اجماع بجانب موصول خبر باشد فعل با اسم
و خبر جمله فعلیه شده خبر مبتدا گشت و مبتدا با خبر جمله اسمیه گشته صله موصول شد و موصول با صله مبتدا گشت

پذیرد و بجا نگیرد و علم صرف و نحو که اصل علوم است برای همین معلوم کردن احوال کلمات و در یافتن
 ترکیب عبارات موضوع است چنانچه در کتب عربیه صرف و نحو مذکور است **أَبُو الْعُلُومِ وَ**
الْحَوَائِجِ اما اول علم صرف و نحو میخوانند بعد از آن ترکیب و غیره شروع می نمایند تا از علم
 بهره وانی حاصل شود و استعداد کافی دست دهد بنابراین این احقر بمقدار فخراتی چند از گلستان کتب
 مختصر و مفید و نقلی و دل آویز است در آورده تبریکش می پردازد تا کتاب ازین خالی نباشد و طالبان را
 مفید و نافع گردد و یادگاری ازین خاکسار باشد **حکمت** بال از بهر آسایش عمر است نه عمر ز بهر گذرگاه
 مال عاقلی را پرسیدند که بخت کیست و بدبخت چیست گفت بخت آنکه خورد و گشت بدبخت آنکه
 مرد و بدبخت نیست **مکن نماز بر آن هیچکس که هیچ نکرد** که عمر در تحصیل مال کرد و نخورد
 ترکیب **حکمت** خبر مبتدای مقدمه که نیست و این هم اشاره بامتنای الیه خود که در دل گوینده است آیند
 میگوید آینه مبتدا شد و لفظ است متصل خبر نیز مقدمه پس مبتدا با خبر پیوسته جمله اسمیه گشت تقدیر عبارت
 چنین است که این حکمت است مال مبتدا از جار بهر مجرور مضاف آسایش مضاف الیه مضاف عمر مضاف
 الیه است رابط میان مبتدا و خبر پس جار با مجرور متعلق آسایش گردید و آسایش حاصل مصدر با متعلق
 و مضاف الیه خبر مال شد و مال مبتدا با خبر جمله اسمیه گشت نه حرف نفی عمر مبتدا از جار بهر مجرور مضاف
 گرد و مضاف الیه کردن مضاف مال مضاف الیه مفعول است رابط مقدمه پس جار با مجرور مضاف الیه متعلق
 کردن شد و کردن مصدر مضاف با مضاف الیه مفعول متعلق خبر مبتدا شد و مبتدا با خبر جمله اسمیه گردید
 عاقلی بای وحدت مفعول اول را علامت مفعول پرسیدند ماضی معروف ضمیر بارز فاعل اجمع بجانب
 مردمان که قرینه مذکور است نه صراحت که بیانی بخت مبتدا کیست خبر مبتدا با خبر جمله اسمیه گشته معطوف علیهم
 شد و او عاطفه بدبخت مبتدا چیست خبر مبتدا با خبر جمله اسمیه گردید معطوف گشت و معطوف علیهم معطوف
 مفعول ثانی پرسیدند شد و پرسیدند فعل با فاعل و هر دو مفعول جمله فعلیه گشت گفت ماضی معروف ضمیر
 مستتر فاعل عام بسوی عاقل بخت مبتدا آن موصول که بیان صلح خورد ماضی معروف ضمیر مستتر
 فاعل اجمع بجانب موصول و او عاطفه گشت ماضی معروف ضمیر مستتر عام بسوی موصول مفعول

۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

هر دو فعل بقرینه تقدیر که مال است پس هر دو فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه گشته صله موصول شد و موصول
باصله خبر مبتدا اگر دید و مبتدا با خبر جمله اسمیه گشته معطوف علیه شد و فقره ثانیه معطوف و ترکیبش با متحرک
فقره اولی است پس معطوف علیه با معطوف مقوله گفت گشت و گفت فعل با فاعل و مقوله خود جمله فعلیه
شده جواب پرسیدن گردید بیت مکن نمی حاضر معروف ضمیر مخاطب مستتر فاعل نماز مفعول بر جار آن است حکم
مجرور موصول متعلق مکن که بیان صله هیچ مفعول نکر و ذکر و ماضی معروف ضمیر مستتر فاعل اجمع بجانب موصول
پس نکر و فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه شده صله موصول گردید و موصول با صله موصوف شد که بیان
عمر مفعول در جار سر مجرور و مضاف تخصیص مضاف الیه مضاف مال مضاف الیه متعلق کر و گردانی معروف
ضمیر مستتر فاعل عائده بسوی موصوف و نخورد ماضی معروف منفی ضمیر مستتر فاعل اجمع بجانب موصوف
و مفعولش تقدیر که مال است پس هر دو فعل با فاعل و مفعول و متعلق جمله فعلیه گشته صفت موصوف شد و
موصوف با صفت مجرور بر گردید و بر جار با مجرور متعلق مکن گشت و مکن فعل با فاعل و مفعول و متعلق جمله
فعلیه انشایه شد حکمت دو کسر رنج بهوده بر وند و سعی بفاده گردند یکی آنکه مال اندوخت و نخورد

هر چند که متضمن معنی حرف شرط خوانی مضارع حاضر معروف ضمیر بارز فاعل فعل با فاعل و مفعول جمله
 فعلیه شده شرط گردید چون حرف شرط عمل مبتدا و جارا و ضمیر واحد حاضر مجرور متعلق خبر مجزوف و متعلقه که وجود
 است آنی در تو موجود نیست نیست را بابت مبتدا با خبر جمله اسمیه گشته شرط آید و ان مبتدا یا ای معروف ضمیر
 واحد حاضر قائم مقام هستی خبر و مبتدا با خبر جمله اسمیه شده جزای شرط ثانی گردید و شرط با جزای جمله اسمیه
 شرطیه گشته جزای شرط اول شده و شرط اول با جزای جمله شرطیه گشت نه حرف نفی محقق معطوف علیه بود
 مضارع فعل ناقص اسم و خبر و خبر استمرار کم راجع بجانب عالم بی عمل که اشاره مذکور است نه حرف
 عطف و انشمنده معطوف و معطوف علیه با معطوف خبر بود و شد و بود فعل ناقص با اسم و خبر جمله فعلیه گشته
 خبر عالم بعیل گردید و عالم بعیل مبتدا مقدر با خبر جمله اسمیه شده و مشابه گشت و حرف تشبیه که مانند است نیز
 مقدر چارپائی موصوف بر جارا و ضمیر واحد غائب مجرور عائد بسبوی چارپائی متعلق کنایه بیای مجهول
 اضافت و کنایه شبیه فعل مضارع با چند مضاف الیه متعلق صفت اول چارپائی آن اسمی است و با
 اشار الیه چارپائی مبتدائی مغز مفعول اول علم را علامت مفعول چه حرف استقام نفی علم معطوف علیه
 و او عاطفه خبر معطوف که حرف بیان علم بر جارا و ضمیر واحد غائب مجرور راجع بجانب چارپائی متعلق
 علم نیز معطوف علیه است را بیا یا حرف تردید و نیز حرف عطف و فقر معطوف و معطوف علیه معطوف
 مفعول ثانی علم و علم شبیه فعل با متعلق و هر دو مفعول خود خبر اسم اشاره گردید و اسم اشاره و مبتدا با خبر جمله
 اسمیه شده صفت ثانی چارپائی گشت و چارپائی موصوف با هر دو صفت خود مشابه به عالم بعیل شد
 و عالم بعیل مشابه با مشابه به جمله اسمیه گردید تقدیر عبارت چنین است که ای مخاطب علم را هر چند که بیشتر
 خوانی و چون عمل در تو موجود نباشد آید ان هستی چه عالم بعیل در محقق و نه و انشمنده می بود مانند جاهل
 و چارپای است که هیچ نمیداند که بر خود بارهیزم است یا بار و فقر علم و علم از افعال قلوب است و مفعول
 میخا **حکمت علم از بهر روشن کردن نیست از بهر نیاختن است** هر که پر بهر و علم و ز بهر فروخت
 خرمنی گرد کرد و پاک بسوخت **ترکیب علم مبتدا از جارا بهر مجرور مضاف دین مضاف الیه متعلق**
 پروردن است را بیا پروردن مصدر با متعلق و را بیا خبر مبتدا با خبر جمله اسمیه شده و ترکیب فقره ثانی

بسان ترکیب فقره اولی است بیت هر که موصول بر هر معطوف علیه و او عاطفه علم معطوف و او عاطفه
و معطوف و معطوف علیه با هر دو معطوف مفعول فروخت ماضی معروف ضمیر مستتر فاعل راجع بجانب
موصول فعل با فاعل مفعول جمله فعلیه شده صلک گردید و موصول با صله جمله اسمیه گشته مبتدا آخر منی بی
و حد مضاف با اگر مضاف الیه مفعول گرد ماضی معروف ضمیر مستتر فاعل عام بسوی موصول فعل
با فاعل مفعول جمله فعلیه گردیده معطوف علیه و پاک بسوخت معطوف و معطوف علیه با معطوف خبر و
مبتدا با خبر جمله اسمیه شد حکمت ای طالب و زی بنشین که تجوری و ای مطلوب اجل مرو که جان می قطع

چند رزق ار کنی و گرنه کنی	برساند خدا سے عزوجل	و در روی در دهان شیر و لنگ
---------------------------	---------------------	----------------------------

نخوردت مگر بر و ز اجل	ترکیب آخرن مطالب مضاف بار و زی مضاف الیه مبتدا
-----------------------	--

مبتدا بنشین امر حاضر معروف ضمیر حاضر مستتر فاعل فعل با فاعل جمله فعلیه انشای شده خبر و مبتدا با خبر
جمله اسمیه گشته معلول شد که حرف بیان علت تجوری مضارع حاضر معروف ضمیر بارز فاعل مفعولش
محدود مقدار که روز است فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه گردیده جواب ندا گشت و ندا با ندادی و جواب
جمله ندایه شد و ترکیب فقره ثانیه مانند ترکیب فقره اولی است و ندادی در عربی مفعول فعل مقدرات
میشود در صورت جمله فعلیه میگردد و قطع چند مضاف بارزق مضاف الیه مفعول ارجوف شرط گشته
مضارع حاضر معروف ضمیر بارز فاعل فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه گشته معطوف علیه و گرنه کنی معطوف
و معطوف علیه با معطوف شرط گردید برساند مضارع معروف و ندادی موصوف با عزوجل صفت فاعل
و مفعولش مقدار که رزق است فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه شده جزای شرط گشت و شرط با جز جمله شرطیه
شد و او سر کلام ارجوف شرط روی مضارع معروف ضمیر بارز فاعل و در جاردان مضاف شیر معطوف علیه
و ارجوف عطف پانگ معطوف معطوف علیه با معطوف آینه مضاف الیه دانه شد و دانه مضاف
با مضاف الیه مجرور در گردید و در جاردان مجرور متعلق روی گشت و روی فعل با فاعل و متعلق جمله فعلیه
گردیده شرط شد نخورد مضارع معروف منفی ضمیر بارز فاعل راجع بجانب شیر و لنگ ت ضمیر واحد
حاضر مفعول فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه گشته مستثنی منه شد مگر حرف استثناء جار بار و ز مجرور

لحوظ دارند
نخوردن و ز اجل
و معطوف
حال
مستثنی از
و این صورت
باجب خبری
از جمله
حکمت

و خبر میخواهد ضمیر مستتر اسم عالم البدی استین و خبرش مقدم باشد فعل با اسم و خبر جمله فعلیه شده خبر استین
 اگر دید و استین مبتدا با خبر جمله اسمیه شد حکمت **حکم آوردن** بر بدان ستم است بر نیکان و عقوبت کردن از
 ظالمان جز است مظلومان **حکمت** را جو تعهد کنی و بنوازی بدولت تو نگه میکند یا بنوازی
 ترکیب هم آوردن مبتدا بر جان بر جان مجبور و متعلق آوردن ستم است خبر بر جان نیکان مجبور و متعلق ستم است
 مبتدا با خبر جمله اسمیه شد و ترکیب فقره ثانیه بسان ترکیب فقره اولی است بیت حدیث مفعول اعلات
 مفعول چو حرف شرط تعهد مبتدا کنی مضارع معروف ضمیر بارز فاعل فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه
 گشته معطوف علیه گردید و او عاطفه بنوازی معطوف معطوف علیه با معطوف خبر مبتدا شد و مبتدا
 با خبر جمله اسمیه گشته شرط گردید جار و دولت مجبور مضاف تو ضمیر واحد حاضر مضاف الیه متعلق نگه
 مفعول میکند حال حروف ضمیر مستتر فاعل ابع بجانب حدیث جار و انبازی مجبور و متعلق میکند و میکند
 فعل با فاعل و مفعول هر دو متعلق آیینه جمله فعلیه شده جزای شرط گشت و شرط با جزای پسته جمله شرطیه
 شد حکمت دو چیز محال عقلست و خلاف نقل خوردن بش از رزق مقسوم و مردن پیش از
 وقت معلوم **قطعه** قصا در کشود و در هزار ناله و آه بشکر یا بشکایت برآید از دینی
 فرشته که و کیست بر خزانۀ باد چه غم خورد که بسیر چرخ غمهورنی ترکیب دو چیز مبتدا محال نصفا
 عقل مضاف الیه است را بابط مضاف با مضاف الیه خبر شده معطوف علیه گردید و او عاطفه خلاف
 مضاف با نقل مضاف الیه معطوف شد و معطوف علیه با معطوف خبر گشت و مبتدا با خبر جمله اسمیه شد
 مجمل گردید یکی آنکه مبتدا محذوف مقدار خوردن مصدر پیش مفعول از جار و رزق مقسوم مقسوم
 صفت موصوف با صفت مجبور جار و مجبور متعلق خوردن و خوردن شبه فعل با مفعول و متعلق
 خبر مبتدا مقدار گردید و مبتدا مقدار با خبر جمله اسمیه گشته معطوف علیه شد و دیگر آنکه مبتدا محذوف مقدار
 مردن مصدر پیش ظرف زمان از جار و وقت موصوف معلوم صفت موصوف با صفت مجبور جار
 گشت و جار با مجبور متعلق مردن و مردن شبه فعل با ظرف زمان و متعلق خبر مبتدا مقدار شد و مبتدا مقدار
 با خبر جمله اسمیه گردید معطوف و معطوف علیه با معطوف تفصیل مجمل شد قطعه قصا مبتدا اگر خبر نشود

و نشود مضارع معروف منفی فعل ناقص اسم و خبر میخواهد ضمیر مستتر اسم عائد بسببی قضا و خبرش در مقدم
 نشود فعل با اسم و خبر جمله فعلیه گشته خبر و مبتدا با خبر جمله اسمیه شده جزا مقدم بر شرط گشت و معنی اگر چه
 و او متصل حرف شرط هزار میزن تا که معطوف علیه او عاطفه آه معطوف معطوف علیه با معطوف تیسر
 هزار شد و هزار میزن با ضمیر مفعول فعل محذوف مقدر که کنی است و کنی مضارع معروف ضمیر بارز فاعل
 فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه گردیده مشطه مؤخر شد و شرط با جزا جمله اسمیه طیه گشت ب
 جار شکر مجرور یا حرف تردید جار شکایت مجرور هر دو جار مجرور متعلق بر آید و بر آید مضارع
 معروف ضمیر مستتر فاعل راجع بجانب لوح که از قضا مستفاد میشود و از جاردهی مجرور یای مجهول تشکیل
 متعلق فعل با فاعل و متعلقات جمله فعلیه شد فرشته مع هزه موصول که حرف بیان صله و کیل شبه فعل
 است را بطار جار خزانه مجرور مضاف با مضاف الیه متعلق و کیل و کیل شبه فعل یا رابط و متعلق صله
 موصول گردید و موصول با صله مبتدا چه حرف استفهام نفی عم مفعول خورد مضارع معروف ضمیر مستتر
 فاعل عائد بسبب فرشته که حرف بیان تیسر و مضارع معروف چراغ مضاف با بیوه زنی مضاف الیه
 فاعل فعل با فاعل جمله فعلیه گشته بیان خورد شد و خورد فعل با فاعل و مفعول بیان خود آینه خنجر جمله فعلیه
 گردیده خبر و مبتدا با خبر پیوسته جمله اسمیه گشت حکمت سه چیز بی سه چیز پادشاهان مال بی تجارت
 و علم بی بحث و ملک بی سیاست قطعه
 باشد که در کند قبول آوری و لے
 که که چنان بکار نیاید که حتمی است
 مبتدا با خبر جمله اسمیه مجهول شد یکی آنکه مال بی تجارت و دوم آنکه علم بی بحث و سوم آنکه ملک بی سیاست
 که مبتدای این سه مقدر که مذکور شد هر یک مبتدا مقدر با خبر خود جمله اسمیه گشته تفصیل محیل گردید قطعه و وقتی
 ظرف زمان ب جار لطف معطوف علیه گوی مضارع معروف ضمیر بارز فاعل او عاطفه آه معطوف
 و مزد می نیز معطوف معطوف علیه با هر دو معطوف مجرور جار شد و جار با مجرور متعلق گوی گشت و گوی
 فعل با فاعل و متعلق ظرف جمله فعلیه گشته معلول شد باشد مضارع معروف که حرف بیان علت بکار

کنند مجرور مضاف با قبول مضاف الیه متعلق آوری و آوری مضارع معروف ضمیر بارز فاعل قلی
بیای وحدت مفعول فعل با فاعل و مفعول و متعلق جمله فعلیه شده فاعل باشد شد و باشد فعل با فاعل
جمله فعلیه گشته علت جمله اولی گردید و قتی ظرف زمان ب بار قمر مجرور متعلق گوی مضارع معروف
ضمیر بارز فاعل فعل با فاعل و متعلق جمله فعلیه شده معلول گشت که حرف بیان علت صد میسر کوزه
مضاف با نبات مضاف الیه تمیز تمیز با تیز مبتدا که ظرف زمان چنان حرف تمثیل ب بار کار
مجرور متعلق نیاید مضارع معروف منفی ضمیر مستتر فاعل عام بسوی صد فعل با فاعل و متعلق و ظرف زمان
جمله فعلیه گردیده خبر و مبتدا با خبر جمله اسمیه گشته علت ماقبل شد که حرف بیان تمثیل معنی چنانکه متعلق
بیای وحدت مبتدا خبرش محذوف مقدار که بکار آید است مبتدا با خبر جمله اسمیه تمثیلیه شد حکمت
دو کس همن ملک دین اند پادشاه بی علم و زاهد بی علم **شعر** بر سر ملک بنیاد آن ملک فرمانده
که خدا را نبوده فرامبردار **ترکیب** کس مبتدا دشمن مضاف ملک معطوف علیه آو عاطفه
دین معطوف آندرا با معطوف علیه با معطوف مضاف الیه دشمن شد و دشمن مضاف با مضاف الیه
خبر و مبتدا با خبر جمله اسمیه محل گشت بادشاه موصوف با بی علم صفت خبر مبتدای محذوف مقدار که
یکی است و یکی مبتدا با خبر جمله اسمیه شد و آو حرف جمع زاهد موصوف با بی علم صفت خبر مبتدای محذوف
مقدار که دیگر است و دیگر مبتدا با خبر جمله اسمیه گردید و بهر دو جمله تفصیل محل شد شعر بر چار سر مضاف با ملک
مضاف الیه مجرور متعلق مباد و مبتدا فعل منفی آن اسم اشاره ملک موصوف فرمانده صفت اول
که حرف بیان صفت ثانی خدا را مفعول بود فعل ناقص اسم خبر میخواد ضمیر مستتر اسم راجع بجانب ملک
بنده موصوف فرمانبردار صفت موصوف با صفت خبر نبود و نبود فعل با اسم خبر و مفعول جمله فعلیه
گشته صفت ثانی ملک شد و ملک موصوف با هر دو صفت مشار الیه گردید و آن اسم اشاره با مشار الیه
فاعل مباد گشت و مباد فعل با فاعل جمله فعلیه منفیه شد و مبتدا مخفف مباد است و او یکت ثقات
حذف شد و مباد مضارع منفی و تمیز برای نفی می آید چنانکه نون بهر دو معنی می آید و لغت مباد
و عایه است چنانچه الف باد و کنا و گرداناد که در اصل بود و کند و گردانید و حکمت کارها بصیرت آید

و مستعمل پس در آید مثنوی

بچشم خویش دیدم در بیان

که آهسته سبق برد از نشان

سمند بادای از تک فروماند

شتران همچنان آهسته میراند

ترکیب کلمات مبتدات جار مجرور

مجرور متعلق بر آید مضارع معروف ضمیر مستتر فاعل عالم بسوی کارها فعل با فاعل متعلق جمله فعلیه شده

خبر و مبتدات با خبر جمله اسمیه گردید و او سر کلام مستعمل مبتدات جار مجرور متعلق در آید مضارع معروف ضمیر مستتر

فاعل راجع بجانب مستعمل فعل با فاعل متعلق جمله فعلیه گشته خبر و مبتدات با خبر جمله اسمیه شد مثنوی ب جار

چشم مجرور مضاف خویش مضاف الیه متعلق دیدم و دیدم واحد کلم ماضی معروف ضمیر بارز فاعل

در جار بیان مجرور متعلق فعل مذکور که حرف بیان آهسته مبتدات سبق مفعول بر ماضی معروف ضمیر مستتر

فاعل عالم بسوی آهسته از جار نشان مجرور متعلق بر دو بر فعل با فاعل مفعول و متعلق جمله فعلیه گردید

مفعول دیدم گشت و دیدم فعل با فاعل مفعول و متعلق خود جمله فعلیه شدند موصوف با باد صفت

مبتدات از جار تک مجرور متعلق فروماند و حرف زائد ماضی معروف ضمیر مستتر فاعل راجع بجانب سمند

فعل با فاعل متعلق جمله فعلیه گشته خبر و مبتدات با خبر جمله اسمیه شد شتران مبتدات همچنان حرف جار آهسته

مجرور متعلق پس از ماضی استمراری معروف ضمیر مستتر فاعل عالم بسوی شتران و مفعولش محذوف مقدمه

شتر است فعل با فاعل مفعول و متعلق جمله فعلیه شده خبر و مبتدات با خبر جمله اسمیه گشت حکم هر که باین

نشیند مثنوی

از زبان جزو بی نیامونی

نکنند گرگ پوستین وزی

و حشت آموز و حیانت ریو

صله با جار بدان مجرور متعلق نشیند مضارع معروف ضمیر مستتر فاعل راجع بجانب موصول فعل با فاعل

و متعلق جمله فعلیه گشته صله موصول شد و موصول با صله مبتدات مثنوی مفعول نشیند مضارع معروف مثنوی

ضمیر مستتر فاعل عالم بسوی موصول فعل با فاعل مفعول جمله فعلیه گردید خبر و مبتدات با خبر جمله اسمیه گشت

مثنوی اگر حرف شرط نشیند مضارع معروف فرشته فاعل و همزه بجای یای وحدت با جاد و یو

متعلق نشیند و نشیند فعل با فاعل متعلق جمله فعلیه شده شرط و حشت معطوف علیه آموز و مضارع معروف

ضمیر مستتر فاعل راجع بجانب فرشته و او عاطفه حیانت معطوف و ریو نیز معطوف معطوف علیه

باهر و معطوفین مفعول آموز و شد و آموز و فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه گردید و جزا و شرط با جزا جمله شرطیه
گشت از جار بدان مجرور متعلق جز مضاف باید می مضاف الیه مفعول یا آموزشی مضارع معروف منفی ضمیر
بارز فاعل فعل با فاعل و مفعول متعلق جمله فعلیه گردید و مضاف مضارع معروف منفی گرگ فاعل پوستان
مفعول و توری بیای معروف مصدری یعنی دو وقتن مفعول ثانی نکرده فعل با فاعل و مفعولین جمله فعلیه
شد یعنی از بدان بدی یا آموزشی نه نیکی چنانکه کار گرگ همیشه درید نیست نه دو وقتن پیوند کردن حکمت
نه هر که بصورت نیکوست سیرت زیبا در دست کار اندرون دارد نه پوست

توان شناخت بیکروز شامل مرد	که تا کجا شش رسیدت پایگاه علوم
ولی از باطنش آئین مباحثش مغرور مشو	که خست نفس نگردد با الما معلوم

ترکیب حرف نفی هر موصول که حرف بیان صلب جار صورت موصوف نیکو صفت موصوف
با صفت مجرور جار شد و جار با مجرور متعلق است و است کلمه را با با متعلق خود صله موصول گردید
و موصول با صله مبتدا سیرت موصوف زیبا صفت موصوف با صفت مبتدا و جار او ضمیر واحد غائب
مجرور عائد بسوی موصول متعلق است و است کلمه را با با متعلق خود خبر و مبتدا با خبر جمله اسمیه گشته خبر
موصول شد و موصول مبتدا با خبر جمله اسمیه گشت کار مفعول اندرون معطوف علیه از مضارع معروف
ضمیمه ستر فاعل الجمع بجانب اندرون و حرف عطف پوست معطوف معطوف علیه با معطوف مبتدا
دار و فعل با فاعل و مفعول جمله فعلیه شده خبر و مبتدا با خبر جمله اسمیه گردید و قطع توان کلمه مصدریه یعنی معنی
فعل را یعنی مصدر میگردد اند شناخت حاصل مصدر یعنی شناختن ب جار با یکروز مجرور متعلق شناخت
از جار یعنی بعضی با شامل مجرور مضاف الیه مفعول شناخت حاصل مصدر متعلق مفعول
مبتدا که حرف بیان تا حرف غایب کلمه استقامتیه تن ضمیر واحد غائب عائد بسوی مرد مفعول رسید
ماضی معروف است کلمه را با با پایگاه مضاف با علوم مضاف الیه فاعل فعل با فاعل و مفعول و رابط
و غایت آمیخته جمله فعلیه گشته خبر شد و مبتدا با خبر جمله اسمیه گردید و ولی کلمه استدر اک تجار با باطن مجرور
مضاف تن ضمیر واحد غائب راجع بجانب مرد مضاف الیه متعلق آئین معطوف علیه مباحثش

نهی حاضر معروف اسم و خبر میخواهد ضمیر مخاطب مستتر اسم و او حرف عطف خبر میشود و متشونی حاضر
معروف اسم و خبر میخواهد ضمیر مخاطب مستتر اسم و خبرش مقدم پس مشو فعل با اسم و خبر جمله فعلیه انشائی
گرفته معطوف شد و معطوف علیه با معطوف خبر مباحش گشت و مباحش فعل با اسم و خبر و متعلق جمله
فعلیه انشائی شده معلول گردید که حرف بیان علت جث مضاف بانفس مضاف الیه مبتدا نگرد
مضارع معروف منفی اسم و خبر میخواهد ضمیر مستتر اسم عائد بسوی جث نفس بت جار سا اما مجرور متعلق
معلوم خبر گردد فعل با اسم و خبر و متعلق جمله فعلیه گشته خبر شد و مبتدا با خبر جمله اسمیه معلله گشت
پس برین قدر از ترکیب اکتفا نمودم تا بطوالت نگراید و بکلمات نه انجامد و طالبان را
این قدر ترکیب بس و کافی باشد چه شسته نمونه از خرداری و اندک دلیل بسیاری بود

بحث اعداد درون تهجی

بیان اعداد حروف تهجی

باید دانست که کل حروف تهجی بیست و هشت حروف است و در جمیع اشیاء بتغییر و تبدیل آنچه
مستعمل و الف و همزه باعتبار عدد متحد است و بحسب صورت و کتابت و مخرج علیحدّه اما الف
خط تقیم را گویند و همیشه ساکن باشد بی ضغطه زبان و وسطیست که از وسط فم می آید و در وسط کلمه
یا آخر کلمه می آید نه در اول کلمه و آنچه که در اول کلمه یا بصورت الف متحرک یا ساکن با ضغطه زبان بوده همزه
است نه الف و همزه را الف گفتن مجاز است نه حقیقت و همزه خط مخفی را نامند و آن مدام متحرک
و ساکن و بصورت الف نیز می بود با ضغطه از زبان و حلقیست که از حلق بر می آید و حروف حلقه

ششست بیست و هشت حروف حلقی شش بود ای نور عین با و همزه ها و خا و عین و عین

و اعداد حروف اینست ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک ل م ن س ع
پ ق ر ش ث ی خ ذ ض ظ غ و این حساب را حساب جمل
و حساب ابجد نیز گویند و کلمات ابجد هشت کلمه معروف است ابجد هوز حطی کلمن شقفص
قرشت شخض قطع یگان شمار از ابجد حساب تا حطی پس آنکه از کلمن ده است شقفص

پس آنکه از قرشت تا ضغف شمر صدگان | دل از حساب جمل شد تمام مستخلص

بیان معانی کلمات ابجد

صاحب داللا فاضل معانی کلمات ابجد چنین نوشته است: سجایای ای و وجد فی المعصیه
یعنی پدر من که آدم بود یافته شد در گناه یعنی گناهی از وجود آمد هنوز ای اشیع هوائه
یعنی پیروی کرده وای نفسانی خود را حطی ای حط ذنبه بالتوبه والاستغفار یعنی
کم کرده شد گناه او بتوبه و استغفار کلمن ای تکلم بکلمه فتاب علیه بالقبول و
التخمس یعنی کلام کرد بکلمه پس عمل شد توبه او بضعف ای ضاق علیه الدنيا
فأفیض علیه یعنی تنگ شد بر دنیا پس ریخته شد بر او قرشت ای اقرب ذنبه
فشرف بالکرامة یعنی اقرار کو گناه خویش پس شرف بکرامت یافت + شتد ای اخذ
من اللوقوۃ یعنی گرفت از حق تعالی قوت را + ضغف ای سدد عنه
نزع الشیطان بالعزیمه یعنی بند شد از نزع شیطان بعزیمت ای بکلام حق توحید
و بعضی نوشته اند که آبا جاد نام پادشاهی بود که ابجد مخفف آنست و هفت کلمات باقی سهامی هفت
فرزدان اوست چنانچه در صراح و غیره تصریح کرده اند و بعضی نوشته که مر نام مردی بود که خط نوشتن
ایجاد اوست و این هشت کلمات آسامی هشت فرزندان اوست و در رساله الضوا الباطنیه معنی
هر هشت الفاظ مذکوره چنین نوشته است: ابجد آغاز کرد هنوز و جویست حطی واقعت شد کلمن
سنگین شد ضعف از و آموخت قرشت ترتیب کرد و تخذ نگاه داشت ضغف تمام کرد و تقه کلامه
والله اعلم بالصواب بفضل تعالی این بار کتاب در ادرجه کمال رسید قابل درس
و تدریس گردید چو بار اول این کتاب را سری تالیف نموده بر کاغذ خانی در سلسله هجری
طبع کنانیدم و بار دیگر با زدن کتاب چند لغات و قواعد افزوده و بترتیب معانی مرتب کرده بر
قرطاس ابیض در سلسله هجری مطبع گردانیدم آحال بسامه و مان ذمی استعداد و بسیار کتب فوئد

بحث معانی کلمات ابجد
لله نفع بیخ نون و سکون طایفه و آخرین بهیمنی تاجی انگشته و بر خاندان بیان مردم آفات

يَعُونُ الْمَلِكُ لِلْوَهَّابِ فِي عَشْرِ شَهْرٍ رُبْعِ الْآخِرِ سَنَةِ الْفَيْ
وَلْتَمِثْ مِائَةٌ وَخَمْسِينَ هَجْرِيَّةً مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى الْإِسْلَامِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ
عَلَى سَيِّدِ الْأَنَامِ وَالْإِلَهِ الْعَظَامِ وَأَصْحَابِهِ الْكَرَامِ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامِ الْوَلَيْفِ مَوْتُنْ بَلَدُهُ فَرَحْنَدُ بِنَا وَحِيدُ رَابَا وَكُنْ حَقُّهَا اللَّهُ تَعَالَى
مِنَ الْآفَاتِ وَالْمَصَائِبِ وَأَمْنَهَا مِنَ الْحَوَادِثِ وَالنَّوَائِبِ
بِالْبَيْتِ وَالْإِلَهِ الْأَعْجَادِ وَبِالْمُتَوَاتِرِ وَالصَّادِقِ الْأَمِينِ يَا خَيْرَ النَّاصِرِينَ

قطعه تاریخ طبع گرامی علامه نامی مولوی محمد عبدالحی آسی رسی مصحح مطبع نظام

فَرِهَنگِ بَلَدِ بَرَسِ	فِي لَيْلِنِ عَلَيَّ لَيْلَانِ تَحْقِيقِ	وَأَشْكُرُ لَيْلِنِ بِهَجْلَانِ	كَالْجَوْنِيَةِ فِي لَيْلَانِ تَحْقِيقِ
شَدَّ جَلْوَهُ گَرِیْنِ وَفَرْسِ بَهْگِ	از تَجَلَّهْ جَزْوَهُ دَانِ تَحْقِيقِ	لَيْسِنِ شَدَّ طَبْعِ وَگَشْتِ مَطْبَعِ	فَرِهَنگِ لَنَگِ مَجَانِ تَحْقِيقِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ قَدْرِ قَمِیتِ	زَجَمِیْنِ لَعْلِیْ کَانَ تَحْقِيقِ	فَرِهَنگِ بَلَدِ زَنْگِ نِیْرَنگِ	از زَنْگِ نِیْرَنگِ یَحَانِ تَحْقِيقِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ بَاجِمِ وَخَمِ	تَعْلِیمِ گِهْ گَوَانِ تَحْقِيقِ	فَرِهَنگِ بَلَدِ زَوْرَبَارِو	از بَهْرِ کَمَا کَشَانِ تَحْقِيقِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ مِثْوَانِ گُفْتِ	بَاجِ سِرِّ زَوْشَانِ تَحْقِيقِ	فَرِهَنگِ بَلَدِ شَمِشِ رُشُونِ	دَحْضِلِ طَالِبَانِ تَحْقِيقِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ بِلِی حَاطِرِ	سَرِ بَزْدَهْ از کَمَا تَحْقِيقِ	فَرِهَنگِ بَلَدِ دَسْتِ گِلِ	گِلِ کَرْدِ زَنْگِشَانِ تَحْقِيقِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ طَالِبِ حَقِ	دَرِ لَهْ از انِ نَشَانِ تَحْقِيقِ	فَرِهَنگِ بَلَدِ بَحْرِ فِیضِ	از چَشْمِ جَاوِدَانِ تَحْقِيقِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ هَر کَر خَاذِشِ	شَدَّ بَهْرَهْ وِز زَبَانِ تَحْقِيقِ	فَرِهَنگِ بَلَدِ تَابِ بَارِو	حُسْنِ رَیْخِ شَاهَانِ تَحْقِيقِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ شَانِ قَانِ	گَنْجِیْنِهْ شَايَگَانِ تَحْقِيقِ	فَرِهَنگِ بَلَدِ صَمِیْعَهْ انْغَرِ	نَازِلِ شَدَّ از سَمَانِ تَحْقِيقِ
بَرِ گَرِیْرِیْنِ خِرَازِ فِیضِ	اِیْ طَالِبِ اخْتِرَانِ تَحْقِيقِ	زَوْدِ اکْ صِلَایِ عَالَمِ اَوْدِ	اِیْ لَرِ بَایِ خَوَانِ تَحْقِيقِ
گَنْجِیْنِهْ مَحَبَّتِ بَانِی	آیْنِهْ اسْتَحَانِ تَحْقِيقِ	عُنْدَانِ کِتَابِ عِلْمِ وَنُشِ	وِیَا چَهْ دَاسْتَانِ تَحْقِيقِ

فَرِهَنگِ بَلَدِ بَرَسِ
شَدَّ جَلْوَهُ گَرِیْنِ وَفَرْسِ بَهْگِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ قَدْرِ قَمِیتِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ بَاجِمِ وَخَمِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ مِثْوَانِ گُفْتِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ بِلِی حَاطِرِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ طَالِبِ حَقِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ هَر کَر خَاذِشِ
فَرِهَنگِ بَلَدِ شَانِ قَانِ
بَرِ گَرِیْرِیْنِ خِرَازِ فِیضِ
گَنْجِیْنِهْ مَحَبَّتِ بَانِی

تعوذ عوذ ان تحقیق	هر زول باهر توانی	سر جاده هر روان تحقیق	حرف بیگان انشا
روشن شده ککشان تحقیق	هر صفحه اش آسمان هر سطر	حالی غشی نشان تحقیق	علی رطبی ز نخل معنی
زنگ می ارغوان تحقیق	از شیشه معنیش نمایان	روشن گردن و نشان تحقیق	هر نقطه اش از سود روشن
این قشده گران تحقیق	کو شتریان گشت اینان	جهت و نشان تحقیق	شد طبع بمطبع نظامی
سر خیل سخنوران تحقیق	در فتر ابل سنگ و فرهنگ	سر طقه خوجگان تحقیق	خوش نقش بست اجامه محمود
تا بان خور تا و ان تحقیق	رخشان به مطلع فضیلت	سر کرده کاروان تحقیق	سرسنگ عساکر بلغان
عزت و خانان تحقیق	مست به زهره فصیحان	فما به رازدان تحقیق	علامه رمز سیم علم
هم عالم و ترجمان تحقیق	هم ناثر و شاعر با ندان	شیر ز نستان تحقیق	عنقای بلند سیر فکرت
در بر زد و طلیسان تحقیق	بر فرق عمامه فضیلت	و معنی و هم بیان تحقیق	تحقیق که شهر زد بیا نش
در علم یم روان تحقیق	در علم چو کوه پای برجا	هم وزن کن کپان تحقیق	هم درس و علوم میزان
دشور کشته خوان تحقیق	استاد یگان به ذله نمی	در معرکه یلان تحقیق	گوی سبق از همه بوده
شد رستم دستان تحقیق	با صد چاک چانه اندرین فن	و مگر همه خادمان تحقیق	حقا که برین اوست خدوم
ار صفت باستان تحقیق	تا حال بست که چنان نقش	سیرت و فتح ان تحقیق	مروانه هزار بار طی کرد
آراسته ارمنان تحقیق	ادب هر سخنوران بهمانا	آمد به حکمران تحقیق	در ملک فصاحت و بلاغت
ز منطقه بر میان تحقیق	و بهر محصلین این فن	شیراز به برسیان تحقیق	این طرک کتاب چه خوش است
فرمان و صد جان تحقیق	زین صفت چرا گویم و دلا	تا پند به آسمان تحقیق	دانش چو قمر بود در انجم
در داوره قران تحقیق	هر و به لفظ معنی آورد	در معرکه پهلوان تحقیق	در عرصه علم شسوار سی
از گلگ گهر نشان تحقیق	هر سطر چو سبک در قمر زد	پر کرده و باران تحقیق	بحری زلفات اصطلاحات

لے دیں
یعنی شکل
منطق و قیاس
اثرانی نام
دار و قیاس
و در قیاس
دلیل و قیاس
قیاس و قیاس
مفہوم و قیاس
ناقص

خوش گشت آبی مضامین	زالاس سر بیان تحقیق	بر لفظ کشید رنگ معنی	در حث مید جان تحقیق
بگاشت بر قیاس تشیل	صدحت اقتران تحقیق	آن چیست نیست این با	سر و گل و ضمیر آن تحقیق
در زر گم بلاغت آورد	تیغ و علم و رسان تحقیق	پیر کہ درین صاف ہم زد	فی لغو شد جوان تحقیق
پوشید و ازین شد آشکارا	گردید عیان نہان تحقیق	ہر ضابطہ رکن کا بصحیح	ہر قاعدہ نزد بان تحقیق
یک لفظ و صد ہزار معنی	یک معنی صد بیان تحقیق	یک دانہ ہزار برگ باش	یک خانہ صد استان تحقیق
یک چارہ صد ہزار چہان	یک نامہ صد نشان تحقیق	یک نقد صد تھاوتقیح	یک جنس صد کان تحقیق
یک منزل صد ہزار جاوہ	یک بلدہ صد کان تحقیق	یک شعرو ہر عشر و تواجیح	گل کرد و بوستان تحقیق
یک مبتد و خبر و ساش	یک کالبہ دو جان تحقیق	یک شکل و نامیہ سہی	یک لیل و تو امان تحقیق

معنی کتاب خواب محمد
بحر عرفان و کان تحقیق

ولہ ایضاً دارد و

و اد کیا فرہنگ عمومی چھی صحت کے ساتھ	نزل فصیح لفظی جس سے ہو جاتی ہو طر
شاہد معنی کی صورت لفظ سے ہو جلوہ گر	ساغر بقو سے جس طرح روشن ہو
صریح ماریج طبع اسی نے لکھا فی البدیہ	بے بدل لپ لباب معبدن الفاظ ہی

استہار

چونکہ کتابی حسب قانون ستم ستم و قانون بست و پنجم ستم ستم ستمی کردہ شد اند کسی و ن جاندار رقم قطع نہ

وجہ تہر و دستخط بر خانہ

برای سند معنی کہ کتاب ہذا در مطبع نظامی
کامپوٹریج گردیدہ تہر و دستخط تمام بر خانہ ثبت شدہ

